

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรอง
ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วย
กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

มยุรี เคราะห์ดี

- 2 พ.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

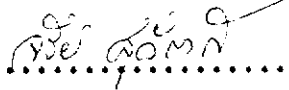
เมษายน 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

182059

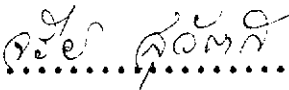
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

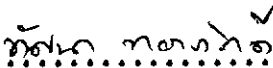
คณะกรรมการควบคุม

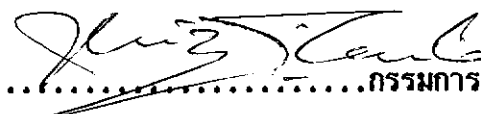
..........ประธาน
(รศ.จรรย์ สวัสดิ์)

..........กรรมการ
(อ.ธนา ทองกัถ์)

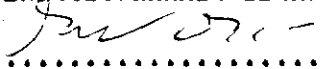
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(รศ.จรรย์ สวัสดิ์)

..........กรรมการ
(อ.ธนา ทองกัถ์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ทัญ คันทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 29 ..เดือน ..พฤษภาคม..พ.ศ 2535.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีกรอง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	39
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีกรอง	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง	80
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	82

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	83
	ประชากร	83
	กลุ่มตัวอย่าง	83
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	84
	การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	84
	วิธีดำเนินการทดลอง	93
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	99
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	102
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	102
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	102
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	102
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	104
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	105
	ข้อเสนอแนะ	109
	บรรณานุกรม	111
	ภาคผนวก	121
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	310

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง	93
2	การจัดคาบเวลาการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในหนึ่งสัปดาห์	94
3	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	100
4	แสดงการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	101
5	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง	124
6	คะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของกลุ่มทดลองก่อน และหลังการทดลอง	126
7	คะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของกลุ่มควบคุมก่อน และหลังการทดลอง	127
8	คะแนนวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง ..	128
9	คะแนนวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง ..	129

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงแผนผังบังคับของวิซุมมาลาจันท์	15
2 แสดงแผนผังบังคับของกาพย์ยานี 11	17
3 แสดงแผนผังบังคับของกลอนหก	18
4 แผนภูมิโครงสร้างทางสถิติของกิลฟอร์ด	25
5 แผนภูมิแสดงแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามโครงสร้างสมรรถภาพ ทางสมอง ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด	27

ภูมิหลัง

ภาษา คือเครื่องมือที่ใช้สื่อความหมาย ความคิด ความต้องการของมนุษย์ อาจสื่อได้โดยใช้ภาษาใบ้ ภาษาหู ภาษาตา และใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเรียกว่าตัวอักษรนั่นเอง แต่ละชาติแต่ละภาษาต่างก็ใช้สัญลักษณ์แตกต่างกันออกไป และจะเข้าใจได้ก็ต้องมีการเรียนรู้และมีการถ่ายทอด เพื่อเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เช่นเดียวกับชาติไทยก็เป็นชาติที่มีภาษาของตน คือภาษาไทย ใช้มาเป็นเวลานานแล้ว เราใช้ภาษาไทยทั้งทางด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม ด้านการปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการศึกษาเล่าเรียน

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปของวิชาภาษาไทย ไว้ดังนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทย และวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการส่งเสริมความมั่งคั่งในชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 7) ซึ่งอาจสรุปได้ว่าภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย และจะเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการ การฟัง การพูด การอ่าน

และการเขียนให้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน เช่น ให้นักเรียนฝึกฟังบทความ บทร้อยแก้ว และร้อยกรอง แล้วอภิปรายซักถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ความรู้สึก และข้อคิด ข้อเตือนใจที่ได้จากเรื่องราว และบทประพันธ์ที่ฟัง หรือฝึกทักษะการพูดในการเล่านิทาน ต่อคำคล้องจอง ท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะ แล้วฝึกทักษะการอ่านออกเสียง อ่านในใจ อภิปราย ซักถามเกี่ยวกับรายละเอียด ความคิดเห็น และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ต่อจากนั้นจึงฝึกทักษะการเขียน อาจทำได้โดยการเขียนเล่าเรื่อง เขียนเรื่องจากจินตนาการ เขียนคำสัมผัสคล้องจองและบทร้อยกรองง่าย ๆ เพื่อให้ นักเรียนสามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 11 - 13)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวกับการเขียนดังกล่าวข้างต้น จุดเน้นประการหนึ่งที่สำคัญไม่น้อยคือการเขียนร้อยกรอง อัจฉรา ชีวพันธุ์ (2532 : 2) ฉวีวรรณ จินดาพล (2528 : 60 - 61) และบุญลักษณ์ พิมพา (2530 : 1) มีความเห็นตรงกันว่า การเขียนร้อยกรองจะมีลักษณะเป็นการเขียนสร้างสรรค์ และลักษณะนิสัยของคนไทยนี้มีพื้นฐานของความเป็นกวีและเจ้าบทเจ้ากลอนอยู่ในตัวแล้ว ฉะนั้นถ้าจัดกิจกรรมให้เด็กสามารถดูใจให้ผู้เขียนรัก และมีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเขียนเรื่องสร้างสรรค์ได้

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ต้องการให้นักเรียนเขียนเรื่องจากจินตนาการ เขียนคำสัมผัสคล้องจอง และบทร้อยกรองง่าย ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 13) เพราะโดยธรรมชาติเด็กมีนิสัยรัก ชื่นชอบบทร้อยกรองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว (ยุพา ขนอนคราม, 2520 : 1) แต่จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ พบว่าการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในจังหวัดต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ มีสภาวะอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง (กรมวิชาการ, 2530 : 13) มีจุดอ่อนเกี่ยวกับการฝึกทักษะบางส่วนไม่เพียงพอ (กรมวิชาการ, 2532 (2) : 50) ซึ่งผลจากการเรียนวิชาภาษาไทยนั้น ปีการศึกษา 2530 และ 2531 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.84 และ 61.80 ตามลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยรายสมรรถภาพด้านการเขียนโดยเทียบกับ 10 ปีการศึกษา 2530 ได้ 6.27 ปีการศึกษา 2531 ได้ 6.01 (กองวิชาการ, ม.ป.ป. : 1, 3) และยุพา ขนอนคราม ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบในการสอนเขียนร้อยกรองว่า มักจะส่งเสริมกันมากในระดับชั้นมัธยมศึกษามากกว่าประถมศึกษา อีกทั้งยังให้เหตุผลเกี่ยวกับครูว่า ครูเห็นเป็นเรื่องยากสำหรับเด็ก จึงฝึกกันแต่เฉพาะด้านร้อยแก้ว

แล้วจะเลยคำร้อยกรอง และประการสุดท้ายคือครุฑาแนวทางในการสอน (ยุพา ขนานคราม. 2520 : 4 - 5)

นอกจากนี้ เจตนา นาควัชร ยังกล่าวถึงปัญหาในการสอนร้อยกรองว่า มีปัญหาเรื่องภาษาถิ่นเข้ามาปะปนในด้านร้อยกรอง คือเรื่องของการไม่มีประสบการณ์ร่วม ทำให้ไม่สามารถอ่านให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง เพราะความหมายซ่อนเร้นอยู่ในภาษาซึ่งเป็นวรรณศิลป์ (เจตนา นาควัชร 2521 : 3) และสุนทรี เกลิมพงศธร ได้กล่าวสนับสนุนถึงปัญหา และอุปสรรคในการเรียนร้อยกรองว่า อ่านร้อยกรองแล้วไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ มีศัพท์ยากและจำลักษณะบังคับของคำประพันธ์ไม่ได้ (สุนทรี เกลิมพงศธร. 2523 : 111)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่ว่า ครุฑาเทคนิคในการสอน ครูมองไม่เห็นความสำคัญ ครูคิดว่าการสอนร้อยกรองเป็นเรื่องยากสำหรับเด็ก ปัญหาเรื่องภาษาที่เป็นวรรณศิลป์และประสบการณ์เดิมที่เข้าใจในเรื่อง ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีหนทางแก้ปัญหานี้ได้เพื่อให้การเรียนการสอน การเขียนร้อยกรองให้มีประสิทธิภาพ จนเด็กสามารถสื่อความหมายทางภาษาด้านร้อยกรองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และกระบวนการสอนที่จะบรรลุผลตามความมุ่งหมายคือ กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter) ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักโดยจะเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยมีลำดับขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีหลักการและทฤษฎีในการสอนภาษา คือ แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ ทฤษฎีการสอนอ่านซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา และแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งยึดหลักการเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงระบบ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 20 - 25) กระบวนการสอนแบบนี้มีขั้นตอนการสอน 3 รูปแบบ คือรูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 แต่ผู้วิจัยทำการศึกษาในรูปแบบที่ 2 ซึ่งเป็นขั้นตอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

ขั้นตอนในการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มีดังนี้

1. นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกับครู
2. ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนเรื่องของตนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง
4. อภิปรายสนทนา และวิเคราะห์ข้อรรถลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่นักเรียนเขียนขึ้นในขั้นที่ 3
5. ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 31)

จากงานวิจัยของเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และคนอื่น ๆ (2530 : 7) ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 75) มัลลิกา ภักดิ์รงค์ (2531 : 104) สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 108) และสุรศักดิ์ กาญจนการุณ (2531 : 85) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ส่วน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2530 : 7) และมัลลิกา ภักดิ์รงค์ (2531 : 104) ยังพบต่อไปอีกว่า กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่าวิธีสอนตามคู่มือครู

แต่ความสามารถในการเขียนร้อยกรองยังไม่มีใครทำการศึกษา ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาว่าถ้าใช้กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและใช้ข้อรรถลักษณะในรูปคำประพันธ์ นักเรียนจะมีความสามารถเขียนสร้างสรรค์ทางด้านร้อยกรอง และมีเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองดีขึ้นหรือไม่อย่างไร โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรองในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ โดยผู้วิจัยได้เลือกบทร้อยกรองที่ใช้ในการทดลองจำนวน 3 รูปแบบ คือ วิชชุมมาลาฉันท์ กาพย์ยานี 11 และกลอนหก

เหตุผลในการเลือกบทร้อยกรองดังกล่าว เพราะมีเสนอไว้ในคู่มือการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา คือ กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนหก สำหรับกลอนสี่มีปรากฏในบทที่ 22, 23 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บทที่ 29, 30 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 บทที่ 7, 12 และ 19 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บทที่ 14, 15 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่วนกาพย์ยานี 11 มีปรากฏใน

บทที่ 9 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 บทที่ 17 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 18 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลอนหกมีปรากฏในบทที่ 7 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 บทที่ 23 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สำหรับกลอนสี่ดังกล่าวข้างต้น คือในบทที่ 12 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สุวรรณสาม รัชนี้ ศรีไพรวรรณ กล่าวว่า อันที่จริงเป็นวิชขุมมาลาฉันท์ แต่ที่เรียกว่ากลอนสี่ หมายถึงเอาเพียงเฉพาะกลอน 4 บรรทัด (2 บาท) เท่านั้น กลอนสี่เหมาะที่จะสอนให้เด็กเข้าใจ และสามารถเขียนบทร้อยกรองในเบื้องต้นได้ (รัชนี้ ศรีไพรวรรณ, 2529 : 645)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการวิจัยบทร้อยกรอง 3 ประเภท คือ วิชขุมมาลาฉันท์ กาพย์ยานี 11 และกลอนหก สำหรับวิชขุมมาลาฉันท์จะทำการทดลองแทนกลอนสี่ ก็เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กเรียนกลอนสี่แล้วจากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 จึงคิดว่าน่าจะลองสอนวิชขุมมาลาฉันท์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการปรับปรุงคุณภาพการสอนเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ในการแนะนำวิธีการสอนเขียนร้อยกรองแก่ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เลือกวิธีการสอนเขียนร้อยกรองอีกวิธีหนึ่ง

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 9 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 308 คน ซึ่งมีสภาพห้องเรียนและระดับการเรียนรู้ของนักเรียนโดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 60 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการจับสลากจากกลุ่มประชากร จำนวน 9 ห้องเรียน จับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 72 คาบ คาบละ 20 นาที โดยทำการทดลองวันละ 3 คาบ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมเวลา 6 สัปดาห์
4. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลอง
 - 4.1 เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" ลักษณะคำประพันธ์ วิทยุมมาลาฉันท์
 - 4.2 เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 บทที่ 23 ตอนนิทานเรื่อง "กระต่ายน้อย" ลักษณะคำประพันธ์ กลอนหก
 - 4.3 บทร้อยกรองประกอบบทเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง "ทองแท้ทองด่าง" ลักษณะคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 โดยผ่านขั้นตอนกระบวนการผลิตตามโครงการผลิตแบบเรียนมุ่งประสพการณ์ภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น
 - 5.1.1 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสพการณ์ภาษา
 - 5.1.2 การสอนแบบปกติ
 - 5.2 ตัวแปรตาม
 - 5.2.1 ความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง
 - 5.2.2 เจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะสร้าง ค้นพบสิ่งใหม่ หรือทำในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เข้ามาสัมพันธ์กันจนได้เป็นสิ่งใหม่ ในที่นี้หมายถึงการสร้างสรรค์ด้านการเขียนร้อยกรอง
2. ร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนและร่าย ตลอดจนงานประพันธ์อันเป็นร้อยกรองประเภทที่มีแบบแผน หรือไม่มีแบบแผนตามฉันทลักษณ์โบราณ แต่ลักษณะร้อยกรองที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ วิทยุมมาลาฉันท์ กาพย์ยานี 11 และกลอนหก
3. การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของตนออกมาอย่างอิสระ และความคิดนั้นไม่ซ้ำของเดิมที่มีอยู่แล้ว
4. การเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนมีอิสระในการที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของตนออกมา ในที่นี้หมายถึงการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมาย มีเสียงคล้องจอง มีสัมผัสถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของวิทยุมมาลาฉันท์ กาพย์ยานี 11 และกลอนหก
5. ความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง หมายถึง ผู้เขียนสามารถเขียนถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกด้วยการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมาย มีเสียงคล้องจอง มีสัมผัสถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของวิทยุมมาลาฉันท์ กาพย์ยานี 11 และกลอนหก ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาและปรับปรุงจากแบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของยุพา ขนอมคราม และได้ตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ว
6. เจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเขียนร้อยกรอง ซึ่งวัดได้จากการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาและปรับปรุงจากงานวิจัยของ ยุพดี พูลเวชประชาสุข จัมลิ้ม ไกวิทางกูร มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ อรุณี พึ่งรุ่ง และเสาวนีย์ ศรีวิมล
7. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยใช้ในกลุ่มทดลองแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แบบที่ 2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ใน

การสอนร้อยกรอง โดยยึดหลักการสอนภาษาไทยที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นำมาทดลองสอนภาษาไทยในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนในรูปแบบที่ 2 ดังต่อไปนี้

7.1 นักเรียนอ่านบทร้อยกรองร่วมกัน และอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับบทร้อยกรอง ที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไดอะแกรม สรุปความ

7.2 ครูโยงเรื่องเกี่ยวกับบทร้อยกรองที่อ่าน เข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปราย ร่วมกัน

7.3 เขียนบทร้อยกรองร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนบทร้อยกรองของนักเรียนเอง ในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง

7.4 อภิปราย สนทนา และวิเคราะห์หรือรรถลักษณะในรูปของฉันทลักษณ์ และ เนื้อความที่นักเรียนเขียนในขั้นที่ 3

7.5 ทำกิจกรรมทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง เพื่อทบทวน ฝึกความ แม่นยำและเสริมทักษะทางภาษาด้านการเขียนร้อยกรอง

8. การสอนปกติ หมายถึง การสอนที่นำมาใช้ในการสอนร้อยกรอง ซึ่งมีขั้นตอน การสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมี ขั้นตอนในการสอนร้อยกรองดังนี้

8.1 ศึกษาคำใหม่ในบทร้อยกรองและความหมาย โดยเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอ่านจากบัตรคำ กิจกรรมอ่านแถบคำเลื่อน และค้นหาความหมายจากประมวลคำ ทำหนังสือเรียนหรือพจนานุกรม

8.2 อ่านบทร้อยกรองโดยอ่านในใจ แล้วทำกิจกรรม เช่น ตอบคำถาม สรุปใจความ สรุปข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรองที่อ่าน

8.3 อ่านบทร้อยกรองโดยอ่านออกเสียง โดยการอ่านเป็นร้อยแก้วให้ถูกจังหวะ วรรคตอนก่อนแล้วจึงฝึกอ่านท่อนองเสนาะ

8.4 อ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง

8.5 กิจกรรมเสริมความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง
 - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง
 - 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

ความหมายของร้อยกรอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า "ร้อยกรอง" ไว้ว่า "สอดผูกให้ติดต่อกัน ประดิษฐ์ทำ ร้อย และเย็บดอกไม้ให้เป็นรูปต่าง ๆ ตรวจชำระให้ถูกต้อง สักคายนา แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์" (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 671)

ปจรรย์ บุษยกุล กล่าวว่า "คำประพันธ์ร้อยกรอง ได้แก่ ถ้อยคำ หรือข้อความที่ ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้น โดยมีลักษณะบังคับ มีการจำกัดคำวรรคตอน และมีเสียงรับสัมผัสกัน ตามกฎเกณฑ์จลลลักษณ์ที่ปรากฏได้วางเป็นแบบไว้ โบราณเรียกคำร้อยกรองนี้ว่า บทกานท์ หรือ คำกานท์ (ปจรรย์ บุษยกุล, 2522 : 1)

ระปะนีย์ นาครทรรพ ให้คำจำกัดความของร้อยกรองไว้ว่า "ร้อยกรองใช้สำหรับ เรียกคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ลิลิต กวีวิจาณะ กลอนต่าง ๆ รวมทั้ง บทกวีร่วมสมัยที่แต่งขึ้นทั้งที่มีสัมผัสตามแบบแผน ปลอดสัมผัสและเพลงปฎิพากย์อันมาจากเพลงพื้นบ้าน ของท้องถิ่นต่าง ๆ" (ระปะนีย์ นาครทรรพ, 2509 : 209)

ในตำราจลลลักษณ์ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ท่านกล่าวว่า "โบราณเรียกคำประพันธ์ ที่เป็นกลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ต่าง ๆ ว่า บทกานท์หรือคำกานท์ ซึ่งมีเอาไว้ทำย เช่น ถ้าเป็น กลอนก็เรียก กลอนกานท์ เป็นโคลงก็เรียก โคลงกานท์ คำกานท์ทุกประเภทย่อมต่างกันด้วย ข้อบังคับ" (อุปกิตศิลปสาร, 2497 : 350 - 351)

จากความหมายที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ร้อยกรอง คือถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นโดยมี ลักษณะบังคับ มีความเป็นระเบียบ มีความไพเราะ มีเสียงรับสัมผัสกัน โดยมีแบบแผนอย่างใด อย่างหนึ่ง อาจเป็นแบบแผนตามจลลลักษณ์โบราณหรือแบบแผนที่ผู้แต่งคิดขึ้นใหม่ก็ได้ ร้อยกรองมี คำเรียกต่าง ๆ กัน เช่น บทกานท์ คำกานท์ คำประพันธ์ และกวีวิจาณะ

ประเภทและลักษณะบังคับของร้อยกรอง

ร้อยกรองของไทยมีหลายประเภท หากจัดตามลักษณะการแต่งแล้วจะได้ 5 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. กาพย์ แบ่งเป็น กาพย์ยานี กาพย์จัมบัง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
2. กลอน แบ่งเป็น กลอนแปด กลอนหก ซึ่งจัดเป็นกลอนสุภาพ นอกนั้นยังมีกลอน ดอกสร้อย สักวา เสภา นิราศ กลอนกลบทแบบต่าง ๆ
3. โคลง แบ่งเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพ นอกนั้นยังมี โคลงฉันท์ โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร

4. จันท์ แบ่งเป็นหลายชนิด เช่น อินทรีเขียวจันท์ วิชขุมมาลาจันท์ กุญแจประยาตจันท์ มาตวักจันท์ ฯลฯ

5. ร่าย แบ่งเป็น ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายคั่น และร่ายยาว

นอกจากนี้ยังมีประเภทที่นำร้อยกรองบางประเภทมาแต่งรวมกัน เช่น ร่ายแต่งรวมกับโคลง เรียกว่า ลิลิต โคลงแต่งรวมกับกาพย์ เรียกว่า กาพย์เห่เรือ หรือกาพย์ห่อโคลง เป็นต้น

การแต่งร้อยกรองตามปกติจะต้องกระทำตามแบบแผนที่บัญญัติไว้ ซึ่งเรียกว่า จันท์ลักษณ์ จันท์ลักษณ์ของร้อยกรองแต่ละประเภทอาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันบ้าง ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ได้ผูกเป็นกาพย์สุรางคนางค์ แสดงจันท์ลักษณ์ หรือลักษณะบังคับ 9 ประการ โดยเรียกว่า เนาวลักษณ์ ดังนี้ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2518 : 219)

คณะ พยางค์

สัมผัส จังหวะ

ครุหลุ่ เอกโทวิธิ

คำเป็นตายมี ใช้ให้เหมาะสม

เสียงวรรณยุกต์ ไชรี

มีกำหนดให้ ตามที่นิยม

คำนำคำสร้อย ร้อยกรองชวนชม

แต่งคำขำคม ยลแบบไทย

1. คณะ เป็นลักษณะบังคับของร้อยกรองทุกประเภท กำหนดเกี่ยวกับรูปแบบของร้อยกรองแต่ละประเภทว่าจะต้องประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ อะไรบ้าง คำที่เป็นส่วนย่อยของคณะ ได้แก่ บท บาท วรรค คำ เช่น กาพย์ยานี กำหนดคณะไว้ว่า 1 บท จะมี 2 บาท แต่ละบาทประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ ดังนี้ เป็นต้น

2. พยางค์ คือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ อาจจะมีความหมาย หรือไม่มีความหมายก็ได้ ในการแต่งร้อยกรอง เราถือว่าพยางค์ก็คือคำนั่นเอง ร้อยกรองแต่ละประเภทมีการกำหนดคำไว้แน่นอนว่าแต่ละวรรคจะมีกี่คำ

3. สัมผัส คือลักษณะบังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองทุกประเภท นอกจากมีสัมผัสในร้อยกรองแล้ว ไทยเรายังนิยมมีสัมผัสในสำนวนและกาพย์ต่าง ๆ เช่น รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา น้ำมาปลาकिनเมค น้ำลคมคกนปลา ฯลฯ

สัมผัสที่นิยมในภาษาไทยมี 2 ชนิด คือ

1 สัมผัสสระ ได้แก่ คำที่มีเสียงสระพ้องกันตามมาตรา เช่น ดี - ปี่ - มี - ดี เป็นต้น ถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกดก็ต้องเป็นตัวสะกดในมาตราตัวสะกดแม่เดียวกัน เช่น บาน - ชาดู - มาร - คลาน เป็นต้น

2 สัมผัสอักษร ได้แก่ คำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน อาจเป็นตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะเดียวกัน หรือพยัญชนะที่มีเสียงสูง - ต่ำ เข้าคู่กันก็ได้ หรือพยัญชนะควบคู่เดียวกันก็ได้ เช่น สาย - ชาก - สุป - ศรี, กลับ - กลาย - ไกล - กลัว

ประเภทของสัมผัส สัมผัสทั้ง 2 ชนิด ดังกล่าว ยังแบ่งเป็น 2 ประเภทอีกคือ

1. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสบังคับ ได้แก่ สัมผัสที่ส่งและรับกันนอกวรรค เช่น ในกลอนแปด คำสุดท้ายของวรรคแรกจะสัมผัสกับคำที่ 3 หรือคำที่ 5 ของวรรคต่อไป เช่น
อนาถนึ่งอิงเชยคณิงหวน จนจวบจวนแจ่มแจ้งปัจจุสมัย สัมผัสนอกใช้เฉพาะสัมผัสสระเท่านั้น

2. สัมผัสใน เป็นสัมผัสไม่บังคับ มีคำสัมผัสคล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน อาจเป็นสัมผัสสระ หรือสัมผัสอักษรก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมและความพอใจของผู้ประพันธ์ จะมีหรือไม่ก็ได้ สัมผัสในช่วยให้ร้อยกรองมีความไพเราะยิ่งขึ้น เช่น

แล้วย่องเหยียบเลียบเนินลงเดินล่าง ตามแนวทางพินิจพินิจ โสภา

ศาสตราจารย์เปลื้อง ณ นคร ได้ประมวลลักษณะของสัมผัสในที่ละเอียดลงไปอีก พอสรุปได้ดังนี้ (เปลื้อง ณ นคร. 2515 : 11)

2.1 สัมผัสแบบเคียง หมายถึง สัมผัสสระที่มีสระเดียวกันเรียงสองคำ เช่น
แม่นเนื้อเย็น เป็น ห้วงมหรณพ

2.2 สัมผัสแบบเทียบเคียง หมายถึง สัมผัสสระที่มีสระเดียวกันเรียงสามคำ เช่น
จะได้กักงักไม้ ใน ไพรสันต์

2.3 สัมผัสแบบทบเคียง หมายถึง สัมผัสสระที่เสียงสระเรียงกันสระละสองคำ เช่น รู้อะไร ไม่ สู้ รู้วิชา

2.4 สัมผัสแบบเทียบแอก หมายถึง สัมผัสสระที่มีสระเดียวกันสองคำมีสระอื่นคั่นกลางหนึ่งคำและอยู่ปลายวรรค เช่น ดูประเทือง เรืองแสงทองสาคล่อง

2.5 สัมผัสแบบแทรกเคียง หมายถึง สัมผัสสระที่มีสระเดียวกันสองคำมีสระอื่นคั่นกลางหนึ่งคำ อาจอยู่ต้นวรรคหรือกลางวรรค เช่น ก็ใครเล่าที่ เขามาหาวันนี้

2.6 สัมผัสแบบแทรกแอก หมายถึง สัมผัสสระที่มีสระเดียวกันสองคำ มีสระอื่นคั่นกลาง 2 คำ เช่น ให้สมพรปากที่ หล่อนอวยพรมา

2.7 สัมผัสแบบคู่ หมายถึง สัมผัสพยัญชนะที่ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกันเรียงสองคำ เช่น จากรำครวญ อุจวนใจไปโยเล่า

2.8 สัมผัสแบบเทียบมรด หมายถึง สัมผัสพยัญชนะที่ใช้พยัญชนะเดียวกันเรียงสี่คำ เช่น เสียงจิ้งหรีด หวีดแว่ววิเวกใจ

2.9 สัมผัสแบบเทียบมรด หมายถึง สัมผัสพยัญชนะที่ใช้พยัญชนะตัวเดียวกันเรียงห้าคำ เช่น ที่จ่าใจจ่าจากเจ้า พรากรมมา

2.10 สัมผัสแบบทบคู่ หมายถึง สัมผัสพยัญชนะที่ใช้พยัญชนะเรียงกันเป็นสองคู่ เช่น จากรำครวญ หวนหาสุดาดวง

2.11 สัมผัสแบบแทรกคู่ หมายถึง สัมผัสพยัญชนะที่ใช้พยัญชนะเดียวกันสองคำมีคำที่ใช้พยัญชนะอื่นคั่นกลางคำหนึ่งคำ เช่น มีคนเขาขึ้น ขอบในเชิงกลอน

2.12 สัมผัสแบบแทรกมรด หมายถึง สัมผัสพยัญชนะเดียวกันสองคำ และมีพยัญชนะอื่นคั่นกลางสองคำ เช่น ไม่เคยคิดก็อย่า คอยระแวงใจ

4. คำครุ คำลหุ เป็นคำที่บังคับใช้เฉพาะร้อยกรองประเภทฉันท์ เท่านั้น

ครุ คือ คำที่มีเสียงหนัก ได้แก่ คำที่ประสมสระเสียงยาวในมาตราแม่ ก. กา และคำที่ประสมกับสระเสียงสั้นหรือยาวในมาตราตัวสะกดทุกมาตรา เช่น กา ตี บุ เคน พบ ยักษ์ เป็นต้น

ลหุ คือ คำที่มีเสียงเบา ได้แก่ คำที่ประสมกับสระเสียงสั้น ในมาตราแม่ ก. กา และคำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น กิ ฌ บั ธ (สำหรับคำที่มีสระอาประสม ถือว่าเป็นคำครุ แต่บางทีก็อนุโลมให้เป็นลหุได้)

5. คำเอก คำโท หมายถึง พยางค์ที่บังคับด้วย ไม้เอก และไม้โท ใช้บังคับใน ร้อยกรองประเภทโคลงและร่าย

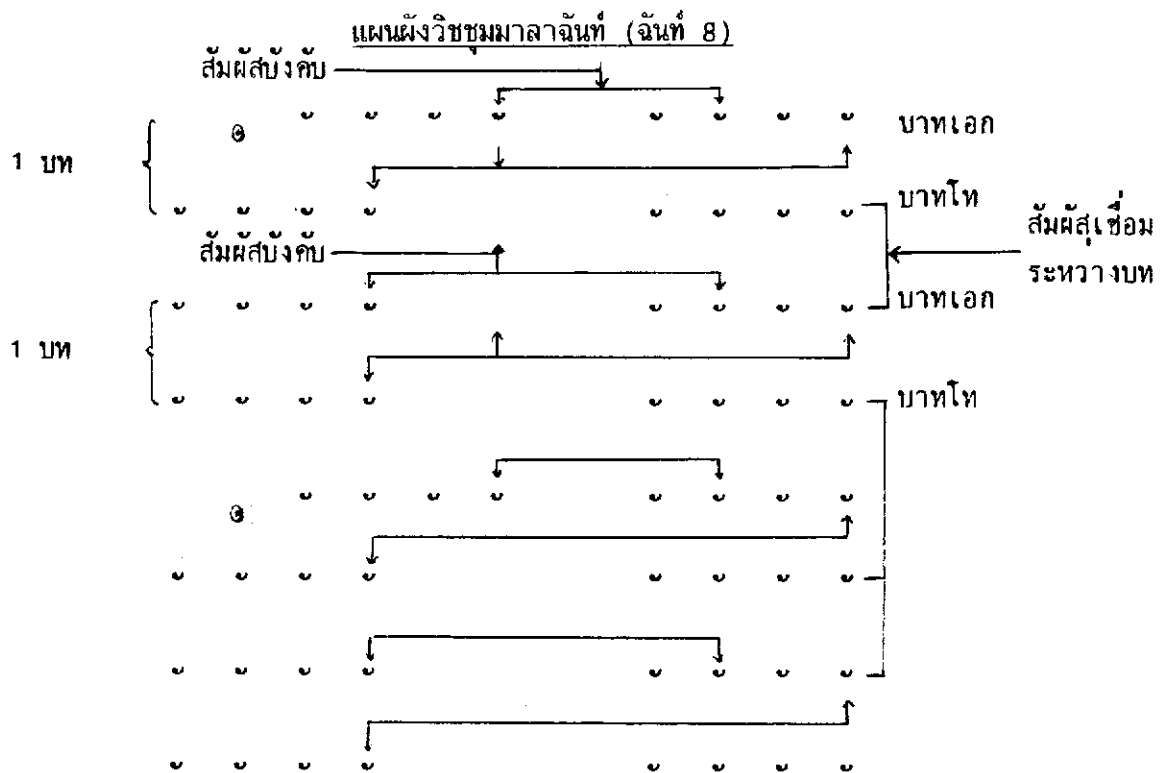
6. คำเป็น คำตาย คำเป็น หมายถึง คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในมาตรา แม่ ก. กา รวมทั้งคำที่ประสมด้วย สระอา ไอ โอ เอา และคำที่ประสมสระเสียงสั้นหรือยาวในมาตราแม่กง กม เกย เกอว เช่น ตา ดี ไป ทา นา อย่า เล่น ดึง หาง แมว เป็นต้น คำตาย หมายถึง คำที่ประสมสระเสียงสั้นในมาตราแม่ ก.กา และคำที่ประสมสระเสียงสั้นหรือยาวในมาตราแม่กก กค กบ เช่น เออะอะ รติ วิตก รูปภาพ ประพฤติ เป็นต้น

7. เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง ตามอักขรวิธีเป็นลักษณะสำคัญที่บังคับใช้ในกลอนและกาพย์บางชนิด เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา

8. คำนำ หมายถึง คำที่ใช้ขึ้นต้นบทร้อยกรองบางประเภท เช่น กลอนบทละครขึ้นต้นด้วย เมื่อนั้น บัดนี้

9. คำสร้อย คือคำที่ใช้เติมลงท้ายวรรคบ้าง ท้ายบาทบ้าง ท้ายบทบ้าง เพื่อความไพเราะหรือเพื่อทำให้เต็มข้อความ เช่น อา เฮย ฮา นา ฯลฯ คำสร้อยส่วนใหญ่จะปรากฏในบทร้อยกรองประเภทโคลงและร่าย

บทร้อยกรองที่ผู้วิจัยทำการทดลองในครั้งนี้เป็นวิชขุมมาลาฉันท์ และกาพย์ยานี 11 และกลอนหกซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ แสดงแผนผังบังคับของวิชขมมาลาจันท์

ตัวอย่าง

๐ แรมทางกลางเถื่อน	ห่างเพื้อนหาผู้
หนึ่งไคนี้กุด	เห็นไครไปมี
หลายวันถันล่อง	เมืองหลวงธานี
นามเวสาลี	คุ่มเดาเข้าไป

o ผูกไม้ตรีจิต	เชิงชิตขอบเขื่อง
กับหมู่ชาวเมือง	จันทอักษณาสัย
เล่าเรื่องเคืองขุน	ว่าวุ่นวายใจ
จำเป็นมาใน	คำว้างแดนตน

(สามัคคีเภทคำฉันท์)

ลักษณะบังคับของวิชขมมาลาฉันท์

1. คณะ วิชขมมาลาฉันท์ มีคณะดังนี้

บทหนึ่งมี 2 บาท

บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหน้ามี 4 คำ วรรคหลังมี 4 คำ รวมเป็น 8 คำ

บาทแรกเรียก บาทเอก บาทที่สองเรียก บาทโท จะต้องแต่งให้จบในบาทโท

เสมอ

2. สัมผัส

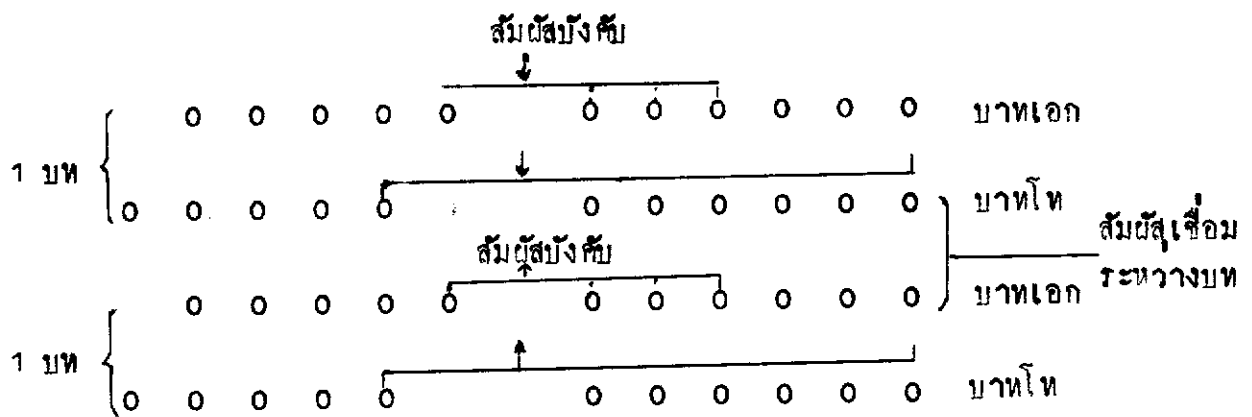
สัมผัสบังคับ คือ คำที่ 4 ของวรรคแรกบาทเอก สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 2 ในบาทเดียวกัน

คำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทเอกสัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคแรกในบาทโท

สัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีที่ตั้งเกิน 1 บท ต้องส่งสัมผัสเชื่อม คือคำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทโท ส่งสัมผัสเชื่อมกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบาทเอกของบทต่อไป

สัมผัสใน ไม่บังคับ นิยมเช่นเดียวกับกลอน คือมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

แผนผังภาพย่น 11

ภาพประกอบ แสดงแผนผังบังคับของภาพย่น 11

ตัวอย่าง

รอนรอนอ่อนอัสตง	พระสุริยงเย็นยอแสง
ช่วงดั่งน้ำครึ่งแดง	แผ่เมฆเขาเงาเมรุธร
ลึงค่างครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอกออกเห่าพอน
ชะนีเวกาวอน	นกพร่อนนอนรังเรียง

(มูลบทบรรพกิจ)

ลักษณะบังคับของภาพย่น

1. คณะ ภาพย่นมีคณะดังนี้
บทหนึ่งมี 2 บาท

บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ รวมเป็น 11 คำ จึงมักเรียกว่า "ยานี 11" หรือ "11"

บาทแรกเรียก บาทเอก บาทที่สอง เรียก บาทโท จะต้องแต่งให้จบในบาทโทเสมอ

2. สัมผัส

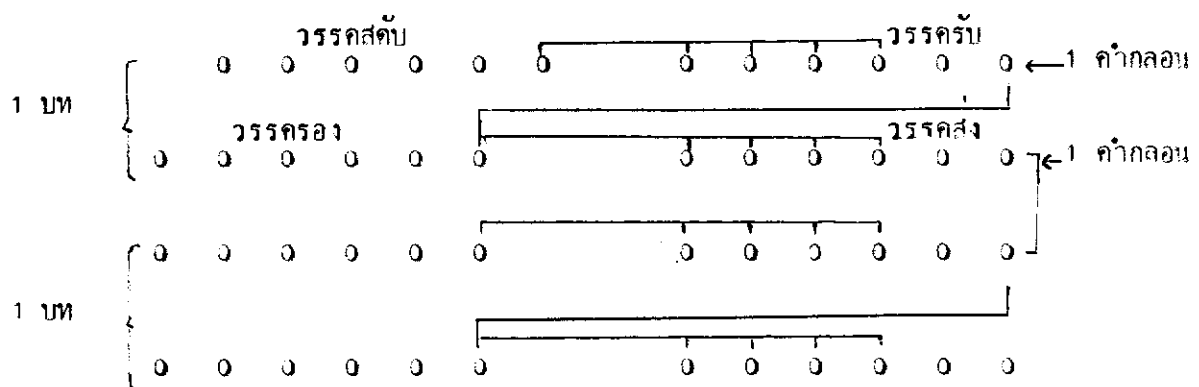
สัมผัสบังคับ คือคำที่ 5 ของวรรคแรกบาทเอก สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 ในบาทเดียวกัน แต่ก็อาจเลื่อนมาที่คำที่ 1 หรือที่ 2 ก็ได้

คำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทเอก สัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคแรกในบาทโท และระหว่างวรรคที่ 1 กับที่ 2 ของบาทโทไม่มีสัมผัสก็ได้

สัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีแต่งเกินกว่า 1 บท ต้องส่งสัมผัสเชื่อมโยงคำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทโท ส่งสัมผัสเชื่อมกับคำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทเอกของบทต่อไป

สัมผัสใน ไม่บังคับ นิยมเช่นเดียวกับกลอน คือมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

แผนผังกลอนหก

ภาพประกอบ แสดงแผนผังบังคับของกลอนหก

ตัวอย่าง

แดดเที่ยงเบี่ยงผ่นร้อนหาย	แดดบ่ายเบี่ยงถอยน้อยเข้า
สายันท์พล้องค้งเยาว์	ยั้งเร้ารุ่มอกหมกไหม้
แรงโรยไผยทลครวหา	นัยนาองน้ำคร่ำให้
เหนื่อยอ่อนนอนเศร้าเปล่าใจ	หลับไหลหลงคงองค์เดียว

(เจือ สตะเวทิน. 2510 : 226 คัดจาก น.ม.ส. ในกนกนคร)

ลักษณะบังคับของกลอนหก

คณะ บทหนึ่ง มี 2 คำกลอน คำกลอนหนึ่งมี 2 วรรค เรียกวรรคสับ วรรครับ วรรครอง และวรรคส่ง วรรคหนึ่งมี 6 คำ

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคสับกับคำที่ 1 - 4 ของวรรครับ บางทีนิยมสัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรครับ

คำสุดท้ายของวรรครับกับคำสุดท้ายของวรรครอง

คำสุดท้ายของวรรครองกับคำที่ 1 - 4 ของวรรคส่ง บางทีนิยมสัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคส่ง

ถ้ามีหลายบท คำสุดท้ายของวรรคส่ง สัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครับของบทต่อไป

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง

ลักษณะการสร้างสรรค์

ไอส์เนอร์ กล่าวถึงการสร้างสรรค์ตามที่นักจิตวิทยาศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. ความคิดสร้างสรรค์พิเศษที่คนเพียงส่วนน้อยเป็นเจ้าของ หากแต่สมรรถภาพซึ่งมนุษย์ทุกคนเป็นเจ้าของได้ในระดับต่าง ๆ กัน

2. ความคิดสร้างสรรค์ เป็นผลของทั้งความคิดในส่วนของผู้คิดอย่างสร้างสรรค์ และการตัดสินใจในส่วนของผู้ดู บางคนอาจมีความคิดสร้างสรรค์สูง แต่คิดไว้เพียงส่วนตัว ไม่แสดงออกมา ก็จะไม่มีการสังเกตเห็นและไม่ได้รับการตัดสิน ดังนั้นขณะที่บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้น เขาต้องสร้างผลงานบางอย่าง ให้ความคิดปรากฏออกให้ผู้อื่นรับรู้ และสิ่งนั้นต้องได้รับการตัดสินว่าเป็นของใหม่ มีเหตุผล และมีประโยชน์เป็นที่พอใจของคนบางกลุ่มในขณะนั้น

3. ความคิดสร้างสรรค์ในสายตาของนักวิจัยนั้นต้องสามารถวัดได้

(ยูกา ขอนนคราม. 2520 : 18 - 19 ; อ้างอิงมาจาก Eisner. 1968 : 349 - 355)

แอนเดอร์สัน สรุปว่า การสร้างสรรค์นั้นเป็นการกระทำที่เลือกจากประสบการณ์ทั้งหมด ที่ผ่านมาเพื่อสร้างรูปแบบ (Pattern) อย่างใหม่ ความคิดใหม่ หรือผลิตผลใหม่ขึ้น การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ทุกคนมีอยู่ในระดับต่าง ๆ กัน ทุกคนเกิดมาพร้อมกับศักยภาพของการสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ในทุกระดับอายุ และทุกสาขาวิชา ถ้าจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม (Anderson and Others. 1970 : 90) และเนลเลอร์ กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ไม่เพียงแต่ประกอบด้วยสิ่งแปลกใหม่แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะต้องตระหนักถึงความสำเร็จอย่างสร้างสรรค์ด้วย ดังนั้นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ จึงไม่เพียงแต่มีความคิดใหม่เท่านั้น แต่เขาจะต้องพยายามคิดและประสานความคิดติดตามให้ตลอดหรือให้เกิดความสำเร็จด้วย ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีทำที่ว่าจะเป็นอย่างนั้น เขาไม่เพียงแต่ชอบและคิดในเรื่องของความงามของบทกลอนเท่านั้น แต่เขาจะต้องพยายามสร้างผลงานบทกวีขึ้นมาด้วย (อาร์รี่ รังสินนท์. 2532 : 33 ; อ้างอิงมาจาก Kneller. 1965)

แมคแคนเลส เสนอข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ไว้ 5 ประการคือ

1. การสร้างสรรค์ เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของพฤติกรรมทางสติปัญญา ซึ่งสามารถแสดงออกได้หลายทาง อาจกล่าวได้ว่าในขณะที่นักฟิสิกส์ หรือนักประพันธ์เพลงสามารถเป็นผู้สร้างสรรค์ได้ ในห้องทดลองหรือห้องดนตรี คนครัวก็สามารถจะเป็นผู้สร้างสรรค์ในห้องครัวได้เช่นกัน

2. ทุกคนเป็นเจ้าของความสามารถในการสร้างสรรค์ในบางระดับ บางคนอาจสร้างสรรค์น้อยกว่าคนอื่น แต่ไม่มีใครที่จะไม่มีความสามารถในการสร้างสรรค์เลย

3. ความสามารถในการสร้างสรรค์นั้นสามารถพัฒนาขึ้นได้

4. เขาสนับสนุนความคิดของปิแยเจต์ (Piaget) ที่ว่า การพัฒนาความสามารถทางการสร้างสรรค์นั้นควรจัดเป็นเป้าหมายประการแรกของการศึกษา เขาเชื่อว่าการสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งสมควรได้รับการสนับสนุน และกระตุ้นให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

5. การสร้างสรรค์ซึ่งมีองค์ประกอบใหญ่ คือการคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) และการวัดสติปัญญาที่เป็นความคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) นั้นไม่ใช่สิ่งเดียวกันและไม่เหมือนกัน

(Mc. Candless. 1973 : 216 - 217)

จากข้อคิดเห็นดังกล่าวมา พอสรุปได้ว่าลักษณะการสร้างสรรค์เป็นการกระทำที่สร้างรูปแบบความคิดที่แปลกใหม่ และสามารถทำได้สำเร็จ บรากฏให้คนรับรู้ได้ด้วย การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในทุกคน ทุกคนเป็นเจ้าของความสามารถในระดับต่าง ๆ กัน และเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ ถ้าจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ตามโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ตามโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด เพื่อประกอบความเข้าใจในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองที่มีผู้วิจัยสร้างขึ้น

โครงสร้างทางสติปัญญาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กิลฟอร์ดได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect Theory) โดยอธิบายความสามารถทางสมองของมนุษย์เป็น 3 มิติ ดังนี้ (ประสาธ อิศรปรีดา. 2522 : 69 - 73)

มิติที่ 1 (Operation) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงาน หรือวิธีการคิดของสมอง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 5 แบบ คือ

1. การรู้จักและเข้าใจ (Cognition) กระบวนการทางสมองแบบนี้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่พบเห็น เช่น เมื่อเห็นของเล่นรูปร่างกลม ๆ ทำด้วยยางผิวเรียบ ก็บอกได้ว่าลูกบอล หรือเห็นภาพ ก็ทราบได้ว่าเป็นภาพมะม่วง

2. การจำ (Memory) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะเก็บสะสมรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่รู้จักไว้ได้ และสามารถระลึกออกมาในรูปเดิมได้ตามต้องการ เช่น การกำหนดหมายเลขประจำตัวของนาย ก เป็น 27859 แล้วให้นาย ก จำไว้ เมื่อถามนาย ก. ถึงหมายเลขประจำตัวนั้น นาย ก. ก็สามารถจะตอบได้อย่างถูกต้อง

3. การคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดจำนวน ตามสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เช่น ให้บอกคำที่มีพยัญชนะต้น ก มาให้มากที่สุด ก็บอกได้ว่า กิน การ กานต์ ก่อน แก่ กับ...

4. การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถสรุปความดีและถูกต้องที่สุด จากข้อมูลที่กำหนดให้

5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถหาเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลจากข้อมูลที่กำหนดให้ และสรุปได้ว่าข้อมูลใดมีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์นั้น เช่น บอกว่าอักษรชุด ก ก ก ข ก ก ข ข มีลักษณะการจัดเรียงเหมือนกับ ค ค ค ง ง ก ง ง หรือไม่ ก็ตอบว่าไม่เหมือน

มิติที่ 2 (Contents) หมายถึง เนื้อหาหรือสิ่งเร้าที่จะนำมาเป็นสื่อในการคิด แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

1. ภาพ (Figural) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม สามารถที่จะรับรู้ และระลึกออกมาได้ เช่น ภาพขนาดต่าง ๆ ฯลฯ

2. สัญลักษณ์ (Symbolic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น ตัวเลข ตัวอักษร ตัวโน้ตทางดนตรี ฯลฯ

3. ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่าง ๆ กัน

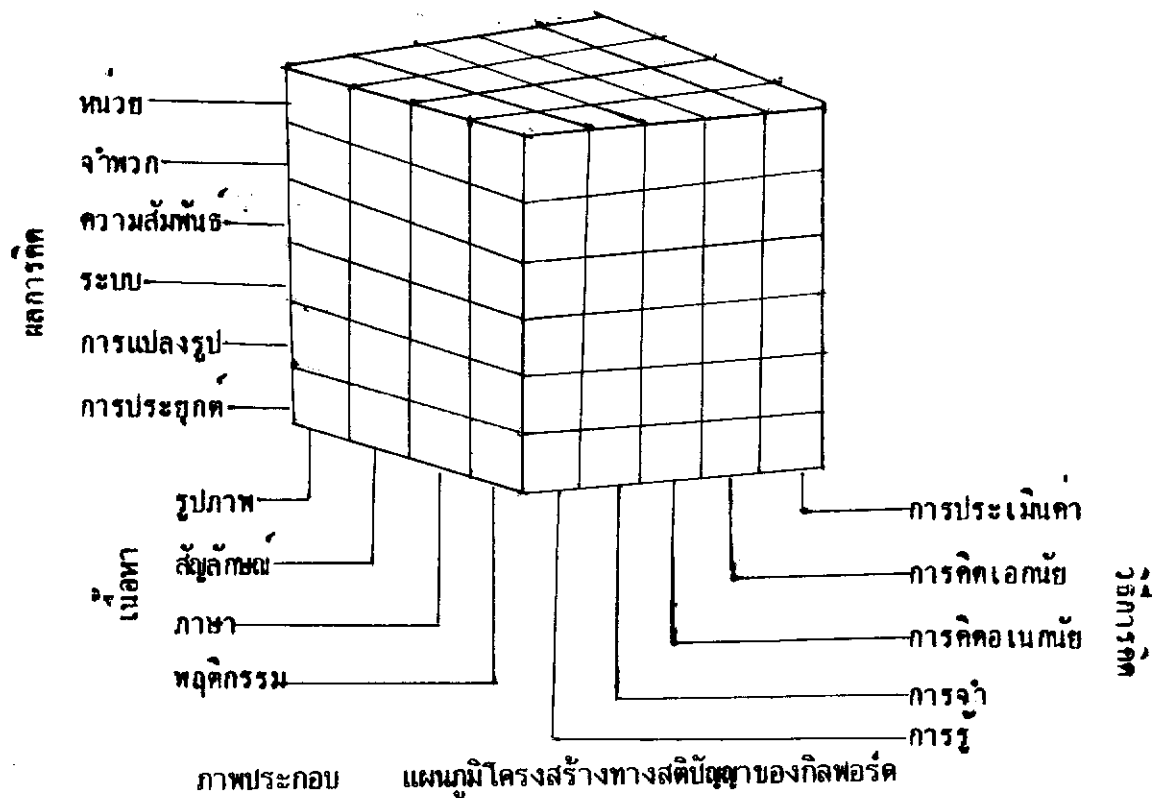
4. พฤติกรรม (Behavioral) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปกิริยาอาการของมนุษย์

มิตที่ 3 (Products) หมายถึง ผลการคิด แบ่งออกเป็น 6 แบบด้วยกัน คือ

1. หน่วย (Units) หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะของตน และแตกต่างไปจากสิ่งอื่น ๆ เช่น นก ม้า ช้าง เป็นต้น
2. กลุ่ม (Classes) หมายถึง กลุ่มของสิ่งของที่มีคุณลักษณะร่วมกัน เช่น จ้าพวกของมีคม จ้าพวกผลไม้
3. ความสัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดตั้งแต่ 2 พวกเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางอย่างเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจจะอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย กลุ่มกับกลุ่ม หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น พระกับวัด คนกับบ้าน นกกับรัง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกับที่อยู่อาศัย
4. ระบบ (Systems) หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของผลการคิดหลาย ๆ คู่เข้าด้วยกันอย่างมีระเบียบแบบแผนอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น 1 3 5 7 9 เป็นระบบเลขคี่
5. การแปลงรูป (Transformations) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุง การให้ค่านิยามใหม่ การตีความ การขยายความ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลเสียใหม่ให้มีรูปร่างต่างไปจากเดิม เช่น กลม เป็น กมล เป็นต้น
6. การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคิดที่มีผลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้หรือปฏิบัติได้

จากมิตทั้ง 3 ดังกล่าวนี้นี้ ใช้สัญลักษณ์ย่อดังต่อไปนี้ (ประสาธน์ อิศรปรีดา. 2522 :

มิติที่ 1 วิธีคิด		มิติที่ 2 เนื้อหาหรือสิ่งเร้า		มิติที่ 3 ผลการคิด	
สัญลักษณ์	ความหมาย	สัญลักษณ์	ความหมาย	สัญลักษณ์	ความหมาย
C	การรู้จักและเข้าใจ (Cognition)	F	ภาพ (Figural)	U	หน่วย (Units)
M	การจำ (Memory)	S	สัญลักษณ์ (Symbolic)	C	กลุ่ม (Classes)
D	การคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking)	M	ภาษา (Semantic)	R	ความสัมพันธ์ (Relatlions)
N	การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking)	B	พฤติกรรม (Behavioral)	S	ระบบ (Systems)
E	การประเมินค่า (Evaluation)			T	การแปลงรูป (Trasformations)
				I	การประยุกต์ (Implications)

จากภาพที่แสดงโครงสร้างทางสติปัญญานี้ จะเห็นว่าทั้งหมด 120 ห้อง (Cells) แต่ละห้องจะเป็นตัวแทนของสมรรถภาพทางสมองหนึ่งสมรรถภาพ และแต่ละสมรรถภาพเราอาจวัดได้ โดยสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับมิติทั้ง 3 เช่น แบบทดสอบวัดสมรรถภาพสมองด้าน DMU (Divergent Thinking-Semantic-Unit)

- D หมายถึง วิธีคิดแบบอเนกนัย
- M หมายถึง สิ่งเร้าที่ใช้คิดคือ ภาษา
- U หมายถึง ผลการคิดเป็น หน่วย

ตัวอย่างแบบทดสอบที่จะวัดสมรรถภาพสมองด้าน DMU

จงบอกสิ่งที่ใช้ดื่มมาให้มากที่สุด คำตอบได้แก่ กาแฟ น้ำเปล่า น้ำหวาน

น้ำนม...

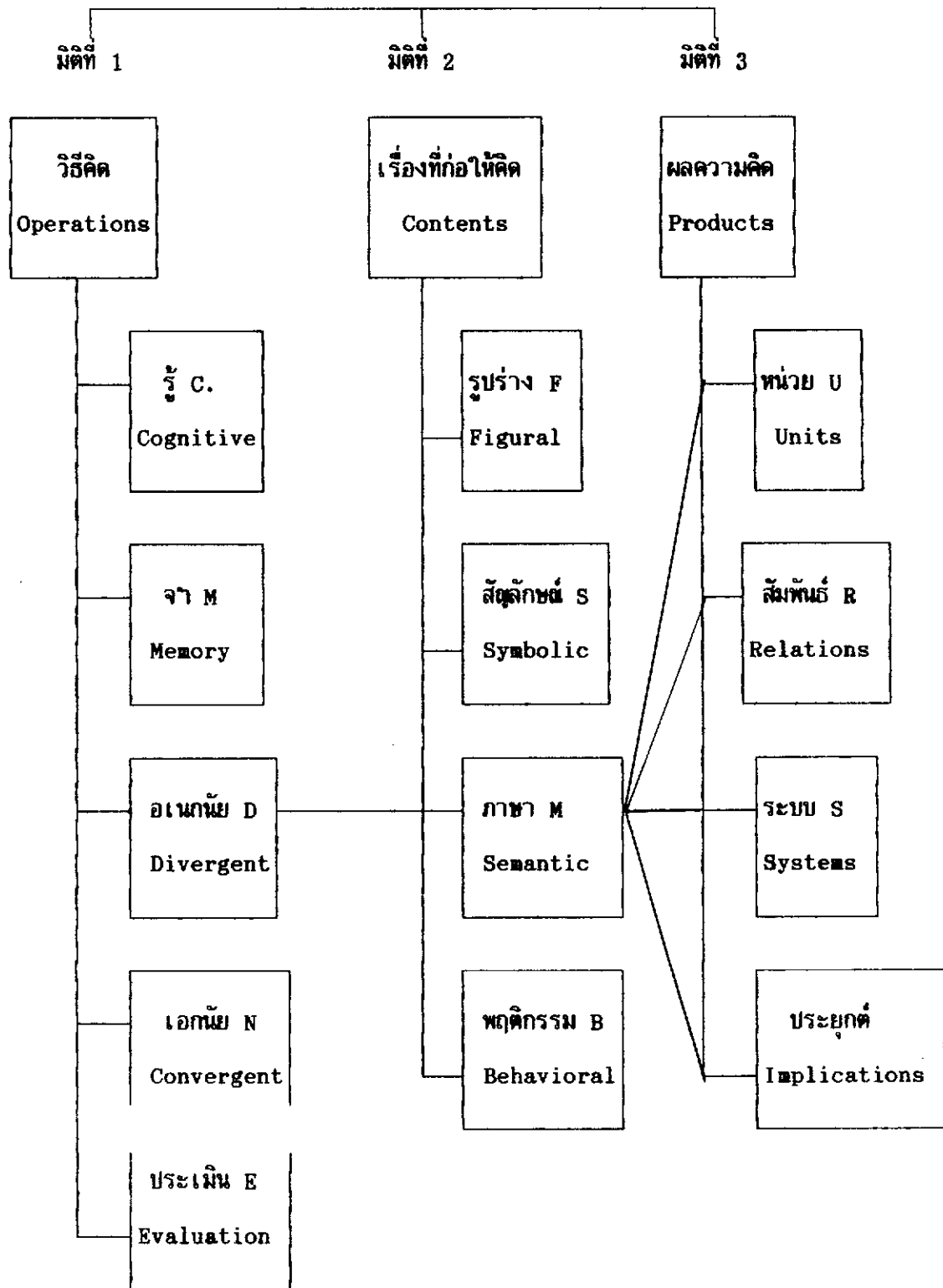
จากโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ดทั้ง 120 ห้อง (Cells) แสดงให้เห็นลักษณะการทำงานของสมอง ที่แบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ วิธีคิด เนื้อหา หรือสิ่งเร้าให้ใช้คิด และผลการคิด ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพสมองประเภทหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกิลฟอร์ดอธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิดแตกแยกออกไปหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม หรือที่เรียกว่า การคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหานานาประการ เป็นการคิดที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ความสามารถนี้ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (Razik. 1970 : 159 ; citing Guilford. 1968)

1. ความคล่องในการคิด (Fluency) หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิดตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว แคล่วคล่อง และมีการตอบสนองในปริมาณที่มากกว่า
2. ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิดได้กว้างขวาง
3. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการคิดสิ่งที่แปลกใหม่ และเป็นการตอบสนองที่ไม่ซ้ำกันของผู้อื่น

หลักความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดมุ่งไปที่ความสามารถของบุคคลที่จะคิดได้รวดเร็ว กว้างขวาง และมีความคิดริเริ่ม ถ้ามีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดความคิดนั้น ๆ ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ดที่กล่าวมา สิ่งเร้าที่จะมากระตุ้นให้เกิดความคิดนั้นเมื่ออยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

1. รูปภาพ (Figural)
2. สัญลักษณ์ (Symbolic)
3. ภาษา (Semantic)
4. พฤติกรรม (Behavioral)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบทางด้านภาษา (Semantic) ที่เป็นสิ่งเร้าให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งถือว่าเป็นความคิดอเนกนัย ดังนั้น แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องวัดคุณสมบัติทั้ง 3 มิติที่ปรากฏในโครงสร้างเล็ก ๆ ได้ ดังจะเห็นได้จากภาพประกอบที่ผู้วิจัยสรุปทฤษฎีและที่มาของแบบทดสอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ แผนภูมิแสดงแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด

ความหมายของการเขียนสร้างสรรค์

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสร้างสรรค์ไว้หลายคนด้วยกันคือ

บอยด์ ได้กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียน แสดงความคิดที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของคน สัตว์และสิ่งแวดลอมที่ผิดแผกแตกต่าง ออกไปจากธรรมชาติได้ (Boyd. 1970 : 244)

ดิชีริช ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนสร้างสรรค์ ไว้ว่า เป็นวิธีหนึ่ง ที่ให้นักเรียน ได้แสดงความรู้สึกนึกคิด เพราะการได้แสดงออกเช่นนี้เป็นความคิดริเริ่มตาม ธรรมชาติ ประสพการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้น เมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเขียนออกมา ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนสร้างสรรค์ (Dicherich. 1973 : 554)

เจือ สตะเวทิน กล่าวว่า การสอนเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การสอนที่ให้นักเรียนมีอิสระในการคิด นักเรียนจะได้มีความคิดใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ ความงอกงามทางสติปัญญาจะไม่ถูกกดไว้ (เจือ สตะเวทิน. 2522 : 3) สอดคล้องกับคำกล่าวของ จันทรศรี นิตยฤกษ์ ที่ว่า ในขอบข่ายของเรื่องการเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้นต่างจากการเขียนเชิงวิชาการ ที่เห็นเด่นชัดก็คือ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์จะไม่มีกฎเกณฑ์ที่ต้องคำนึงถึงมากนัก แต่ก็มีใช้ไม่มีเกณฑ์เสียเลย เกณฑ์บางอย่างก็เป็นเกณฑ์เฉพาะตัวของผู้เขียน สิ่งที่น่าสนใจมากในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ความคิดของผู้เขียนที่มุ่งสื่อไปยังผู้อ่าน อย่างไรก็ตามผู้ที่สร้างงานเขียนสร้างสรรค์ได้ดีก็จะต้องมีพื้นฐานการใช้ภาษาที่ดีด้วยแน่นอน (จันทรศรี นิตยฤกษ์. 2525 : 1)

ฉวีวรรณ จินดาพล ได้ให้ความหมายของการเขียนสร้างสรรค์ว่า หมายถึงการเขียนที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียนออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ในลักษณะที่เป็นสิ่งใหม่ และแสดงลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยใช้ภาษาที่สุภาพ และถูกต้องตามวัฒนธรรมอันดีงาม อย่างไรก็ตามการเขียนแบบสร้างสรรค์ จะมีลักษณะที่สังเกตได้ดังนี้

1. มีอิสระในการเขียน (Free Writing) เด็กจะเขียนโดยไม่อยู่ใต้การบังคับ ชักนำหรืออิทธิพลของใคร แต่จะเขียนในสิ่งที่รู้สึกว่าการเขียน ครูอาจจะให้ความช่วยเหลือ เมื่อเด็กถามและสะกิดคำบางคำ เป็นต้น

2. เขียนจากความรู้สึกที่แท้จริงของเด็ก (Self - Expression) เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ที่มีต่อสิ่งที่เขาพบเห็นประทับใจ จินตนาการออกมา โดยการอาจจะให้หัวข้อกระตุ้นให้เด็กคิด หรือจัดสถานการณ์เพื่อให้เด็กรู้สึกจินตนาการมากพอที่จะเขียนได้

3. การเขียนที่มีลักษณะเฉพาะตน (Unigue) เด็กแต่ละคนจะมีรูปแบบในการเขียนแตกต่างกัน ครูอาจช่วยแนะนำให้ได้บ้างในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป

4. การเขียนร้อยกรองจะเป็นงานที่เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก เพราะจะต้องเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมาย มีเสียงคล้องจอง มีสัมผัส วรรค และเกิดภาพพจน์ตรงตามความคิด

(จวีวรรณ จินดาพล. 2528 : 60 - 61)

จากคำกล่าวของนักการศึกษาที่ผู้วิจัยได้เขียนมาข้างต้นพอสรุปความหมายของการเขียนสร้างสรรค์ได้ว่า การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนมีอิสระในการที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของตนออกมาในรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน โดยเฉพาะการเขียนร้อยกรองเป็นงานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก

ความมุ่งหมายของการสอนเขียนสร้างสรรค์

พอล แมคคี ได้ให้ความมุ่งหมายของการสอนเขียนสร้างสรรค์ไว้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้โอกาสแก่เด็ก ได้แสดงออกโดยการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จากการ์ตูนจินตนาการและประสบการณ์ต่าง ๆ

2. เพื่อส่งเสริมความสามารถทางวรรณคดีที่มีอยู่ในตัวเด็ก ได้สร้างสรรค์ผลงานทางวรรณคดีที่ให้ความรู้สึก น่าสนใจ และมีลักษณะของภาษาที่ดี

3. เพื่อส่งเสริมและเข้าใจ ให้เด็กสนใจ และซาบซึ้งในวรรณคดีที่ดี

4. มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษา มากกว่ากระบวนการที่ถูกต้อง ตามกฎเกณฑ์ของหลักภาษา

(จิมล์ม ไกรวิทากร. 2530 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Mckee. 1965)

คุณค่าของการสอนเขียนสร้างสรรค์

ฉวีวรรณ จินดาพล กล่าวว่า การสอนเขียนสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าหลายประการให้แก่เด็ก คือให้ความเพลิดเพลินใจ ส่งเสริมสติปัญญา และช่วยดำรงรักษาวัฒนธรรมไว้ สำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาชั้น การสอนเขียนสร้างสรรค์นั้น มีคุณค่าดังนี้ (ฉวีวรรณ จินดาพล. 2528 : 61 - 62)

1. เป็นการฝึกทักษะ และพัฒนาการใช้ภาษา ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก
2. เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักคำศัพท์มากขึ้น ก่อให้เกิดความฉลาดในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน วลีที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานมีชีวิตชีวาแก่ผู้อ่าน และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน
3. เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เป็นการช่วยให้เด็กพึงพอใจในผลงาน และรักการเขียนมากยิ่งขึ้น
5. เป็นการช่วยให้ครูรู้จัก และเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น จากการเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดและปัญหาของเด็ก
6. เป็นการช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ให้มีความนับถือยอมรับตนเอง ภูมิใจในตนเอง และรู้จักยอมรับผู้อื่น
7. เป็นการช่วยให้เด็กมีความรู้ เกิดความซาบซึ้งในผลงานและวรรณคดีที่มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมของเด็กที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
8. เป็นการฝึกให้เด็กใช้ความสังเกต ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญญา และความรู้สึกรักอันดีงามต่อเพื่อนมนุษย์ สิ่งมีชีวิตในโลกนี้
9. เป็นงานที่สนุกสนาน ทำหาย สร้างความเชื่อมั่นให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน

ปัจจัยสำหรับการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์

กรณีการ พวงเกษม ได้กล่าวถึงปัจจัยสำหรับการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ว่า

1. บรรยากาศและสภาพการณ์ เด็กจะต้องรู้สึกสบายใจ รู้สึกอบอุ่นใจเป็นตัวของตัวเอง มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนและครู เด็กจะไม่กล้าแสดงออกเลยถ้าหากไม่ได้รับความเห็นใจ และถูกเพ่งเล็งกับเพื่อน ๆ หรือครูจนเกินไป ต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

2. ประสบการณ์ เด็กต้องมีความรู้ ความเข้าใจ จากประสบการณ์โดยตรงที่ตนได้รับ ครูควรสร้างความสนใจให้เด็กและมีอุปกรณ์อย่างพร้อมเพรียง

3. ความเอาใจใส่ของครู ความสนใจและเอาใจใส่ของครูจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ครูควรปลูกฝังความช่างสังเกต ความมหัศจรรย์ และความสำคัญต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันไว้ในตัวเองให้มากที่สุด จะสามารถมองเห็นอะไรได้แจ่มแจ้งมีชีวิตจิตใจ

(กรณีการ พวงเกษม. 2532 (2) : 34)

ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์

ในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น กรณีการ พวงเกษม กล่าวว่า จะให้ได้ผลดีนั้นควรปฏิบัติดังนี้

1. ต้องเร้าให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเรียน การเร้านี้อาจใช้อุปกรณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ

2. ให้ร่างอย่างหยาบ ๆ ให้เสร็จครึ่งหนึ่งก่อนในชั้นเรียน

3. ให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วเขียนเพิ่มเติมใหม่ ซึ่งเป็นการวัดผลด้วย

ตนเอง

4. ให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันประเมินผลการเขียนนั้น

5. ครูเป็นผู้ประเมินผลเองและให้นักเรียนแก้ไขใหม่

6. อ่านนิทาน โคลง ให้เด็กฟังมาก ๆ เพื่อความสนุกสนาน หากเด็กได้มีส่วนร่วมบ้าง จะทำให้สนุกสนานยิ่งขึ้น

7. ส่งเสริมให้เด็กเขียนมาก ๆ ให้อลองเขียนสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
8. ช่วยให้เกิดกำลังใจ โดยยกย่องชมเชยผลงานเมื่อเห็นสมควร แต่ไม่แสดงให้มากเกินไปจนทำให้เด็กไม่พยายามทำให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม
9. ไม่บังคับให้เด็กเขียน ถ้าหากไม่อยากจะเขียน อาจให้เล่าเรื่องประกอบภาพก็ได้

(กรรณิการ์ พวงเกษม. 2532 (2) : 34)

นอกจากนี้ จีวีวรรณ จินดาพล ยังได้กล่าวถึงสิ่งที่ครูควรคำนึงถึงในการสอนเขียน สร้างสรรค์ว่า ควรคำนึงถึงความพร้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กอาจจะเริ่มต้นการเขียนได้เร็วช้าต่างกัน ครูจะต้องไม่ใช้วิธีบังคับเด็ก เพราะจะเป็นการสร้างความรู้สึกรังเกียจเกี่ยวกับการเขียนให้แก่เด็กซึ่งอาจจะได้ทั้งทางที่ดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับวิธีการของครูให้เด็กต้องการที่จะเขียนขึ้นมาจากใจจริงของเด็กเอง (จีวีวรรณ จินดาพล. 2528 : 62)

การสอนเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองในระดับชั้นต่าง ๆ

ในการสอนเขียนบทร้อยกรองนั้นได้มีผู้ให้ความเห็น ดังนี้

วิลสัน ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการสอนเขียนบทร้อยกรองว่า ในการที่จะสอนเด็กให้เขียนบทร้อยกรองให้ได้ดีนั้น การจัดประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญมาก กิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอน ควรที่จะได้ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกฝนด้านการใช้จินตนาการ และพยายามให้เด็กได้คุ้นเคยกับท่วงทำนอง เสียง สีสัน จังหวะ และรูปแบบของบทร้อยกรองอยู่เสมอ เพราะการเขียนร้อยกรองนั้นต่างไปจากการเขียนร้อยแก้วที่ต้องอาศัยความพยายาม และความสามารถในการเลือกคำมาใช้ให้น้อย แต่แสดงความรู้สึกนึกคิดตลอดจนความหมายได้มากที่สุด ซึ่งเด็กโดยมากรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากอยู่แล้ว (Wilson. 1975 : 137 - 139) เฮนนิ่ง เห็นว่า ความสำเร็จของการสอนร้อยกรองขึ้นอยู่กับตัวครูมากกว่าอิทธิพลของศิลปภาษา ครูจะต้องรักและสนใจในเรื่องของบทร้อยกรอง เพราะถ้าครูมีความรู้ ความสามารถ ก็ย่อมมีโอกาสส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี (Henning. 1973 : 186) แมคคี ให้ความเห็นว่า ควรจะสนับสนุนให้นักเรียนเขียนทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม (Mckee. 1939 : 208 - 223)

กิตติง ให้เสนอขึ้นในการสอนที่จะกระตุ้นให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ทางร้อยกรองไว้ 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ให้เด็กได้ยินได้ฟังบทร้อยกรองต่าง ๆ ซึ่งครูอาจอ่านให้ฟัง หรือฟังจากเทปหรืออ่านกันเอง ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการให้ประสบการณ์เกี่ยวกับร้อยกรองแล้ว ยังเป็นการพัฒนาในด้านการฟังอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้เด็กได้เรียนรู้ในการพูด การออกเสียง บทร้อยกรอง และเรียนรู้ความหมายของบทร้อยกรองนั้น ๆ ทั้งนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเกิดความรักที่จะเรียนร้อยกรอง การเปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านดัง ๆ ได้ร้องเป็นท่วงทำนอง จะยิ่งช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าของร้อยกรองยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการอ่านบทร้อยกรองต่าง ๆ ซึ่งมีเทคนิค สีสานของการอ่านต่างไปจากร้อยแก้ว

ขั้นที่ 4 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงท่าทางประกอบบทร้อยกรองที่เรียน โดยการ จัดทำร้อยกรองที่มีจังหวะ หรือมีเสียงซึ่งกระตุ้นให้อยากแสดงท่าทางประกอบ

ขั้นที่ 5 เปิดโอกาสให้เด็กได้หัดสร้างสรรค์บทร้อยกรองของตน ซึ่งอาจทำได้ทั้งการพูด และการเขียน

(ยุพา ขนอนคราม. 2530 : 23 - 24 ; อ้างอิงมาจาก Geeting. 1973)

เคนเนดี ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนร้อยกรองในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ทางด้านร้อยกรองแก่เด็ก โดยการให้เขาได้อ่านได้ฟังบทร้อยกรองตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่ใกล้และไกลตัว เพื่อช่วยส่งเสริมจินตนาการในการเขียนร้อยกรอง

2. การดำเนินการสอนร้อยกรองนั้น ไม่ควรที่จะสอนแต่เฉพาะตามโปรแกรมที่กำหนดไว้เท่านั้น ครูควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการสร้างสรรค์งานร้อยกรองได้ เช่น การเล่นเกม การขีดหุ่น เป็นต้น

3. ให้เด็กเริ่มเขียนบทร้อยกรองโดยการช่วยกันเขียนเป็นกลุ่มก่อนที่จะให้เขียนเป็นรายบุคคล จะเป็นการช่วยให้เด็กมีความสุขในการทำงาน และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็ก

มีความมั่นใจในการเขียนร้อยกรองต่อ ๆ ไป แต่ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำอย่างใกล้ชิด

4. ครูควรเลือกหัวข้อที่จะให้เขียน ให้เหมาะกับวัยและเพศของเด็ก เช่น เด็กชายมักจะสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ ซึ่งเด็กหญิงมักไม่ค่อยชอบ ดังนั้นการเตรียมการสอน ตลอดจนอุปกรณ์จึงควรให้เหมาะสม

5. จัดกิจกรรมที่ทุกคนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมอย่างอิสระ และไม่เคร่งเครียด

6. ยอมรับ ยกย่อง สนับสนุนและส่งเสริมในความพยายามที่จะสร้างสรรค์งาน ประพันธ์ของเด็กตลอดเวลา แม้ว่าลักษณะของร้อยกรองนั้นจะแปลกแหวกแนว ไปจากฉันทลักษณ์ที่บังคับไว้ก็ตาม

7. ให้กำลังใจและติดตามผลงานของเด็กอย่างสม่ำเสมอ นำผลงานของเด็กมา อ่านแลกเปลี่ยนกัน แต่ครูจะต้องระวังเรื่องการพิจารณาผลงานนั้น ๆ ที่จะไม่ให้กระทบกระเทือน ใจ หรือเป็นการสกัดแนวความคิด

(Kenedy. 1975 : 212 - 217)

นอกจากนี้ นิยนา สุทธิธรรม ได้เสนอกิจกรรมที่น่าสนใจในการสอนแต่งคำ ประพันธ์ไว้ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ตามหัวข้อต่าง ๆ ที่กลุ่มของตนถนัด หรือสนใจ หรืออาจจัดให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ได้ตอบกัน

2. ฝึกให้นักเรียนคิดแบบสืบเนื่องต่อ ๆ กันไปทุกคน หรืออาจแบ่งกลุ่มฝึกก็ได้ โดยครูเป็นผู้กล่าวเริ่มต้น เช่น ครูกล่าวคำว่าดวงดาว แล้วให้นักเรียนคิดสืบเนื่องต่อเชื่อมโยง กันไปเรื่อย ๆ เช่น จากดวงดาว ก็อาจคิดไปถึงท้องฟ้า แสงสว่าง กลางคืน ทำให้สามารถผูก เรื่องราวได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. ในบางครั้งครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์โดยไม่จำกัดรูปแบบ และเนื้อหาบ้าง แต่ควรจะทบทวนหลังจากที่นักเรียนเข้าใจหลักเกณฑ์ทางฉันทลักษณ์โบราณ และได้ ฝึกหัดการแต่งตามแบบแผนนั้น ๆ แล้ว

4. การเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียนไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น สนามหญ้าหน้า โรงเรียน หรือการไปทัศนศึกษา ก็จะช่วยให้นักเรียนได้เห็นฉาก หรือเกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้

5. กิจกรรมในห้องเรียนอาจใช้อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น ภาพหรือการเล่าเรื่องให้เด็กเกิดจินตนาการต่อเนื่องจากภาพ หรือเรื่องที่เล่า

6. สนับสนุนให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองมาลงในหนังสือวารสารของโรงเรียน หรือหนังสือที่พิมพ์ออกจากหน่วยโดยทั่วไป

7. จัดให้มีป้ายประกาศสำหรับให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ได้ตอบกัน หรือหาคำประพันธ์บทเด่น ๆ มาติดไว้เสมอ

(นัยนา สุทธิธรรม. 2517 : 215 - 216)

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการที่จะทำให้การสอนบทร้อยกรองประสบผลสำเร็จก็คือ การเลือกบทร้อยกรองสำหรับเด็ก บาวเวอร์ส ได้สรุปลักษณะร้อยกรองที่เด็กในชั้นประถมศึกษาสนใจว่า

1. เด็กจะชอบและสนใจบทร้อยกรองที่ให้จังหวะหนักแน่นใช้คำง่าย ๆ ธรรมดา ๆ เป็นคำที่คุ้นเคย แต่ให้ความรู้สึก เสียงและภาพพจน์ที่ชัดเจน
2. เด็กจะชื่นชอบบทร้อยกรองที่สวดแทรกอารมณ์ขัน และจดจำได้ดี
3. เด็กจะชื่นชอบบทร้อยกรองที่ให้เรื่องราวที่ประสมประสานระหว่างเรื่องจริง และเรื่องนิทานที่แปลกไปจากความจริง
4. เด็กจะชอบเขียนบทร้อยกรองที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา และมักจะแสดงความรู้สึกนึกคิดตามประสาเด็ก เรื่องที่จะนำมาให้เด็กเขียนจึงควรเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเขาเอง

(Bowers. 1957 : 102)

การประเมินผลงานด้านร้อยกรอง

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะภาษาไทยใน บ. 02 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

การฟัง

1. ฟังเรื่องราว ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ แล้วสามารถจับใจความสำคัญ
เปรียบเทียบ แยกแยะ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น
2. หาความบันเทิงจากการฟัง
3. ใช้ทักษะการฟังในการเพิ่มพูนความรู้และความคิด
4. ให้ความสนใจเรื่องที่ฟัง

การพูด

5. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง และคล่องแคล่ว
6. พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และสรุปความ
7. ปฏิบัติตามวิธีการที่เหมาะสม เกี่ยวกับมารยาทและบุคลิกภาพในการพูด

การอ่าน

8. มีความรู้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอ่านคำพ้อง อักษรย่อ คำราชาศัพท์ ภาษิต ฯลฯ
9. อ่านออกเสียงถูกต้อง คล่องแคล่ว และชัดเจน
10. จับใจความ สรุปสาระสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน
11. วิเคราะห์ความสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน
12. แสดงความคิดเห็นสนับสนุน คัดค้าน ข้อความและเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
13. เห็นความสำคัญของการอ่าน
14. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือกใช้ การใช้และ
การเก็บรักษาหนังสือ ตามวิธีการที่ถูกต้อง

การเขียน

15. เขียน สะกดคำ โดยใช้คำพื้นฐานที่กำหนดให้
16. คัดลายมือถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นระเบียบสวยงาม
17. เขียนตามรูปแบบที่กำหนดโดยลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
18. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์
19. เห็นความสำคัญของการเขียน
20. ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามวิธีการเขียน

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 116)

หลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาที่จะสนองจุดประสงค์ดังกล่าวแล้ว ซึ่งจะต้องฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ให้สัมพันธ์และสอดคล้องกัน ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงที่เกี่ยวข้องทางด้านร้อยกรอง คือ ฝึกฟัง บทร้อยกรอง แล้วอภิปรายซักถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ความรู้สึก และข้อคิด ข้อเตือนใจที่ได้จาก บทประพันธ์ที่ฟัง ฝึกพูดสนทนา เล่าเรื่อง โดยเน้นการใช้คำเสียง ถ้อยคำ ความต่อเนื่อง และสาระสำคัญของเรื่อง ฝึกอภิปรายซักถาม แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ และสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อความที่พูด ฝึกใช้ทักษะการพูดในการเล่านิทาน ท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะ ฝึกอ่านออกเสียง บทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ โดยเน้นการอ่านได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องตามอักขรวิธี มีวรรคตอน ใช้คำเสียงได้เหมาะสมกับเรื่อง ฝึกอ่านในใจเกี่ยวกับบทร้อยกรอง โดยเน้นการอ่าน ได้รวดเร็วตามเวลาที่กำหนด แล้วอภิปรายซักถามเกี่ยวกับรายละเอียด ความคิดเห็นและใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน อภิปรายซักถามเกี่ยวกับโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ ใจความสำคัญของเรื่องที่เขียนและคิดขยายความหลาย ๆ ด้าน และฝึกเขียนเรื่องจากจินตนาการ เขียนบทร้อยกรอง ง่าย ๆ เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนอย่างมีรูปแบบได้ เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 11 - 13)

สำหรับการพิจารณาผลงานการเขียนร้อยกรองของเด็กนั้น เบอร์น ให้ความเห็นว่าการพิจารณาและตัดสินโดยดูพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ไม่ควรนำเอาผลงานของเด็กทุกคนมาเปรียบเทียบกันเพื่อเกณฑ์ในการวัดว่าใครมีความสามารถมากกว่ากัน การที่จะให้การตัดสินงานของเด็กเป็นไปอย่างเที่ยงธรรมที่สุดนั้น ควรคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมกับวัย

พฤติกรรมพื้นฐานหลัง ตลอดจนประสบการณ์ของเด็กที่มีอยู่เป็นองค์ประกอบ การเปรียบเทียบผลงานของเด็กจึงควรเปรียบเทียบแต่เฉพาะกับตัวเขาเองเท่านั้น (Burns. 1971 : 99)

ชวน เพชรแก้ว ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องการวัดผลการเขียนร้อยกรองไว้ว่า จะต้องวัดควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเสมอ ไม่ควรแยกไปวัดผลในตอนท้ายเพียงคราวเดียวเท่านั้น จะทำให้ครุฑทราบความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างเห็นได้ชัด และไม่ควรเขียนคำที่ทำให้ผู้เรียนท้อใจ เช่น อ่อนมาก ใช้ไม่ได้ ควรเขียนสิ่งที่ผู้เรียนแลเห็นว่า ตนได้ก้าวหน้าไปทางใด คิขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ ในด้านการคิดเป็นคะแนนน้ำหนักคะแนนควรแบ่งเป็นสัดส่วนตามความสำคัญคือ ถ้าคะแนนเต็มของงาน 1 ชิ้น เท่ากับ 10 คะแนน ควรให้คะแนนในด้านความคิด และการลำดับความคิด 4 คะแนน ถูกต้องตามรูปแบบฉันทลักษณ์ 3 คะแนน และภาษาที่ใช้สำนวนที่ไพเราะ 3 คะแนน เป็นต้น (ชวน เพชรแก้ว. 2519 : 285) แต่ โจนาธาน บอมบาช กลับมีความเห็นว่าการตรวจงานเขียนของนักเรียนไม่ควรให้เป็นคะแนน เพราะจะทำให้นักเรียนพะวงอยู่กับคะแนนจนไม่มีงานสร้างสรรค์เป็นของตนเอง ดังนั้น การวัดผลควรจะพิจารณาจากพัฒนาการในการเขียนของนักเรียนเอง (Bombach. 1970 : 3 - 5)

อย่างไรก็ตาม วอลเตอร์ ได้สรุปเกณฑ์สำหรับพิจารณางานเขียนร้อยกรองของเด็กไว้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) งานเขียนร้อยกรองควรแสดงให้เห็นถึงความริเริ่มทั้งในด้านความคิดและการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนของตนเอง
2. ความจริงใจ (Sincerity) คือการที่ผู้แต่งคิดอย่างไร ก็จะแสดงความรู้สึกออกมาตามความคิดนั้น ๆ
3. ความคิดฝัน (Imagery) ซึ่งเป็นความนึกคิดที่ใหม่และสละสลวย ไม่ได้เลียนแบบผู้ใด
4. แนวความคิด (Idea) แนวความคิดที่ดีและมีคุณค่าในบทร้อยกรองของเด็ก ไม่ได้หมายความว่าถึงสิ่งที่แปลกใหม่ของโลก แต่หมายถึงความแปลกใหม่สำหรับผู้เขียนร้อยกรองเรื่องนั้น ๆ
5. ความรู้สึก (Feeling) ที่สอดใส่ไว้ในบทร้อยกรอง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ตรงไปตรงมาอย่างเด็ก ๆ

6. ความเป็นสากล (Universality) หมายถึงให้ประโยชน์และคุณค่าเท่ากับเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน เป็นเรื่องที่เด็กวัยเดียวกันมีความรู้สึกเช่นนั้นด้วย เช่น ความรักแม่

7. ความเป็นเอกลักษณะ (Unity) เป็นอันหนึ่งอันเดียวในการเขียนเรื่องนั้น ๆ โดยตลอด ไม่สับสนปนเป

8. จังหวะ (Rhythm) ร้อยกรองต้องมีจังหวะ มีสัมผัสและมีรูปแบบโดยเฉพาะ แม้กระทั่งลักษณะกลอนเปล่า (Free Verse) ก็ยังต้องมีจังหวะเช่นกัน

9. ความถูกต้อง (Accuracy) ทั้งในด้านการใช้ถ้อยคำและไวยากรณ์ ข้อความไม่ซ้ำ ๆ ซาก ๆ วกไปวกมา หรือใช้ภาษาที่วิจิตรพิสดารเกินไป

10. มีความสำคัญทางศิลปะ (Artistic Significance) ซึ่งคู่ได้จากความริเริ่ม การสอดแทรกอารมณ์ ตลอดจนการวางรูปแบบและแนวดำเนินเรื่องของร้อยกรองนั้น ๆ (Walter. 1962 : 200)

จะสรุปได้ว่า การสอนเขียนบทร้อยกรองจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการของครู ที่จะจัดการเรียนการสอนให้เป็นการสร้างเสริมความคิดและจินตนาการของเด็ก แม้ในด้านการประเมินผลงาน ก็ควรมีหลักในการประเมินที่จะเป็นการสร้างกำลังใจ ให้เกิดขึ้นแก่เด็ก เพื่อเป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อร้อยกรอง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้เรียบเรียงเรื่องกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ไว้ในหนังสือการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่มที่ 2 ไว้ดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 (2) : 16 - 48)

ความเป็นมาของกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน อาทิเช่น ไบรอัน เกรย์ ริชาร์ด วอร์คเกอร์ และเนย์ คอร์ จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ. 1960 ได้เริ่มมีการทดลองสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในโครงการ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเตรเกอร์ พาร์ค (Trager Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนย่านชานเมืองแอลีส์ สปริง (Ailee Spring) รัฐนอร์ทเทิร์น แทรริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย

กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนเตรเกอร์ พาร์ค ได้ริเริ่มจัดโครงการเตรเกอร์ พาร์ค ขึ้น เนื่องจากพบว่า การจัดโปรแกรมภาษาในโรงเรียนของตนไม่ประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านภาษาของนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้เป็นที่น่าพอใจได้

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว สืบเนื่องมาจากนักเรียนประมาณ 90 % ของโรงเรียนเป็นชาวพื้นเมืองซึ่งอาศัยอยู่ตามบ้านพักชั่วคราว และตามบริเวณชุมชนแออัดที่มีภาวะทางเศรษฐกิจที่แร้นแค้นยากจน นักเรียนที่เข้าเรียนโรงเรียนแห่งนี้ มีประสบการณ์ในการอ่านและเขียนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสบการณ์เกี่ยวกับความคิดรวบยอดของตัวอักษร เนื่องจากเนื้อหาบริบท (Context) ที่จัดไว้ในหนังสือที่จะให้ประสบการณ์แก่นักเรียนยังไม่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการอ่าน การเขียน และการสื่อสารที่จะช่วยให้เขาสามารถสื่อสารทางภาษาได้อย่างมั่นใจในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และในชุมชนของตน

ครูผู้สอนภาษาในโรงเรียนเตรเกอร์ พาร์ค ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนอย่างละเอียด ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวได้กระทำกันหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครู และการเรียนของนักเรียน ตลอดจนศึกษากระบวนการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของนักเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหาการอ่านของนักเรียนด้วย จากผลของการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว เหล่านี้เอง ทำให้กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษเหล่านั้น ตกลงใจจัดวางเป้าหมายและสร้างโครงการสอนภาษาที่เป็นธรรมชาติขึ้น โดยการให้เรียนรู้ภาษาได้ผ่านประสบการณ์ใช้ภาษาทุกด้าน หรือการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

ผลของการทดลองการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ของโครงการเทอร์เกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดียิ่ง นักเรียนชาวพื้นเมืองเกือบ 100 % สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

จากนั้นวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วประเทศ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในประเทศไทย ได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็น ครั้งแรกในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 โดย ดร.ริชาร์ด วอร์คเกอร์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทางการอ่าน ดร.เบรนดัน บาร์ทเล็ตท์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน ของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาแห่งบริสเบน (Brisbane College of Advanced Education) ประเทศออสเตรเลีย และดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ร่วมมือกัน จัดตั้งศูนย์การอ่าน ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อทดลองการสอนดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนจาก ศจ.ดร.อารี สัตหณวี ซึ่งขณะนั้นดำรง ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการทดลองประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะ การฟังและการพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบเรียน (คาบละ 20 นาที) หนังสือที่เลือกมา ใช้ในการทดลองคือ "A Little Red Hen" ผลที่พบปรากฏว่ามีระดับที่ค่อนข้างยากสำหรับเด็กเริ่มเรียนแต่นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นจนเห็นได้ชัด แม้จะผ่านการเรียนรู้มาเป็น เวลานานแล้วก็ตาม เด็กยังสามารถจำคำศัพท์และคำพูด บทสนทนาจากหนังสือได้ การทดลองและ วิจัยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิชาภาษาอังกฤษ ยังคงดำเนินการต่อมาโดยใช้หนังสือ อ่านประเภทต่าง ๆ ผลของการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจตลอดมา

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 ได้เริ่มการประชุมปฏิบัติการหนังสือวิชาภาษาไทย สำหรับใช้สอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำมาใช้ทดลองสอนวิชาภาษาไทยในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ผลของการทดลองการสอนปรากฏว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟัง

และพูดเรื่องที่อ่านรวดเร็วเป็นที่น่าสนใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนทุกขั้นตอน

จากผลการทดลองดังกล่าวทั้งในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาภาษาไทย ดร.ริชาร์ด วอร์คเกอร์ จึงเสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทยกับทางโรตารีสากล และได้รับอนุมัติให้ทำเป็นโครงการนาร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหาทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530 ผลของการทดลองโครงการในโรงเรียนนาร่อง นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทย ได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนโรงเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสนใจในการอ่านและสามารถทำคะแนนวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มมวลประสบการณ์ เช่น คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ได้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 17 ; อ้างอิงมาจาก เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531)

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2531 หลังจากที่ได้ประเมินผลโครงการนาร่องการพัฒนาการอ่านที่จังหวัดสุรินทร์แล้ว มูลนิธิโรตารีสากล ได้อนุมัติเงินทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 เป็นเงินงบประมาณ 17 ล้านบาท แก่ประเทศไทย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงเริ่มดำเนินโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา เริ่มต้นดำเนินการอบรมบุคลากรหลัก อันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา ศึกษาพิเศษระดับจังหวัดและอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ จำนวน 100 ห้องเรียน และจะดำเนินการนิเทศติดตามผลการสอนในลักษณะงานวิจัยและพัฒนา เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 เป็นต้นมา

เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานเริ่มเป็นที่ประจักษ์ วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้รับความสนใจจากองค์กรต่าง ๆ จึงได้มีการขยายงานของโครงการต่อเนื่องออกไปอีก ได้แก่ โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา 5 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ (สงขลา ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และสตูล) ซึ่งจะมีระยะดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2533 - 2537 โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (โครงการนำพระทัยจากในหลวง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2533 เป็นต้นไป) โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 โครงการอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา ในเขตชุมชนแออัดยานนาวา ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง พ.ศ. 2533 - 2536 และโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในภาคเหนือ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2533 เช่นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ เชียงใหม่ ฯลฯ

หลักการและทฤษฎี

หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แนวทฤษฎีในการสอนภาษาจากหลายทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach)

แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในแต่ละชุมชนที่อาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

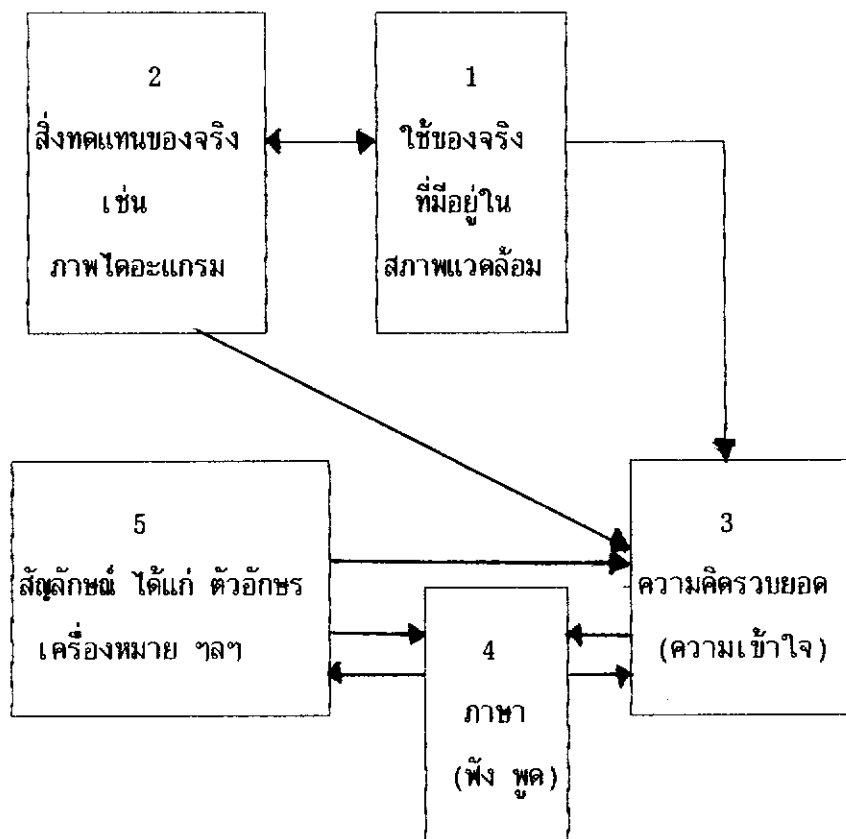
กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกริक्तแสดงออกทางภาษา หรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ มากกว่าจะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียน เรียนเพียงเพื่อเข้าใจระบบของเสียง คำ และไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทาง

ภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน การเขียนเรื่องร่วมกัน การโต้ตอบในการฟัง - พูดร่วมกัน

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

ทฤษฎีการสอนแบบนี้ จะเน้นให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของนักเรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน

การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้องซึ่งอาจจัดลำดับการสอน ดังนี้

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมดัง ไดอะแกรมหัวข้อที่ 1 เช่น วัสดุต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยเห็นและเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามถ้าเราจะนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ ไดอะแกรม ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี (ดังไดอะแกรมหัวข้อที่ 2) เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยพบเห็นมาก่อนก็ได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด (ดังไดอะแกรมหัวข้อที่ 3) จะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้ยิน ได้ฟังเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้าใจมาแล้วว่าเขาพูดกันอย่างไร การพัฒนาการฟังการพูดก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่เข้าใจง่ายขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายตามที่เคยฟังเคยพูดมาก่อน การถ่ายโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่ง

กระบวนการนี้จะ เป็นกระบวนการสำคัญในการถ้อยแถลงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามการรับรู้ของมนุษย์

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach)

ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ

ตามคำจำกัดความของการอ่านตามทฤษฎีดังกล่าวนี้ การอ่านคือ การสร้างความหมาย โดยการผ่านกระบวนการทางความคิด วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการสอนอ่าน จึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักการและทฤษฎีดังกล่าวเพื่อการเรียนรู้การอ่านที่ถูกต้อง และเป็นไปโดยธรรมชาติได้ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยามีได้มองการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยา ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติในการอ่านที่ดี และเข้าใจกระบวนการอ่านซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการอ่าน จะได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย จึงนับว่ากระบวนการสอนอ่านและเขียนจะดำเนินต่อเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ถ้ากระบวนการสอนอ่านดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม กระบวนการนั้น ๆ ย่อมต้องมาจากการให้ผู้อ่านได้ความคิดรวบยอดจับความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และหารายละเอียดของเรื่องที่ได้จากประสบการณ์เดิม จากการเดาความแวลล้อม จากลักษณะและชนิดของข้อความที่ผู้เขียนเขียนขึ้น

กระบวนการอ่านที่สมบูรณ์แบบ น่าจะใช้กระบวนการอ่านที่ต้องอาศัยการพัฒนาทั้งกระบวนการบนลงล่าง โดยพิจารณาความโดยรวมของเรื่องลงสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาในระยะแรก และใช้กระบวนการล่างขึ้นบนเพื่อวิเคราะห์หน่วยย่อยพื้นฐาน โดยการพิจารณาคำประโยค และโครงสร้างอื่น ๆ ในระยะสุดท้าย กระบวนการอ่านแบบนี้เรียกว่า กระบวนการอ่านเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้สมองทั้งซีกขวา (กระบวนการอ่านจากบนลงล่าง) และซีกซ้าย (กระบวนการอ่านจากล่างขึ้นบน) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำในระยะยาวกับสิ่งที่ตนอ่านได้

4. แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre - Based Approach) แนวทฤษฎีนี้ จะยึดหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics Theory) ของ M.A.K.Halliday ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ระดับโลก โดยจะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อหาความจากบริบทภาษาในกาลและเทศะต่าง ๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชน ย่อมจะมีสถานการณ์แวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป และมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ซึ่งแยกกล่าวตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ภาษาและความหมาย (Language and Meaning) ความหมายของภาษาเป็นหัวใจสำคัญของการใช้ภาษา การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในสังคมจะประสบความสำเร็จได้ก็ด้วยความเข้าใจความหมายในการติดต่อสื่อสาร ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาความ (Text) ที่ต้องการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน หรือแม้แต่การใช้ภาษาใบหรือภาษากาย

2. ภาษาและบริบทภาษา (Language and Context) ความเข้าใจความหมายของภาษาในการติดต่อสื่อสารย่อมขึ้นอยู่กับบริบทภาษา หรือความแวดล้อมในสถานการณ์และวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกาลและเทศะต่าง ๆ กัน เพราะบริบทภาษาจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เนื้อหาความเป็นที่เข้าใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เนื้อหาความของภาษาอาจมีความสำคัญใน 2 ประเด็น คือ

1. เป็นผล (Output หรือ Product) ของการสื่อความ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Halliday. 1983 : 10) หมายถึง เนื้อความจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงสิ่งใด

2. เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษา หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไร เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้ในแต่ละขั้นตอนของลักษณะการพูดหรือการเขียน

ลักษณะของบริบทภาษาที่มีบทบาทในการทำให้เนื้อความมีความสำคัญและได้ความหมายที่ชัดเจน คือบริบทภาษาของสถานการณ์ต่าง ๆ (Context of Situation) และบริบทของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (Context of Culture)

บริบทภาษาของสถานการณ์ต่าง ๆ จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของภาษา 3 ประการ ซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ ดังนี้

1. เรื่องราว (Filed) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่เรากล่าวหรือข้อความที่อ่านหรือเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งถือว่าเป็นข้อความต่อเนื่อง (Discourse) โดยอาจเป็นได้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน
 2. ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (Tenor) หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษาในข้อความต่อเนื่องเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้การใช้ภาษาแตกต่างกันไปได้ในแต่ละสถานการณ์
 3. วิธีในการใช้ภาษา (Mode) หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษา เช่น เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือใช้ภาษาภาพจากการ์ตูน
- บริบททางวัฒนธรรม (Context of Culture) ในแต่ละสถานการณ์ที่เราใช้ภาษากันนั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่ยอมรับกันในแต่ละสังคมหรือชุมชนด้วย การใช้คำ สำนวนต่าง ๆ ย่อมจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ
3. ภาษาและท่าเนียบภาษา (Language and Register) ท่าเนียบภาษาจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของบริบทภาษาที่ใช้ เช่น เมื่อพูดถึงพระเจ้าแผ่นดิน ท่าเนียบภาษาที่ใช้เฉพาะอันใดแก่ ศาราชาศัพท์ จะต้องนำมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม

4. การเรียนรู้ภาษาในบริบท (Language Learning in Context) การเรียนรู้เพื่อการใช้ภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ควรเริ่มจากการให้รับรูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ตามลักษณะของบริบทภาษาต่าง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย

อรรถลักษณะของภาษา (Genre)

อรรถลักษณะของภาษามีเป้าหมายเพื่อสื่อความให้ผู้ฟัง (หากเป็นภาษาพูด) และผู้อ่าน (หากเป็นภาษาเขียน) สามารถเข้าใจเนื้อหาความที่ได้ฟังหรือได้อ่านชัดเจนแน่นอน เพราะในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับของการดำเนินเนื้อหาความที่แน่นอน เป็นขั้นเป็นตอนตั้งแต่เริ่มเนื้อหาความในบริบทจนกระทั่งจบ ลำดับของการดำเนินเนื้อหาความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีการลำดับเนื้อหาความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะโดยเฉพาะอย่างยิ่งทำเนียบภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะในแต่ละเนื้อหาความของบริบทหนึ่ง ๆ ด้วย

ในภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน มีหลายชนิดดังจะยกตัวอย่างอรรถลักษณะที่สำคัญที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในการสื่อความ ดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
2. รายงาน (Report)
3. การอธิบาย (Explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
5. วิธีการ (Procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
7. อภิปราย (Discussion)
8. การสังเกต (Observation)

อรรถลักษณะดังกล่าวโดยทั่วไปจะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อหาความ เพื่อการสื่อความหมายของภาษา และลักษณะของภาษา ดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา และจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ขอบข่ายกระบวนการ

1. นำเข้าเรื่อง
2. ลำดับเหตุการณ์
3. เล่าเหตุการณ์
4. สรุป
5. แสดงความรู้สึก

2. รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

ขอบข่ายกระบวนการ

1. แนะนำเรื่อง บอกประเภท
2. แจกแจงรายละเอียด
3. ชี้ลักษณะต่าง ๆ ของรายละเอียด
4. ชี้บ่งพฤติกรรมของเรื่อง
5. บอกประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง

3. การอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุ และกระบวนการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น

ขอบข่ายกระบวนการ

1. หลักการ
2. เหตุผล
3. ความต้องการและความจำเป็น
4. ลักษณะเหตุการณ์
5. สรุป

4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเอง หรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

ขอบข่ายกระบวนการ

1. วิจารณ์เรื่อง
2. เหตุผลในการเขียนเรื่อง
3. ผลดี - ผลเสีย
4. เน้นความสำคัญ
5. สรุปเรื่อง

5. วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

ขอบข่ายกระบวนการ

1. ตั้งเป้าหมาย
2. กำหนดเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์
3. การวางแผน
4. ลำดับวิธีดำเนินการ
5. ผลผลิตที่เกิด (Output)

6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ขอบข่ายกระบวนการ

1. เริ่มเรื่อง
2. ระบุปัญหา
3. เหตุที่เกิดปัญหา
4. เล่าเรื่องที่เกิดทั้งกาละ เทศะ
5. ลงท้ายเรื่องด้วยคติสอนใจ

7. อภิปราย เป็นการเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็น ชี้ให้เห็นข้อดี ข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ขอบข่ายกระบวนการ

1. บอกความหมาย
2. ชี้แจงความสำคัญ
3. แสดงข้อขัดแย้ง - ข้อสนับสนุน
4. สรุป
5. เสนอแนะ

8. การสังเกต เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็น และให้รายละเอียดของการสังเกต
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ขอบข่ายกระบวนการ

1. ตั้งปัญหา
2. วิเคราะห์เรื่องที่จะศึกษา
3. แจกแจงรายละเอียด
4. เล่าเรื่องราวงานตามลำดับ
5. สรุปประเด็น

อรรถลักษณะของภาษา หมายถึง แบบหรือชนิดของเนื้อหาความต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว จำเป็นต้องยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนภาษา ในแต่ละแบบหรือชนิดของอรรถลักษณะของภาษาสามารถนำมาใช้เป็นรูปแบบของกิจกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกฝนและใช้ภาษาเป็นอิสระได้เป็นของตนในที่สุด

ด้วยหลักการและทฤษฎีทั้ง 4 ประการดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่าวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา

การจัดขั้นตอนการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา จะจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการตามลักษณะการสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนเข้านั้น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเกิดความคล่องตัว จนเกิดความชำนาญในภาษาจนถึงขั้นนำประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานี้ จึงเน้นการสอนความหมายรวมของภาษาก่อน จะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยางค์ สระ ตัวสะกด และไวยากรณ์

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะสอนกันอย่างไร

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในระยะแรก (ในระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่

- 1 - 2) จุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนการสอน คือการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังเรื่องราวง่าย ๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ สามารถพูดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ฟังได้ อ่านเรื่องราวที่เคยฟังเคยพูดได้อย่างเข้าใจ สามารถจำลักษณะของคำ และเข้าใจความหมายของคำในประโยคต่าง ๆ ที่เคยฟังเคยพูด นอกจากนี้ยังสามารถเขียนคำสะกดคำ และเรียงคำที่เคยอ่านเคยพบเป็นประโยค แต่งประโยคเป็นประโยคง่าย ๆ ตามความคิดของตนเองได้

ในระยะต่อมา หลังจากนักเรียนได้ประสบการณ์ในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในระยะต้นได้แล้ว ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะเริ่มฝึกและเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีลักษณะการเขียนหลากหลายมากขึ้น พร้อมทั้งใช้ความสามารถในการคิดแต่งความด้วยตนเองมากขึ้น โดยอาศัยการเลียนแบบหรืออิงแบบอย่างจากบทเรียน หรือจากกิจกรรมที่ผู้สอนเสนอแนะไว้ในชั้นเรียน

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) สำหรับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีดังนี้

1. ครูอ่าน/เล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนเล่าเรื่องกลับ สนทนา อภิปราย อ่านเรื่อง และแสดงบทบาทสมมติ
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครู
4. ทำหนังสือเล่มใหญ่
5. ทำกิจกรรมทางภาษา เช่น เล่นเกม และทำกิจกรรมการอ่าน การเขียน การฟัง

และการพูดเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (รูปแบบที่ 2) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มีดังนี้

1. นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกับครู/ทำ

ไคอะแกรมสรุปความ

2. ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนเรื่องของตนเองในกลุ่มย่อยหรือตาม

ลำพัง

4. อภิปราย สนทนาและวิเคราะห์หรือรื้อลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเรื่องในเนื้อความที่

นักเรียนเขียนขึ้นในชั้นที่ 3

5. ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษา

รายละเอียดของขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

3 - 4 มีดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกันกับ

ครู/ทำไคอะแกรม สรุปความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และบอกรายละเอียดของเรื่องได้

ในขั้นนี้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องได้เองแล้ว ครูควรให้นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันจะอ่านออกเสียงหรืออ่านในใจบ้างสลับกันไปได้

จุดมุ่งหมายสำคัญ ต้องการเตรียมการอ่านแก่นักเรียนและให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่อง และบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้

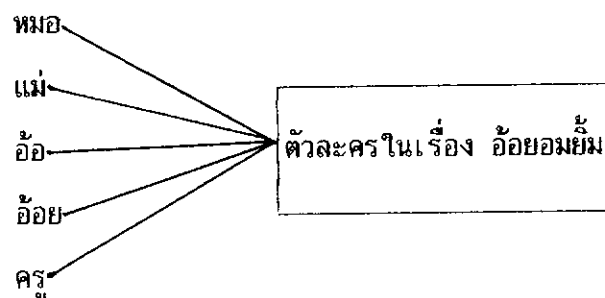
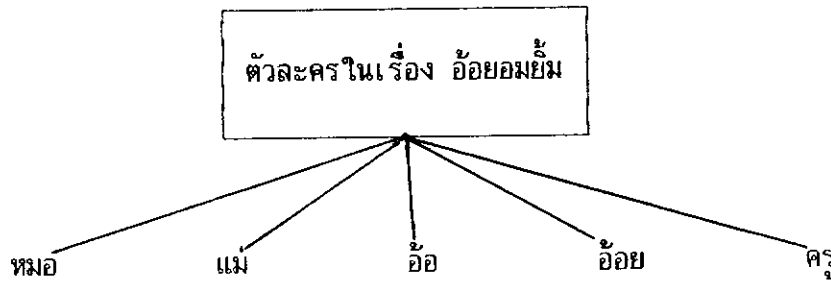
ผู้สอนควรใช้ไคอะแกรม (Mapping) เพื่อช่วยนักเรียนในการดึงใจความสำคัญของเรื่อง เช่น การลำดับเรื่อง การโยงความสัมพันธ์ของเรื่องที่สัมพันธ์กัน เช่น เป็นเหตุเป็นผลกัน เป็นปัญหา และการแก้ไขปัญหานั้น การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของเรื่อง นอกจากนี้ยังเกี่ยวกับการให้รายละเอียดของเรื่องที่อ่านอีกด้วย ผู้สอนต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลจากการอ่าน และสรุปความคิดด้วยตนเอง ควรใช้เวลาในการอภิปราย และสนทนาเรื่องในแต่ละหน้าให้ละเอียด อย่าใจร้อน เพราะการฝึกอ่านโดยใช้ความคิดประกอบการอภิปรายจะช่วยฝึกนักเรียนให้เคยชินกับการอ่าน โดยใช้กระบวนการทางความคิดได้มาก และจะทำให้สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ซึ่งเป็นขั้นตอนการอ่านขั้นสูงต่อไปในอนาคตได้

ข้อควรระวัง

1. การอ่านออกเสียงไปเรื่อย ๆ จะไม่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนมากนัก ผู้สอนควรให้นักเรียนหยุดช่วงการอ่านเป็นตอน ๆ และอภิปรายร่วมกัน จะทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายได้ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเรื่องภาพประกอบในบทเรียนด้วย การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามจะช่วยทำให้บรรยากาศการเรียนรู้มีชีวิตขึ้นได้

2. คำใดที่นักเรียนอ่านไม่ถูกต้อง ผู้สอนสามารถอ่านให้นักเรียนฟังได้

3. การทำไดอะแกรมแสดงความสัมพันธ์ของเรื่อง ควรทำง่าย ๆ โดยใช้ปากกาหรือสีเมจิก สรุปลงและโยงแผนภูมิให้เข้าใจง่าย ๆ เช่น จากคำถามของครู "มีตัวละครอะไรบ้างในเรื่อง นักเรียนจำได้ไหม"

"ทำไมอ้อถึงพันผูก นักเรียนตอบได้ไหม แล้วเมื่ออ้อพันผูกทำอะไรล่ะ"

รับประทานอมยิ้ม ———— อ้อพันผูก ———— ไปหาหมอพัน

ผู้สอนจะทำไดอะแกรมได้ง่ายขึ้น หากทำความเข้าใจและพิจารณาโครงสร้างระดับยอดของข้อความว่ามีลักษณะใด

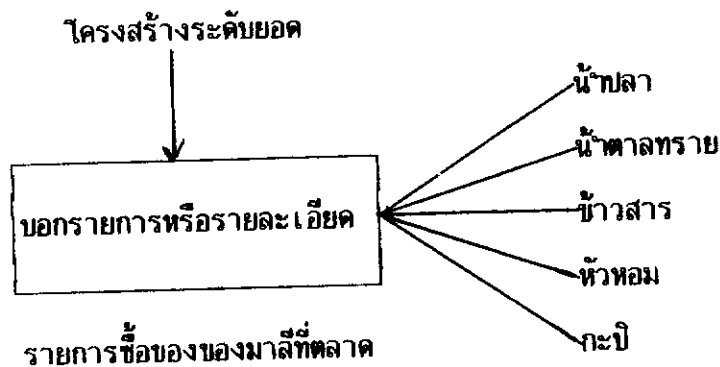
โครงสร้างระดับยอด

โครงสร้างระดับยอด (Top - Level Structure) หมายถึง แผนการเขียนหรือโครงการเขียนของผู้เขียน หรือของข้อความที่ผู้เขียนใช้กันอยู่โดยทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการสื่อความแก่ผู้อ่าน หลักการของการใช้โครงสร้างระดับยอด เพื่อช่วยในการอ่าน จะได้มาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ถ้าผู้อ่านเข้าใจโครงการของผู้เขียน ก็จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และรวดเร็วขึ้น ผู้เขียนที่ดีย่อมจะมีโครงการเขียนในการเขียนข้อความต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายชนิด แต่ที่ใช้ทั่วไปจนมีอยู่ 4 ชนิดด้วยกัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Bartlett. 1978, 1985, 1986)

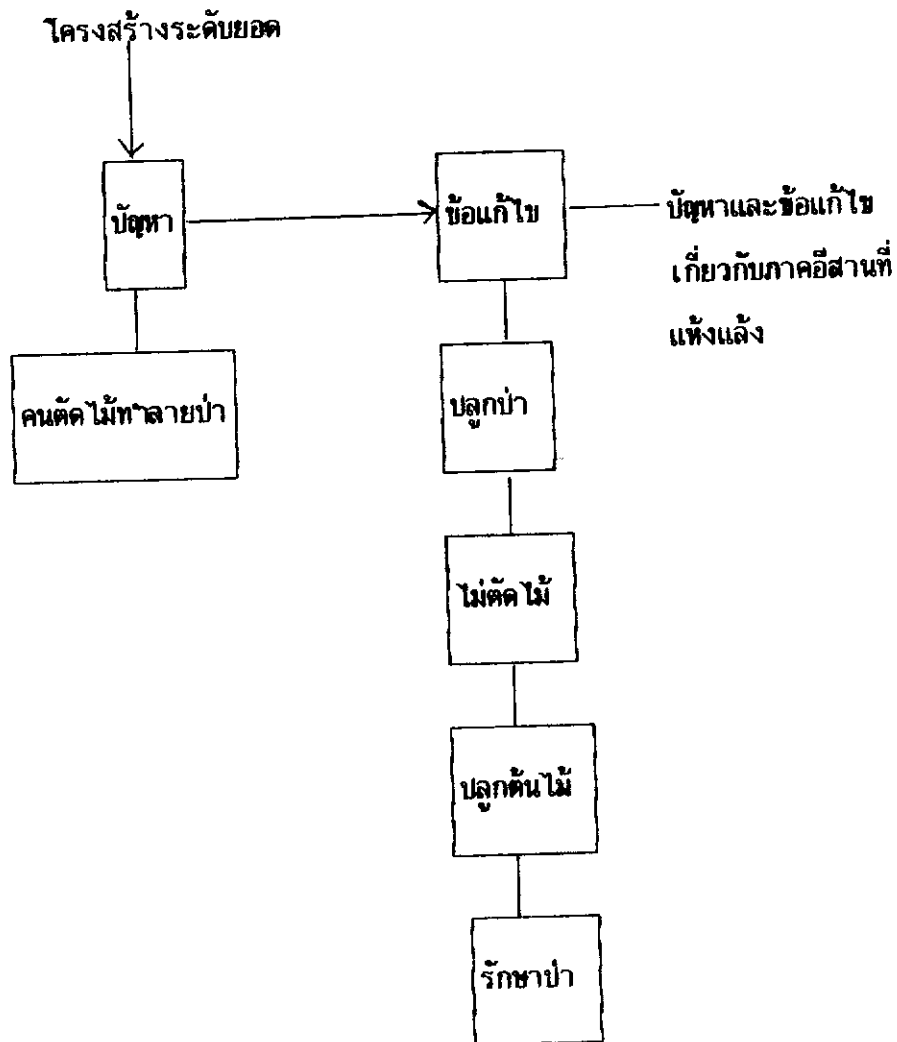
1. การบอกรายละเอียดหรือรายการ (Descriptive or Listing)
2. ปัญหาและข้อแก้ไข (Problem-Solution)
3. เหตุและผล (Cause and Effect)
4. การเปรียบเทียบ (Comparison-Contrast)

การเข้าใจโครงสร้างระดับยอดจะช่วยให้ผู้สอน สามารถใช้คำถาม ถามผู้เรียนเพื่อช่วยในการทำไต่ถามของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน และง่ายขึ้น เพราะผู้สอนจะเข้าใจว่า ควรใช้คำถามประเภทใดให้เหมาะกับชนิดของโครงสร้างระดับยอดนั้น ๆ การเขียนไต่ถามจะง่ายขึ้นตามลักษณะของโครงสร้างระดับยอดนั้น ๆ ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 มาลีไปตลาด มาลีซื้อของหลายชนิดของที่มาลีซื้อ ได้แก่ น้ำปลา น้ำตาลทราย ข้าวสาร หัวหอม และกะปิ

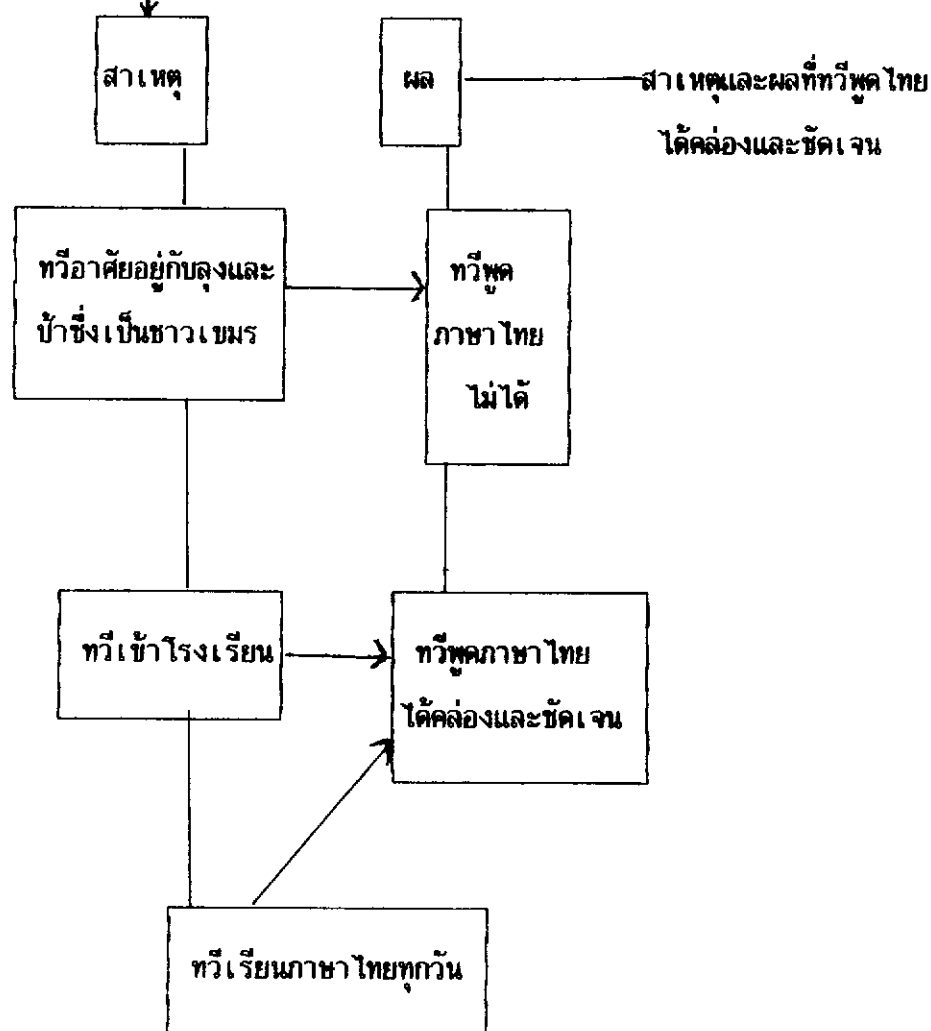

ตัวอย่างที่ 2 ทำไมภาคอีสานจึงแห้งแล้ง ภาคอีสานแห้งแล้งเพราะมีคนตัดไม้ทำลายป่า
กันมาก การปลูกป่าจะช่วยแก้ไขปัญหาคือได้แต่ใช้เวลานาน วิธีที่ดีที่สุด คือการไม่ตัดไม้ทำลายป่า
ช่วยกันปลูกต้นไม้ และรักษาป่าที่มีอยู่ให้ดีที่สุด

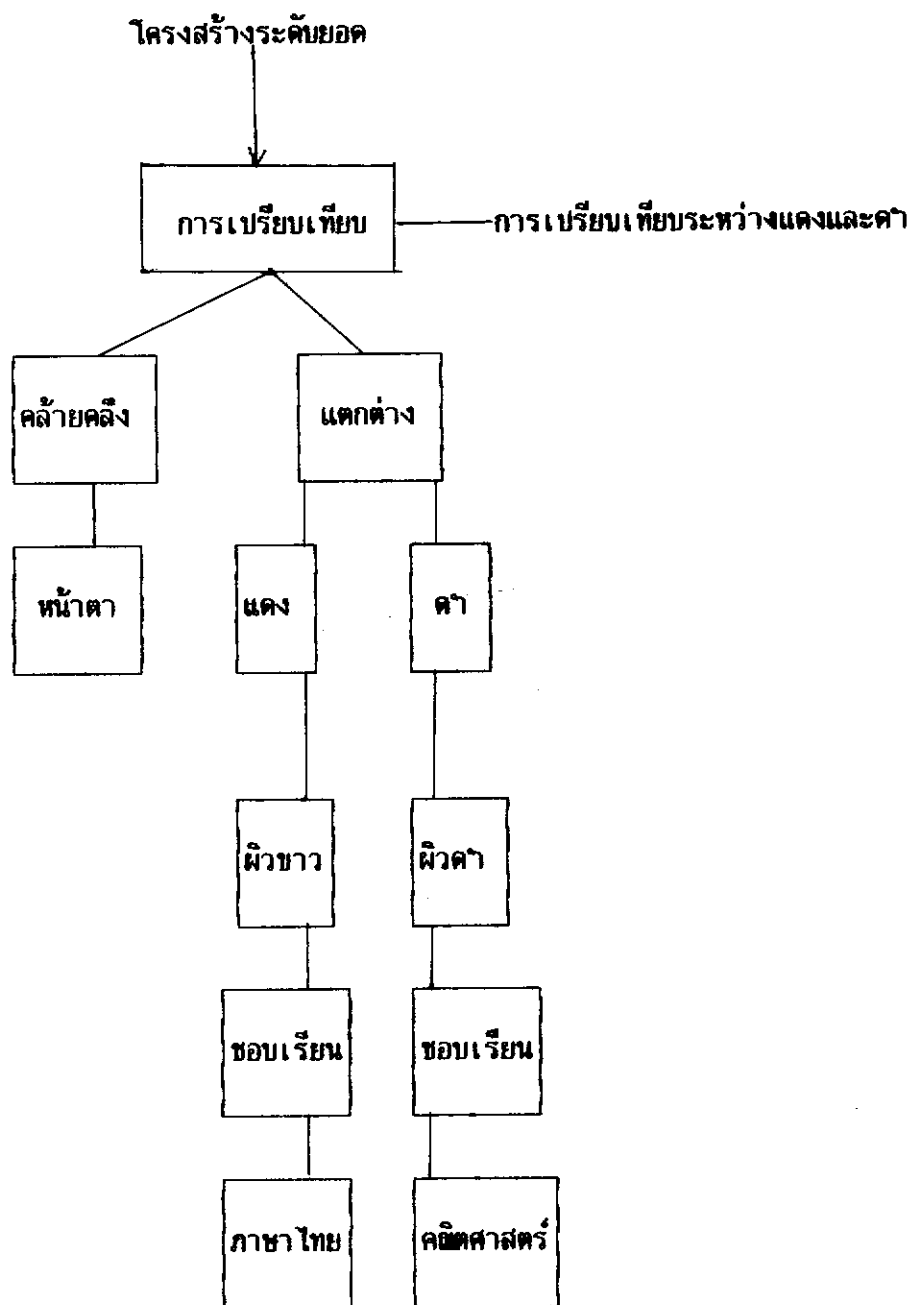

ตัวอย่างที่ 3 ทวีตภาษาไทยไม่ได้ เพราะทวีอาศัยอยู่กับลุงและป้า ซึ่งเป็นชาวเขมร แต่เมื่อทวีมาเข้าโรงเรียน ทวีเรียนภาษาไทยทุกวัน เดียวนี้ทวีตภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วและชัดเจน

โครงสร้างระดับยอด

ตัวอย่างที่ 4 แดงและดำเป็นพี่น้องกัน ทั้งสองมีหน้าตาคล้ายคลึงกันมาก แดงมีผิวขาว แต่ดำมีผิวดำ แดงชอบเรียนภาษาไทย ส่วนดำชอบเรียนคณิตศาสตร์

ขั้นที่ 2 ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านเป็นความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เกี่ยวโยงกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการนำความคิดรวบยอดที่สำคัญไปใช้ได้

ในขั้นนี้ ครูควรตั้งการอภิปรายและการสนทนาจากเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 เข้าสู่เรื่องราวที่นักเรียนจะพบในชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์สิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์เกิดจากเรื่องที่อ่านได้ เช่น เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักชาติของทหารกล้าคนหนึ่ง ครูก็จะตั้งเรื่องเข้าสู่ตัวนักเรียน โดยถามว่า ถ้านักเรียนเป็นทหารกล้าคนนั้น นักเรียนจะทำอะไร นักเรียนคิดว่าชาตินั้นสำคัญแค่ไหน นักเรียนจะรักและทำอะไรอย่างทหารกล้าคนนั้นไหม นักเรียนชอบทหารกล้าคนนั้นไหม เพราะเหตุใด

การสนทนา อภิปรายโดยตั้งเข้าสู่ตัวนักเรียน จะทำให้คนอภิปรายมีชีวิตชีวขึ้น นักเรียนจะมีโอกาสแก้ไขปัญหาการออกเสียง การใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่เด็กได้ด้วย โดยการย้ำความที่เด็กพูดโดยไม่ต้องบอกว่าผิดหรือถูก เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ไปจากครูที่พูดอย่างถูกต้องได้

ในขั้นนี้ ถ้าเรื่องราวในการอภิปรายซับซ้อนมาก อาจจะใช้ไดอะแกรมที่ทำไว้แล้วในขั้นที่ 1 มาช่วยได้ การใช้เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน หรือการเล่นบทบาทสมมติ หรือละครสั้น จะช่วยให้การสนทนาและการอภิปรายมีชีวิตชีวขึ้น หากผู้สอนจะนำมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนาน และเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนเรื่องของตนเองในกลุ่มใหญ่

หรือกลุ่มย่อย

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดของตนเอง ได้มากขึ้น จากตัวอย่างของอรรถลักษณะภาษาในบทเรียนที่พบ

ในขั้นตอนนี้ ในระยะแรกเนื่องจากผู้เรียนในระดับชั้นนี้เขียนได้บ้างแล้ว ผู้สอนสามารถให้นักเรียนผลัดกันออกมาเขียนเรื่องที่ละประโยค หรือที่ละตอนได้ โดยตกลงเรื่องที่จะเขียนร่วมกันก่อน ผู้สอนจะมีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการดำเนินการ - แสดงความคิดเห็นร่วมกัน เมื่อจบเรื่องที่ละตอนให้นักเรียนผลัดกันออกมาวาดภาพประกอบ หรือวาดจากกระดาษของตนเองนำมาตัดต่อได้

ในการเขียนเรื่องร่วมกัน สามารถให้นักเรียนเขียนเรื่องเป็นของตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องเหมือนเรื่องที่ทำแบบฝึกหัดไป เพียงแต่พยายามให้คงรูปแบบของแนวการเขียน หรืออรรถลักษณะเดิมไว้ เช่น อ่านบทเรียนหน้าในชั้นที่ 1 ที่มีอรรถลักษณะเป็นโคลงหรือกลอน ในชั้นที่ 3 ก็ให้นักเรียนเขียนเป็นโคลงหรือกลอนตามอรรถลักษณะของโคลงและกลอนนั้น ๆ เป็นต้น และอาจคงความสำคัญของคำหรือประโยคบางอย่างที่คิดว่าจำเป็นที่นักเรียนต้องเรียนไว้เท่านั้น เนื้อเรื่องไม่จำเป็นต้องเหมือนเรื่องเดิมที่ทำ

ในระยะหลัง ประมาณ 2 - 3 เดือนผ่านไป ให้นักเรียนฝึกเขียนร่วมกันในกลุ่มย่อย นักเรียนอาจต่างคนต่างเขียนเรื่องของตนเองได้ ในแต่ละกลุ่มต่าง ๆ กันไป

ขั้นที่ 4 อภิปราย สนทนา และวิเคราะห์อรรถลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความ ที่เขียนในชั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถอ่านและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์อรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนและพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้ เพื่อการพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป

ในขั้นนี้ ควรให้ผู้เรียนสนทนากันเกี่ยวกับเรื่องที่ช่วยกันเขียนนั้น โดยวิเคราะห์อรรถลักษณะของเนื้อความที่อ่านว่ามีการดำเนินเรื่องในการเขียนอย่างไรบ้าง และมีลักษณะของภาษาที่ใช้อย่างไร

ขั้นที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษา

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในอรรถลักษณะภาษาที่หลากหลายมากขึ้นทั้งการอ่านและเขียนรวมทั้งการฟังและการพูด

จุดประสงค์ย่อยของขั้นที่ 5 ให้นักเรียนสามารถ

1. เขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิมในขั้นตอนที่ 3 - 4 ได้
2. วิเคราะห์อรรถลักษณะและแก้ไขงานเขียนในจุดประสงค์ที่ 1 ได้
3. สังเกต อ่าน และค้นคว้าเรื่องใหม่เพิ่มเติม ซึ่งมีอรรถลักษณะของเนื้อความแตกต่าง

ไปจากจุดประสงค์ที่ 1

4. เขียนเรื่องใหม่ของตนเองที่มีอรรถลักษณะของเนื้อความตามที่ได้สังเกต อ่านและค้นคว้าในจุดประสงค์ที่ 3

5. วิเคราะห์อรรถลักษณะและแก้ไขงานเขียนของตนในจุดประสงค์ที่ 4 ได้

6. รายงานการเขียนของตนเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียนได้

7. จับใจความสำคัญของเรื่องใหม่ต่าง ๆ ที่อ่านได้ พร้อมทั้งบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้

8. เขียนย่อความ หรือสรุปความจากการฟัง หรือการอ่านได้

9. เปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของระบบตัวสะกดของคำและประโยคต่าง ๆ ได้

10. จัดกลุ่ม และประเภทของคำต่าง ๆ ที่พบในประโยคต่าง ๆ ได้

กิจกรรมทางภาษาในขั้นนี้ ควรให้มีเนื้อหาสาระที่ต่อเนื่องกันกับขั้นตอนอื่น ๆ ที่ผ่านมา เพื่อเป็นการทบทวนและฝึกย้ำความแม่นยำในการอ่านและเขียน รวมทั้งการฟัง และการพูดด้วย

การจัดสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนของกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 พัฒนาได้จากหลักการของแนวทฤษฎีอรรถฐาน เพื่อให้มีความหลากหลายของอรรถลักษณะภาษา ซึ่งอาจจัดได้หลายลักษณะตามจุดมุ่งหมายของการสอนดังนี้

1. ในระยะแรก เรียนจากสื่อการเรียนการสอนหรือบทเรียนนำ (Starter Texts) ซึ่งจะจัดพิมพ์ไว้เป็นหนังสือเล่มขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อนั่งรวมกันในกลุ่มใหญ่ เพราะต้องการให้ผู้เรียนทุกคนสามารถอ่านหนังสือเล่มเดียวกันได้พร้อม ๆ กัน เนื่องจากในการสอนอ่านจำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักกระบวนการของการจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ

2. ในระยะหลัง (ขั้นตอนที่ 5 ของกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 2) ผู้เรียนจะใช้สื่อการเรียนหรือบทเรียนเสริมในรูปเล่มปกติโดยทั่วไป หรือศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาจัดไว้เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติมในการอ่าน และให้เห็นรูปแบบการเขียนด้วยอรรถลักษณะที่แตกต่างไปจากบทเรียนนำ (ในขั้นตอนที่ 1) โดยจัดให้มีเนื้อหาที่

สอดคล้องกัน หรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดรวบยอดจากเรื่องที่เคยทราบมาก่อน มาเป็นประสบการณ์เดิม เชื่อมโยงความคิดในการอ่าน และเขียนจากบทเรียน หนังสือ หรือเอกสารอื่น ๆ ที่อ่านเสริมเพิ่มเติม การอ่านและการเขียนจะสัมพันธ์กัน รูปแบบของ อรรถลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยอ่าน ผู้เรียนจะจดจำนำมาใช้ในการเขียนของตนได้ต่อไป ทำให้การพัฒนาการเขียนง่ายขึ้น ผู้เรียนจะเกิดกำลังใจ และมีแรงจูงใจที่จะอ่านและเขียนได้มากขึ้น

ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ผู้เรียนสามารถรู้จักคุ้นเคยและได้รับกระบวนการเรียนรู้ในการใช้ภาษา ฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ครบวงจรอย่างเป็นธรรมชาติด้วยตนเอง ภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของผู้สอน
2. ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นที่จะได้แสดงความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของตนในการใช้ภาษา เช่น การอ่าน การเขียน
3. ผู้เรียนจะสนใจและรักการอ่าน การเขียนได้มากขึ้น เพราะประสบความสำเร็จในการอ่าน โดยเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และมีกำลังใจที่จะอ่าน และเขียนเรื่องต่อไป
4. ผู้เรียนจะสนุกสนานกับการลองผิดลองถูกในการเรียน และการปฏิบัติทางภาษา โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ
5. ผู้เรียนจะมีความรู้สึกรับผิดชอบ และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งการรู้จักประชาธิปไตย และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเอื้อต่อความแตกต่างของผู้เรียนได้ในขณะเดียวกัน เนื่องจากผู้สอนสามารถให้การงานแก่ผู้เรียนที่แตกต่างกันได้ตามระดับความสามารถ และความสนใจ
7. ผู้สอนสามารถจัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างบูรณาการโดยไม่จำเป็นต้องแยกวิชาเรียนเป็นคาบเรียนต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยลดภาระการสอนและการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรประถมศึกษาแก่ผู้เรียนได้

8. กระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนกระตือรือร้น และสามารถเตรียม การสอนได้รัดกุมขึ้นอย่างมีจุดหมายที่แน่นอนสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาได้มากขึ้น

9. ลักษณะของกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียนได้มาก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดโอกาสในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสารได้มาก ขึ้นด้วย ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

10. การวัดและประเมินผลกระทำได้ง่ายเพราะในแต่ละขั้นตอนอาจทำการวัด และ ประเมินผลการปฏิบัติทางภาษาของผู้เรียนตามจุดหมายได้อยู่แล้วในตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ง่ายจากผลงานที่ปฏิบัติทางภาษาในกิจกรรมแต่ละ ขั้นตอนด้วย

การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนสำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ควรจัดให้นักเรียน ได้ทำงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้หลายกลุ่ม และมีมุมหลายมุมสำหรับนักเรียนได้รวมกลุ่มใหญ่อภิปราย หรือเรียนกับผู้สอน ซึ่งควรจัดไว้เป็นมุมเฉพาะที่ผู้สอนจะวางหรือแขวนอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้สะดวก เช่น บทเรียนนำ แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ มุมต่าง ๆ ที่สำคัญที่ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ เข้าไปศึกษาค้นคว้าทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้คือ มุมสำหรับอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า ซึ่งควรจัด หนังสือประเภทต่าง ๆ เพิ่มเติมไว้ให้ผู้เรียนได้อ่าน มุมสำหรับเขียน ซึ่งผู้สอนอาจเสนอตัวอย่าง ไว้หลาย ๆ แบบ เพื่อผู้เรียน ได้รู้เป็นแบบอย่าง มีเครื่องเขียนพร้อมมุมสำหรับกิจกรรมทางภาษา เช่น การฟัง พูด มีเครื่องเล่นเทปและม้วนเทป อัดเสียงเรื่องราวต่าง ๆ (ถ้าสามารถจัดหาได้ พร้อมทั้งหนังสือหรือเอกสาร

เกมทางภาษาต่าง ๆ เช่น เกมโดมิโน บิงโก เกมต่อคำและประโยค ฯลฯ มุมแสดง ผลงาน เช่น การจัดวางบอร์ดสำหรับแสดงผลงานเขียนของผู้เรียน การแสดงผลงานเป็นสิ่งสำคัญ ที่ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนให้มีความตั้งใจ และภาคภูมิใจในผลงานของตนด้วย

การจัดการเรียนการสอนสะดวกขึ้น และจะส่งผลต่อการจัดวินัยในชั้นเรียนแก่ผู้เรียน อีกด้วย

การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถกระทำได้ทุกระยะของการสอนในแต่ละตอน โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอนของแต่ละขั้นตอนเป็นสำคัญ หากผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แสดงว่าผู้สอนจำเป็นต้องซ้ำย้ำทวนขั้นตอนนั้น ๆ ใหม่เสียก่อน จนกว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ จะปฏิบัติได้ตามจุดมุ่งหมาย

การให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางภาษาในแต่ละขั้นตอนผู้สอนสามารถประเมินผลของการปฏิบัตินั้น ๆ ได้ทุกครั้งโดยถือว่าเป็นการวัดผลและประเมินผลย่อย อย่างไม่เป็นทางการซึ่งอาจคาดหมายผลของการปฏิบัติไว้สูง ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เรียนสามารถลำดับเรื่องมาอธิบายเหตุและผลของเรื่องและอภิปรายเรื่องทั่วไปที่อ่านได้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากประสบการณ์หรือความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้ บอกความสำคัญของข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดของตน และเขียนเรื่องที่คิดนั้นได้เป็นที่เข้าใจ สามารถลำดับความของเรื่องเป็นที่เข้าใจโดยใช้เครื่องหมายภาษาตามบทเรียนหน้าที่เคยอ่านได้

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนสามารถเข้าใจเครื่องหมายของเรื่องที่เขียนและเข้าใจประโยคที่ถูกต้อง รู้จักใช้คำที่เหมาะสม และสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำหรือประโยคใหม่ เป็นประโยคที่ถูกต้องได้

ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนสามารถค้นคว้าเรื่องที่อ่านเพิ่มเติม สามารถเขียนเรื่องในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเป็นภาษาพูด และภาษาเขียน สามารถถ่ายทอดความคิดของตนจากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยการเล่าและการเขียนด้วยลักษณะต่าง ๆ

การวัดผลความสามารถรวมของผู้เรียนอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การให้ฟังข้อความต่าง ๆ นอกเหนือจากเรื่องที่เรียนในชั้นโดยใช้เทปหรือเสียงพูด หรืออ่านของผู้สอน และให้ผู้เรียนเล่ากลับเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ข่าวจากวิทยุ หรือจากหนังสือพิมพ์ โฆษณา ฯลฯ

2. การให้ผู้เรียนพูดในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเสนองานในที่ประชุม การพูดในกลุ่มย่อยกับเพื่อการแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่าง ๆ
3. การให้ผู้เรียนอ่านข้อความต่าง ๆ โดยให้แบบทดสอบแบบโคลซ (Cloze) หรือตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่อง
4. การให้เขียนเรียงความ ตามเรื่องที่กำหนดให้ หรือจากภาพที่กำหนดให้
5. การเขียนตามคำบอก ฯลฯ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

4.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติ เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษาตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude เป็นนามธรรม มาจากภาษาละตินว่า แอปตัส (Aptus) แปลว่า ไฉนเอียง เหมาะสมท่าที่ ฉะนั้น Attitude จึงหมายถึงท่าที่ที่บุคคลแสดงออกซึ่งมุ่งให้เห็นถึงสภาพจิตใจ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของเจตคติไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

นิวคอมบ์ กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ อาจจะมีมากหรือน้อยก็ได้ โดยแสดงออกทางพฤติกรรมใน 3 ลักษณะ คือ การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบอยากปฏิบัติ เรียก พฤติกรรมเช่นนี้ว่า เจตคติเชิงนิมาน (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่ง เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงข้าม คือไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ชิงชัง เรียกพฤติกรรมเช่นนี้ว่า เจตคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) ส่วนเจตคติอีกแบบหนึ่ง ได้แก่ การรู้สึกเฉย ๆ ไม่เกลียดหรือชอบ (Newcomb. 1954 : 128)

ฮิลการ์ด ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นครั้งแรกที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดหรือสถานการณ์ใด ๆ ในทางเข้าหา หรือออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในครั้งต่อไป ในแนวทางที่ไฉนเอียง ไปในลักษณะเดิมเมื่อพบสิ่งนั้นอีก (Hilgard. 1967 : 214)

กู๊ด ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงออกในทางสนับสนุนหรือคัดค้านต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น รักเกลียดกลัว ไม่พอใจ มากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น ๆ (Good. 1973 : 48)

เคนเลอร์ ให้ความหมายเจตคติว่า หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมแวดล้อม หรือเป็นความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมที่สนับสนุนหรือคัดค้านประสบการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบัน ตลอดจนแนวความคิดบางอย่าง การแสดงออกของเจตคติโดยอาศัยพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือแสดงออกในลักษณะที่เห็นด้วย พึงพอใจ หรือชอบ เรียกว่า เจตคติเชิงนิมิต (Positive Attitude) ถ้าแสดงออกในลักษณะที่ไม่เห็นด้วย ไม่พึงพอใจไม่ชอบ เบื่อหน่าย ชิงชังไม่ยากเข้าใกล้ ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าเจตคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) และเจตคติเมื่อเกิดขึ้น แล้วจะแสดงออกในทางพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคล (Kendler. 1974 : 572)

นอกจากนี้นักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ดังนี้

เดโช สวานานนท์ ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นคุณลักษณะของบุคลิภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น เจตคติจึงเป็น องค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวในหน้าที่การงานหรืออาชีพของตน (เดโช สวานานนท์. 2512 : 28)

เชดส์กี้ ไชวาลินธุ์ ได้สรุปความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) (เชดส์กี้ ไชวาลินธุ์. 2520 : 38)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจไปในทางดี (Positive) ชดแย้ง (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutra) ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้น ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. 2518 : 3)

โดยสรุป เจตคติ จึงหมายถึง ท่าที ความรู้สึก หรือความคิดเห็นของบุคคล แล้วแสดงออกมาในรูปของความชอบ พึงพอใจ หรือไม่ชอบ ซึ่งมีท่าทีความรู้สึกดังกล่าวนี้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากประสบการณ์ หรือสภาพการจัดสิ่งแวดล้อม

4.2 คุณลักษณะของเจตคติ

สุมีย์ อีรดากร ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติมีลักษณะเป็นสภาวะทางจิต ที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำที่ทำให้บุคคลที่มีท่าที หรือตอบสนองสิ่งเร้า ในทางใดทางหนึ่ง

2. เจตคติ เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่ได้มาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้อง

3. เจตคติมีความหมายอ้างอิงถึงบุคคล และสิ่งของเสมอ คือ เจตคติเกิดจากสิ่งที่มีตัวตนสามารถอ้างอิงได้ (สุมีย์ อีรดากร. 2525 : 155)

อัลพอร์ท ได้แยกเจตคติออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ภาวะทางจิตใจและประสาท (Mental and Neural State) ซึ่งแสดงให้เห็นทางพฤติกรรม เช่น โกรธเกลียด รัก เป็นต้น

2. ความพร้อมที่จะตอบสนอง (Readiness to Respond) คือเมื่อมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดก็พร้อมที่จะตอบสนองสิ่งนั้น ตามลักษณะของทัศนคติที่เกิดขึ้น เช่น ขอบวิชาศิลปะสมัครใจและต้องการที่จะเรียนหรือสนใจวิชาศิลปะอยู่เสมอ

3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ (Organized) เกิดขึ้นเป็นกลุ่มและจัดระบบไว้แล้วในตัวเอง คือเมื่อเกิดเจตคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน และติดตามมาด้วยพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น เมื่อโกรธหน้าจะบึ้ง

4. เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ (Through Experience) หมายความว่าประสบการณ์มีส่วนช่วยในการสร้างเจตคติได้ดี

5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก (Exerting a Directive and for Dynamic Influence on Behavior) การแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตคติเป็นสำคัญ (Allport. 1969 : 21 - 27)

4.3 องค์ประกอบของเจตคติ

เชดส์คัลด์ ไชวาลินธุ์ กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติ ดังนี้

1. Cognitive Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า (Object) นั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้านั้น ๆ
2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจ ไม่พอใจ ดีหรือเลวอย่างไร
3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติ ปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล (เชดส์คัลด์ ไชวาลินธุ์. 2520 : 40)

วุฒิชัย จานงค์ กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติ มี 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้สึก ประกอบด้วยความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ดี ไม่ดี เป็นต้น
2. ด้านความคิด เป็นเจตคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสติปัญญา
3. ด้านการปฏิบัติ เป็นเจตคติที่มีส่วนประกอบในลักษณะการปฏิบัติเป็นแนวโน้มที่ตนจะปฏิบัติต่อสิ่งที่ชอบ หรือไม่ชอบ (วุฒิชัย จานงค์. 2521 : 90)

4.4 หน้าที่ของเจตคติ

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์รัมย์ กล่าวถึงหน้าที่ของเจตคติไว้ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัว เมื่อเรามีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใด เราย่อมเข้าหาสิ่งนั้น และเราย่อมหลีกเลี่ยงถ้าเราไม่ชอบสิ่งนั้น
2. ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบต่อเรื่องไปถึงสิ่งอื่น ๆ เช่น ถ้าเรามีเจตคติว่า การเปลี่ยนแปลงสังคมต้องใช้วิธีสันติ ถ้าเราพบว่าใครมีแนวคิดเช่นนี้ เราก็จะชอบเขาไปด้วย

3. ทาหน้าที่ช่วยให้เราตีความหมายของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ถ้าเรามีเจตคติที่ดีต่อพ่อแม่ แม้บางครั้งพ่อแม่จะขัดใจเรา เราก็เข้าใจว่าพ่อแม่ทำกับเราด้วยความหวังดี
4. ทาหน้าที่ป้องกันตนเองหรือรักษาหน้าเอาไว้ เช่น คนที่ไม่ยอมรับความสามารถที่แท้จริงของตนเองก็จะสร้างเจตคติว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่น ไม่ยอมรับสิ่งอื่นที่ผ่านเข้ามา (กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี. 2524 : 227)

4.5 สาเหตุของการเกิดเจตคติ

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี ได้กล่าวว่า เจตคติอาจเกิดขึ้นจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู เด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธ ก็มีความเลื่อมใสในศาสนาพุทธไปด้วยทั้งนี้เพราะได้พบเห็น ได้ปฏิบัติทางด้านพุทธศาสนาอยู่ทุกวัน
2. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดย่อมมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสุนัขมากกว่าคนอื่น ๆ
3. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
4. การรับเอาเจตคติเดิมของผู้อื่นที่มีอยู่แล้ว มาเป็นเจตคติของเรา เช่น เมื่อเราเข้าไปเป็นนักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัย เราก็มักรับเจตคติต่าง ๆ จากนักศึกษาเก่า
5. เกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนที่มีมองโลกในแง่ร้าย ก็มีแนวโน้มที่จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งอื่น ๆ
6. เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ และอารมณ์
7. ความต้องการที่จะให้สมปรารถนา ทำให้เราเกิดเจตคติต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น คนไข้มีเจตคติที่ดีต่อหมอ เพราะหมอเป็นผู้รักษาโรคของเขาให้หายได้ (กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี. 2524 : 234)

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

สรวงศ์ จันทร์เอม ได้กล่าวว่า ครูอาจเปลี่ยนแปลงเจตคติของเด็กให้ไปในทางที่พึงประสงค์ได้ มีดังนี้

1. ชี้แจงอธิบาย เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง ถ้าเด็กได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด เด็กอาจเปลี่ยนแปลงเจตคติได้
2. ให้เด็กได้ดูภาพยนตร์ หรือฟังเรื่องราวที่ยั่วอารมณ์ให้ชอบสิ่งที่ไม่ชอบ มาก่อน ก็อาจช่วยให้เด็กเปลี่ยนเจตคติได้มากเหมือนกัน
3. จัดให้เด็กได้คบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีเจตคติที่ดี อาจจะช่วยได้โดยอาศัยการเอาอย่างจากเพื่อน
4. การอ่านหนังสือที่ดีอาจช่วยให้เด็กเปลี่ยนเจตคติได้จึงควรชี้ช่องให้เด็กมองเห็นจุดสำคัญ หลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว
5. การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนโดยการกระทำ อาจจะช่วยแก้ไขเจตคติของเด็กได้มาก ในขณะที่เด็กได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ครูต้องคอยดูแลและให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย เพื่อให้เด็กได้เข้าใจเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง (สรวงศ์ จันทร์เอม. 2514 : 23 - 24)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึงความรู้สึก ความคิด แนวทางในการปฏิบัติหรือแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อม ที่เป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ เจตคติมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งนั้น ๆ เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงได้จากพฤติกรรมหรือการตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ เจตคติเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังมิได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด บางอย่างอาจจะค่อนข้างถาวรเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

4.6 การวัดเจตคติ

เทอร์สโตน ให้ความเห็นว่า เจตคติจะวัดโดยตรงไม่ได้ ต้องวัดจากการแสดงของเจตคติในรูปของความคิดเห็น ภาษาพูด ซึ่งก็ยังวัดได้ไม่แน่นอนอยู่ดี (Thurstone. 1967 : 77) แต่อย่างไรก็ตามได้มีผู้แนะนำว่า การวัดเจตคติการวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกจริง ซึ่งชูชีพ อ่อนโคกสูง กล่าวว่า วิธีที่จะทราบเจตคติของใครนั้น อาจใช้วิธีดังต่อไปนี้คือ

1. ใช้แบบสอบถาม
2. สังเกต สัมภาษณ์ และการบันทึก
3. การใช้สิ่งควมิตี
4. การให้สร้างจินตนาการ

(ซูชีพ อ่อนโคสูง. 2518 : 117)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร

1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สแตนเลย์ เจมส์ จาเคียล ได้ทำการวิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นที่นิยมในการเรียนสำหรับนักเรียนในระดับ 9 โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้สำหรับการศึกษาวรรณคดีในระดับนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวัตถุประสงค์ในการเรียนวรรณคดีในระดับ 9 และเพื่อวิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นที่นิยมบางเรื่องว่า มีวัตถุประสงค์ที่ทรัพยากรส่วนใหญ่เน้นมากที่สุดคือ ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้เรียน และมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตัวเองและโลก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนวรรณกรรมทรัพยากรสรุปได้ดังนี้

1. ควรทำให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ควรยกตัวอย่างประกอบบทเรียน ควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง
3. ครูควรแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ
4. วรรณกรรมร่วมสมัยที่ให้เด็กเรียน ควรเป็นเรื่องที่ดี
5. ถ้าวรรณกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนนี้ยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะ

ตอนที่เห็นว่าดีที่สุดมาให้นักเรียนเรียน

6. ควรจัดให้มีการอบรมครูให้รู้จักวรรณกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

(Stanley James Jakiel. 1971 : 6279A)

1.2 งานวิจัยในประเทศ

ชวน เพชรแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนหรือयरกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" จากผลการวิเคราะห์ พบว่า งานเขียนหรือयरกรองส่วนใหญ่ยังนิยมแต่งโดยยึดถือฉันทลักษณ์โบราณอยู่ มีนักเขียนหรือयरกรองบางคนเท่านั้นที่พยายามปรับปรุงฉันทลักษณ์โบราณให้เป็นลักษณะแบบฉบับของตน การใช้คำ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้คำกระทบอารมณ์ในด้านแนวความคิด ก็มีทั้งยึดหลัก "ศิลป์เพื่อศิลป์" และ "ศิลป์เพื่อชีวิต" ดังนั้น การสอนการเขียนหรือयरกรองในปัจจุบัน จึงสมควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนทั้งเครื่องฉันทลักษณ์และไม่เครื่องฉันทลักษณ์ เพื่อให้เด็กแสดงความคิดได้อย่างเสรี (ชวน เพชรแก้ว, 2519 : 285)

จรรยา วังโน ได้วิจัยเรื่องการอ่านหนังสืออ่านประกอบหรือयरกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง โดยมีครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คน และนักเรียนที่ใช้ในการทดลองสอนแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัย พบว่าการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครู พบว่าหนังสือที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี มีประสิทธิภาพที่จะใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ (จรรยา วังโน, 2522 : บทคัดย่อ)

สุจินต์ ชวนชื่น ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนหรือयरกรองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอุปมาและวิธีอุปไมย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดเมธังกราวาส จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ห้องละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมาและวิธีอุปไมยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถแต่งหรือयरกรองที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และมีความไพเราะตามสมควรได้ ถ้าครูได้เลือกใช้วิธีสอนที่ถูกต้องและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียน (สุจินต์ ชวนชื่น, 2527 : 116)

อาโพรณ พัทธน์วัฒนารมย์ ได้วิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 353 คน ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนสามารถเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 ได้ดังนี้

1. ด้านฉันทลักษณ์อยู่ในระดับ 4 หมายถึง เขียนได้ถูกต้องตามระเบียบ กฎเกณฑ์และลักษณะบังคับทุกด้าน
2. ด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับ 3 หมายถึง มีเนื้อหาสอดคล้องกันพอสมควร แต่มีข้อควรปรับปรุงบ้างเล็กน้อยไม่เกิน 2 ที่
3. ด้านการใช้ถ้อยคำ อยู่ในระดับ 3 หมายถึง ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องทั้งด้านการสะกดคำและการสื่อความหมาย แต่มีข้อควรปรับปรุงไม่เกิน 2 ที่
4. ด้านกวีโวหาร อยู่ในระดับ 3 หมายถึง มีความไพเราะ สร้างความประทับใจ และให้จินตนาการด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่ยังมีข้อควรปรับปรุงไม่เกิน 2 ที่
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ 3 หมายถึง กระบวนการของศิลปะ ในการสะท้อนปัญหา แนวทางแก้ปัญหา สรุป ตีความ รวมทั้งนำเสนอด้วยความคิดใหม่ ๆ ที่ เป็นของตนเอง แต่ยังมีข้อควรปรับปรุงไม่เกิน 2 ที่

ส่วนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ นักเรียนสามารถเขียน ได้ดังนี้

1. ด้านฉันทลักษณ์อยู่ในระดับ 3 หมายถึง เขียนได้ถูกต้องตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และลักษณะบังคับ แต่มีข้อควรปรับปรุงอยู่บ้าง ไม่เกิน 2 ที่
2. ด้านเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับ 3
3. ด้านการใช้ถ้อยคำ อยู่ในระดับ 3
4. ด้านกวีโวหาร อยู่ในระดับ 3
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับ 3

(อาโพรณ พัทธน์วัฒนารมย์. 2530 : ง - จ)

จากผลงานวิจัยทั้งของต่างประเทศและของไทย พอสรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนด้านร้อยกรองนั้น สิ่งที่จะช่วยสร้างความสามารถของนักเรียนก็คือ การเลือกใช้วิธีสอนของครู จัดประสบการณ์ให้เหมาะสม ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน

และควรให้นักเรียนได้เขียนทั้ง เครื่องจันทลักษณ์และไม่ เครื่องจันทลักษณ์ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสอย่างเสรี

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ยุพา ขนนคราม ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่มีต่อแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมสาธิตต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่าแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้ประกอบการสอนเขียนร้อยกรองในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสมมาก นอกจากนี้ครูภาษาไทยในโรงเรียนที่ทำการวิจัยยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนท้ายของแบบสอบถาม ซึ่งสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่สนับสนุนและเห็นคุณค่าของการทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร้อยกรองสำหรับเด็กในชั้นประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง (ยุพา ขนนคราม. 2520 : 69 - 72)

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ ได้สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้บทร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านร้อยกรองสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จากนั้นได้สร้างแบบฝึกขึ้น และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 23 คน และนักเรียนโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านร้อยกรองมีประสิทธิภาพ 83.23/81.03 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการเขียนก้าวหน้ากว่าเดิม (นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. 2523 : 83 - 91)

จากผลงานวิจัยดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง เป็นสิ่งที่มีคุณค่าเพราะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวทางที่ใช้ในเทอร์เกอร์ พาร์ค เรียกว่า Concentrated Language Encounter Teaching หรือวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองกับเด็กชาวอะโบริจินที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน (Walker and Others. 1983 : 72)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาเช่นเดียวกับโปรแกรมที่เทอร์เกอร์ พาร์ค ที่โรงเรียน Napperby และ Marryvale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองโรงเรียนในระดับ Junior และ Senoir โดยใช้เนื้อหาในการทดลองเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทั้ง 2 ระดับ ใช้เวลาในการทดลอง 18 เดือน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นมาก (Walker and Other. 1984 : 76)

3.2 งานวิจัยในประเทศ

ในปี 1984 ริชาร์ด วอล์คเกอร์ เบรนต์ บาร์ทเลต และเสาวลักษณ์รัตน์วิษย์ ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น และสามารถจำคำศัพท์ คำพูดและบทสนทนาจากหนังสือได้นาน ๆ ทั้ง ๆ ที่นักเรียนไม่มีพื้นฐานทางการเรียนภาษาก่อน และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (Walker, bartlett and Saowalak Rattanaovich. 1984 : 58)

นิตดา ขจรนที ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมดวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นิตดา ขจรนที, 2530 : 104)

ประภาพันธ์ นิลอรุณ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนสังขะ และโรงเรียนคณวิทย์คาร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 50 คน ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ประภาพันธ์ นิลอรุณ, 2530 : 75)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาไทยด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโครงการนำร่องของศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่านที่จังหวัดสุรินทร์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย และความสนใจในการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และคนอื่น ๆ, 2530 : 7)

นันทรัตน์ ชื่นชนม์ ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านและความคงทนในการจำของการเรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 50 คน ใช้เวลาทดลอง 10 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคงทนในการจำนั้น พบว่า มีความคงทนในการจำไม่แตกต่างกัน (นันทรัตน์ ชื่นชนม์. 2531 : 62)

มัลลิกา ภักดิ์ธรงค์ ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดโคกพรหมตั้งตรงจิต 7 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 50 คน ใช้เวลาทดลอง 9 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่านมีความสามารถในการเขียน และมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05 และ .001 ตามลำดับ (มัลลิกา ภักดิ์ธรงค์. 2531 : 104)

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประชาบำรุง เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 50 คน ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่าน มีความสามารถในการเขียน และมีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01 และ .05 ตามลำดับ (สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. 2531 : 108)

สุธีพร ปาละดี ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 60 คน ใช้เวลาทดลอง 7 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการอ่าน การเขียน และมีการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01 และ .05 ตามลำดับ (สุธีพร ปาละดี. 2531 : 87)

สุรศักดิ์ กาญจนการุณ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็น ภาษาแม่ ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจคามวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 52 คน โดยใช้เวลาทำการทดลอง 10 สัปดาห์ พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 (สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. 2531 : 85)

จากผลการค้นคว้าวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการสอนด้วยกระบวนการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่าน การเขียนสูงกว่าการสอน แบบปกติ และทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่าการสอนแบบปกติอีกด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง

4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ริชาร์ด เอฟ อับราฮัมสัน ได้สำรวจความชอบในคำประพันธ์ของนักเรียน 7, 8 และ 9 จำนวน 375 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในซานเมือง โดยใช้ Terry Study 1972 เป็นแบบ การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. สำรวจว่าคำประพันธ์ใดที่นักเรียนได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนานที่สุด
2. วิเคราะห์คำประพันธ์ที่เป็นที่นิยมกันมากที่สุด โดยพิจารณาประเภท เนื้อหาและ องค์ประกอบบางอย่างของคำประพันธ์

3. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความชอบของนักเรียนแต่ละระดับโดยใช้ผล จาก Terry Study 1972 และ Bryan Agee Study 1979

4. เปรียบเทียบความแตกต่างในความชอบเมื่อใช้วิธีการสอนต่างกัน ผลจากการ สืบค้นพบว่า ไม่มีความแตกต่างในความชอบระหว่างเพศหรือระดับชั้นของผู้เรียน แต่มีความ

แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนใน 3 รูปแบบของการสอน นักเรียนจะชอบอ่านคำประพันธ์มากกว่าฟัง หรือฟังและอ่านไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้นักเรียนจะชอบจังหวะ รูปแบบของการเล่าที่สนุกสนาน และเนื้อหาที่มาจากประสบการณ์ที่คุ้นเคยมากกว่า ได้รู้จักถ้อยคำที่อิสระและเว้นช่องว่างไว้ให้เติม เป็นรูปแบบของคำประพันธ์ที่นิยมกันน้อยที่สุด ความคุ้นเคยกับคำประพันธ์ครั้งก่อน ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อความชอบของนักเรียนแต่อย่างใด (Abrahamson. 1986 : 451A - 452A)

4.2 งานวิจัยในประเทศ

สุนทรี เจริมพงศธร ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทย ที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย และวรรณกรรมร้อยกรองไทยอื่น ๆ ตลอดจนศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนวรรณกรรมร้อยกรองไทย และปัญหาในการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ชอบอ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทย และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทย นักเรียนเห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองไทยในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยมีคุณค่าด้านต่าง ๆ มาก ด้านการสอนพบว่า ครูสอนโดยอธิบายเนื้อเรื่องตามหนังสือมากที่สุด สภาพการเรียนรู้การสอนที่นักเรียนเห็นว่าควรมีการปรับปรุงคือแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนพบมากที่สุดคือไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ที่ได้อ่าน ส่วนเรื่องที่นักเรียนเสนอแนะให้มีการบรรจุลงในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ได้แก่ เรื่องรามเกียรติ์ อิเหนา และขุนช้างขุนแผน (สุนทรี เจริมพงศธร. 2522 : 101 - 114)

ปราณี เพชรแก้ว ได้ศึกษา ความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครุภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิง ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2524 ของวิทยาลัยครู 5 แห่ง ในภาคใต้ 300 คน เป็นนักศึกษาชาย 150 คน หญิง 150 คน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองมาก และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสนใจของนักศึกษามากที่สุดคือ ครู อาจารย์ ส่วนแหล่งค้นคว้าที่นักศึกษาใช้ในการ

อ่านวรรณกรรมร้อยกรองคือ ห่องสมุคโรงเรียน นอกจากนี้นักศึกษาเห็นว่าคุณค่าที่ได้รับจากการอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง คือทำให้เกิดความชื่นชมในความไพเราะและความงดงามของภาษา ได้รับความรู้ แก่คิด คติชีวิตและคุณค่าในด้านต่าง ๆ มาก ทั้งยังมีความเห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองโบราณส่วนใหญ่ควรจะได้คงไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป โดยเฉพาะมหาเวสสันดรชาดก และเสภาขุนช้างขุนแผน ส่วนสฤทธิพิระร่วงและโคลงโลกนิติ เป็นวรรณกรรมที่นักศึกษามีความเห็นนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ดี (ปรางค์ เพชรแก้ว, 2524 : 96 - 105)

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง สรุปได้ว่านักเรียนชอบอ่านคำประพันธ์มากกว่าฟัง หรือฟังและอ่านไปพร้อม ๆ กัน ชอบการเล่าที่สนุกสนาน และเนื้อหาที่มาจากประสบการณ์ที่คุ้นเคย นักเรียนเห็นคุณค่าของวรรณกรรมร้อยกรอง ครู อาจารย์ มีอิทธิพลต่อความสนใจของเด็ก

จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ากระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นการวิจัยทดลองด้านร้อยแก้วเท่านั้น ทางด้านร้อยกรองยังไม่มีปรากฏ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าวิธีสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ และเจตคติด้านร้อยกรองสูงกว่าการสอนแบบปกติหรือไม่อย่างไร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน
2. เจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 9 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 308 คน ซึ่งมีสภาพห้องเรียนและระดับการเรียนรู้ของนักเรียนโดยทั่วไป คล้ายคลึงกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ จำนวน 60 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1. จับสลากห้องเรียนมา 2 ห้องเรียน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 9 ห้อง

ได้นักเรียนมาจำนวน 60 คน

2. เมื่อได้ห้องเรียนมาจำนวน 2 ห้องแล้ว จับสลากอีกครั้ง เพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน

กลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เรื่องที่ใช้ในการทดลองสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและแบบปกติ ซึ่งมีดังนี้คือ

1.1 เรื่อง "สุวรรณสาม" จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 อรรถลักษณะ บรรยายเชิงจินตนาการ รูปแบบการประพันธ์ วิชชุมมาลาจันทร์

1.2 เรื่อง "ทองแท้ทองคาว" อรรถลักษณะ บรรยายเชิงจินตนาการ รูปแบบการประพันธ์ ภาพยานี 11

1.3 เรื่อง "กระต่ายน้อย" จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 อรรถลักษณะบรรยายเชิงจินตนาการ รูปแบบการประพันธ์ กลอนหก

2. แผนการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จำนวน 72 คาบ

3. แผนการสอนแบบปกติ จำนวน 72 คาบ

4. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง จำนวน

2 ชุด

4.1 ชุดที่ 1 จำนวน 15 ข้อ

4.2 ชุดที่ 2 จำนวน 4 ข้อ

5. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง จำนวน 31 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. เรื่องที่ใช้ในการทดลองสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์และการสอนแบบปกติ

1.1 เรื่องที่ใช้ในการทดลองสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาคือ เรื่อง "สุวรรณสาม" เรื่อง "ทองแท้ทองคาว" และเรื่อง "กระต่ายน้อย" ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

1.1.1 สร้างภาพประกอบเรื่อง "สุวรรณสาม" โดยทำเป็นหนังสือขนาดรูปเล่ม 4 หน้ายก โดยคงเนื้อความและเนื้อเรื่องของเดิม

1.1.2 สร้างบทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองคำ" อรรถลักษณะบรรยายเชิงจินตนาการ รูป แบบ การประพันธ์ กาพย์ยานี 11 ผู้วิจัยสร้างโดยผ่านขั้นตอนกระบวนการผลิตตามโครงการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของศูนย์วิจัย และพัฒนาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภายใต้การอำนวยการของ รองศาสตราจารย์ทศย์ ต้นเที่ยง อาจารย์สั่น มีขันหมาก อาจารย์แผนกการประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และคณะ

1.1.3 สร้างภาพประกอบเรื่อง "กระต่ายน้อย" โดยทำเป็นหนังสือขนาดรูปเล่ม 4 หน้ายก โดยคงเนื้อความและเนื้อเรื่องของเดิม

1.2 เรื่องที่ใช้ในการสอนแบบปกติคือเรื่อง "สุวรรณสาม" เรื่อง "ทองแท้ทองคำ" และเรื่อง "กระต่ายน้อย" ดังนี้

1.2.1 เรื่อง "สุวรรณสาม" จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 รูปแบบการประพันธ์วิชชุมาลาฉันท

1.2.2 เรื่อง "ทองแท้ทองคำ" รูปแบบการประพันธ์กาพย์ยานี 11 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านขั้นตอนกระบวนการผลิตตามโครงการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2.3 เรื่อง "กระต่ายน้อย" จากหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 รูปแบบการประพันธ์กลอนหก

2. แผนการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 11, 17) ศึกษาเรื่อง "สุวรรณสาม" และ "กระต่ายน้อย" จากคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 171 - 180, 283 - 291) และศึกษาบทร้อยกรอง เรื่อง "ทองแท้ทองคำ"

2.2 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสอนของกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

2.3 สร้างแผนการสอนตามแนวการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

ภาษา

2.4 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และ
ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยตรวจแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. อาจารย์สนั่น มีขันหมาก อาจารย์แผนกการประถมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์จันทร์แรม เจริญวงศ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. อาจารย์พจมาน พงษ์ไพบูลย์ นักวิชาการศึกษา กองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ
4. อาจารย์บัญชา แสนทวี นักวิชาการวัดผล กองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ

2.5 นำแผนการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมือง
สุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 30 คน โดยใช้
ห้องเรียนที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ใน
กิจกรรม ปริมาณเนื้อหาและการใช้สื่อการสอน

2.6 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท
พิจารณาตรวจแก้ไขความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2.7 นำแผนการสอนที่ตรวจแล้วไปทดลองกับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534
จำนวน 30 คน

3. แผนการสอนปกติ

3.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 11, 17) ศึกษาเรื่อง "สุวรรณสาม" และ "กระต่ายน้อย" จากคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 171 - 180, 283 - 291) และศึกษาบทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองดาว"

3.2 สร้างแผนการสอนแบบปกติ

3.3 นำแผนการสอนที่สร้างแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริมาณพันธ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยชุดเดิมตรวจแก้ไข

3.4 นำแผนการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 30 คน โดยใช้ห้องเรียนที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองแผนการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แล้วหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในกิจกรรม การใช้สื่อการสอน และปริมาณเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรม

3.5 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริมาณพันธ พิจารณาตรวจแก้ไขความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3.6 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้สอนกับกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 30 คน

4. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด

4.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนเขียนสร้างสรรค์

4.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง

4.4 ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง

4.5 ศึกษาหลักสูตร ศึกษาความคิดรวบยอด จุดประสงค์ และเนื้อหาจากคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาบทร้อยกรอง เรื่อง "ทองแท้ทองดว"

4.6 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบ 2 ชุด โดยอาศัยแนวทางการสร้างจากที่ได้ศึกษามาทั้งหมด มาประมวลเข้ากับแนวความคิดเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด และปรับปรุงจากแผนภูมิที่ ยุกา ขนอนคราม เสนอไว้ ตามรูปแบบดังนี้ (ยุกา ขนอนคราม, 2520 : 41)

<u>ลักษณะการคิด</u>	<u>เนื้อหาที่ก่อให้เกิดการคิด</u>	<u>ผลของการคิด</u>
การคิดแบบสร้างสรรค์	ภาษา (Semantic) ทั้งที่เป็นภาษาเขียน ตลอดจนรูปภาพที่มีความหมาย	1. ผลการคิดแบบสร้างสรรค์ในรูปหน่วย (Units) คือ ความคล่องแคล่วในการใช้คำและความคิด
1. ความคิดคล่องแคล่ว		2. ผลการคิดแบบสร้างสรรค์ในรูปของความสัมพันธ์ (Relations) คือความสามารถที่จะคิดคำที่มีความหมายสัมพันธ์ตามข้อกำหนดที่กำหนดให้
2. ความคิดยืดหยุ่น		3. ผลการคิดแบบสร้างสรรค์ในรูปของระบบ (Systems) คือความคล่องแคล่วที่จะสามารถแสดงความคิดออกมาในรูปถ้อยคำที่มีความหมายและมีชีวิตชีวา
3. ความคิดริเริ่ม		

<u>ลักษณะการคิด</u>	<u>เนื้อหาที่ก่อให้เกิดการคิด</u>	<u>ผลของการคิด</u>
		4. ผลการคิดแบบสร้างสรรค์ในรูปของการประยุกต์ (Implications) คือความสามารถที่จะแสดงรายละเอียดของความคิดใหม่จากการนำประสบการณ์ที่มีอยู่ไปช่วยให้ได้มาก

4.6.1 ชุดที่ 1 เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ

4.6.1.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น โดยศึกษาและปรับปรุงจากแบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์คำร้อยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของ ยุพา ขนอนคราม (2519 : ภาคผนวก) แล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยชุดเดิมตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ให้คะแนนคำตอบละ 1/2 คะแนน ตามจำนวนคู่หรือจำนวนคำที่สามารถทำได้ถูกต้องในเวลาตามที่กำหนดไว้

4.6.1.2 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วนำแบบทดสอบไปใช้กับนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนทำการทดลองและหลังทำการทดลอง

4.6.2 ชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัย กำหนดให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ และจากข้อความที่กำหนดให้ ตามความคิด จินตนาการ หรือประสบการณ์ของตนเองเป็นร้อยกรอง จำนวน 4 ข้อ

4.6.2.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยชุดเดิมตรวจสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปภาพ และความชัดเจนของสำนวนภาษาที่ใช้เป็นคำสั่ง

4.6.2.2 น้ำหนักทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534
จำนวน 50 คน

4.6.2.3 น้ำหนักทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยใช้ผู้ตรวจ 2 คน
คือผู้วิจัยกับอาจารย์สมใจ สุขวาสะ อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อีก
1 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (บิงอร์ ภูวภิรมย์ขวัญ.
2525 : 155) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.99

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ตรวจให้คะแนนโดยยึดเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ปรับปรุง
มาจากเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนร้อยกรองของ ชวน เพชรแก้ว (2529 : 285) และ
อาไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนามย์ (2530 : 47 - 57 , ง - จ)

1. จินตลักษณ์ 3 คะแนน
2. เนื้อหาสาระ 4 คะแนน
3. การใช้ถ้อยคำ 3 คะแนน

รายละเอียดของเกณฑ์ในการให้คะแนน

1. จินตลักษณ์ หมายถึง การพิจารณางานเขียนร้อยกรองนั้น ๆ ว่าเขียนได้ถูกต้องตาม
กฎเกณฑ์ ตามลักษณะบังคับทุกด้านหรือไม่ มีจำนวนคำในขณะครบถ้วน มีสัมผัสนอกถูกต้อง หากมี
ข้อบกพร่องหัก 2 ที่ ต่ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านจินตลักษณ์ มีดังนี้

1. จำนวนคำไม่ครบตามกำหนด
2. สัมผัสผิด คือการส่งสัมผัสระหว่างวรรค ซึ่งเป็นสัมผัสนอก และใช้สัมผัสสระ

เท่านั้น ผิดเสียงคนละมาตราตัวสะกด หรือสัมผัสไม่ครบตามลักษณะบังคับ

2. เนื้อหาสาระ หมายถึง การพิจารณางานเขียนร้อยกรองที่มีเนื้อหาสาระตรงตามภาพ
หรือหัวข้อที่กำหนดให้เขียน หากมีข้อบกพร่องหัก 2 ที่ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านเนื้อหาสาระมีดังนี้

1. เสนอเรื่องราวไม่ตรงตามภาพหรือหัวข้อที่กำหนด เช่น หัวข้อความมืด แต่เนื้อหาไม่กล่าวถึงความมืดเลย

2. เนื้อหาไม่ตรงตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ เช่น ดวงอาทิตย์ขึ้นทางตะวันออก แต่เขียนว่าขึ้นทางตะวันตก

3. เนื้อเรื่อง ไม่สัมพันธ์กัน ในกรณีที่เขียนบรรยายกรองมากกว่าหนึ่งบทขึ้นไป จำเป็นต้องให้มีเนื้อหาสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

3. การใช้ถ้อยคำ หมายถึง การพิจารณาว่าเขียนร้อยกรองที่ใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมายได้ถูกต้อง หากมีข้อบกพร่อง หัก 2 ที่ ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในการใช้ถ้อยคำ คือ ใช้คำผิดความหมาย เช่น ทุกข์เข็ญ เป็นสุขเข็ญ เป็นต้น

4.6.2.4 นำแบบทดสอบที่ทำค่าความเชื่อมั่นแล้วไปวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนก่อนทำการทดลอง และหลังจากทำการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

5. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเจตคติของ เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2526 : 38 - 70) และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 27 - 32)

5.2 สร้างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อความที่แสดงลักษณะเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองในด้านความรู้สึก ความเชื่อมั่น หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยละข้อความเชิงนิมิตและเชิงนิเสธไว้ด้วยกัน แต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด โดยการศึกษาและปรับปรุงจากงานวิจัยของ ยุพดี พูลเวชประชาสุข จัมลัม ไกวิทากูร มัลลิกา ภักดิ์รงค์ อรุณี พึ่งรุ่ง และเสาวนีย์ ศศิวิมล

5.3 นำแบบสอบถามเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองที่สร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ ไปให้กรรมการควบคุมประพฤติอันดีและผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ชุคเดียวกับตรวจแบบทดสอบ ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของการใช้ภาษาในแต่ละข้อคำถาม

5.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ซึ่งไม่ใช่เป็นนักเรียนห้องทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ตามลำดับดังนี้

ครั้งที่ 1 นำไปทดลองกับนักเรียนจำนวน 5 คน เพื่อดูความชัดเจนของคำสั่ง และความเข้าใจในข้อคำถามแต่ละข้อแล้วปรับปรุงแก้ไข

ครั้งที่ 2 ทดลองกลุ่มเล็ก โดยใช้นักเรียนจำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

ครั้งที่ 3 ทดลองใช้แบบสอบถามกับนักเรียน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ก. แบบสอบถามที่เป็นข้อความเชิงนิมิต (Positive)

เห็นด้วยมากที่สุด	4 คะแนน
เห็นด้วยมาก	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1 คะแนน

ข. แบบสอบถามที่เป็นข้อความเชิงนิเสธ (Negative)

เห็นด้วยมากที่สุด	1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	4 คะแนน

5.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 : 138) ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ แล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วเลือกข้อความที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

5.6 นำแบบสอบถามที่คัดแล้วจำนวน 31 ข้อมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร α -Coefficient (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

5.7 นำแบบทดสอบที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนทำการทดลองและหลังจากทำการทดลองแล้ว

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 77)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
(R)E	T1 _E	X	T2 _E
(R)C	T1 _C	-	T2 _C

ความหมายของสัญลักษณ์

- R แทน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบสุ่ม Random Assignment
- E แทน กลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- C แทน กลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนแบบปกติ
- X แทน การจัดกระทำทดลองสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

T1 แทน การสอนที่จัดกระทำก่อนการทดลอง

T2 แทน การสอนที่จัดกระทำหลังการทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง กระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ดังนี้

2.1 ก่อนการทดลอง ใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง มาทดสอบกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2.2 ทำการทดลองโดยผู้วิจัยเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยทำการสอนวันละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ จำนวนคาบทั้งสิ้น 72 คาบ ใช้ช่วงเวลาดังกำหนดในตาราง 2

ตาราง 2 การจัดตารางเวลาในการทดลองสอนแต่ละสัปดาห์

วัน	เวลา	8.30 - 9.30	9.30 - 10.30
วันจันทร์		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
วันอังคาร		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
วันพุธ		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
วันพฤหัสบดี		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง ใช้การสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กลุ่มควบคุม ใช้การสอนแบบปกติ

ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" เล่ม 2 บทที่ 23 เรื่อง "กระต่ายน้อย" ของกระทรวงศึกษาธิการ และเรื่อง "ทองแท้ทองดว" ที่ผู้วิจัยผลิตเอง โดยผ่านกระบวนการผลิตตามโครงการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง และเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามชุดเดียวกันกับที่ใช้ก่อนการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ต่อจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วนำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 62)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

3. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง โดยนำคะแนนแต่ละคนมาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ แล้วคำนวณค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% แบ่งกลุ่ม เลือกผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นกลุ่มสูง และผู้ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำแล้วนำคะแนนทั้งสองมาวิเคราะห์ โดยใช้ t-test จากสูตร (Edwards. 1958 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n_1	แทน	จำนวนคนตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
	n_2	แทน	จำนวนคนตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง โดยใช้สูตร

α -Coefficient ของ Cronbach (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 171)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

5. หาค่าความเชื่อมั่นของการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน
สร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ชุดที่ 2 โดยใช้สูตร เพียร์สัน (บังอร ภูมิรัมย์ขวัญ. 2523 : 155)

$$R_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	R_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนของผู้ตรวจคนที่ 1
	$\sum Y$	แทน ผลรวมของคะแนนของผู้ตรวจคนที่ 2
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน จำนวนหรือสิ่งที่ย่อยศึกษา

6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ Difference Score (Scott. 1967 : 262 - 265)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
	MD_1	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับ ก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียน กับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	$s_{D_1}^2$	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	$s_{D_2}^2$	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ
นักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ มีผลต่างของความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

ค่าสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD1} - MD2$	t
กลุ่มทดลอง	30	37	62.17	25.17	1.20	2.88**
กลุ่มควบคุม	30	40.90	58.27	17.37		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t(.01, df 58) = 2.67$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่า ผลต่างของคะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย
กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ
นักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการ
การสอนแบบปกติ มีผลต่างของเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง ดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย
กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนแบบปกติ

ค่าสถิติ	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD} - MD$	t
กลุ่มตัวอย่าง						
กลุ่มทดลอง	30	97.93	105.97	8.03	2.2	2.24*
กลุ่มควบคุม	30	93.53	96.63	3.10		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $t(.05, df 58) = 2.004$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 ปรากฏว่า ผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเขียน
ร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับ
การสอนแบบปกติมีเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง และเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติซึ่งมีลำดับขั้นตอน และผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน
2. เจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 60 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

- 1.1 จับสลากห้องเรียนมา 2 ห้องเรียน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 9 ห้อง
ได้นักเรียนมาจำนวน 60 คน

1.2 เมื่อได้ห้องเรียนมาจำนวน 2 ห้องแล้วจับสลากอีกครั้ง เพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน

กลุ่มทดลอง ใช้การสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กลุ่มควบคุม ใช้การสอนแบบปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เรื่องที่ใช้ในการทดลองสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ซึ่งมีดังนี้คือ

2.1.1 เรื่อง "สุวรรณสาม" จากหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 อรรถลักษณะบรรยายเชิงจินตนาการ รูปแบบการประพันธ์วิหขุมมาลาจันทร์

2.1.2 เรื่อง "ทองแท้ทองคาว" อรรถลักษณะบรรยายเชิงจินตนาการ รูปแบบการประพันธ์ ภาพย่น 11 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยผ่านขั้นตอนกระบวนการผลิตตามโครงการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1.3 เรื่อง "กระต่ายน้อย" จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 อรรถลักษณะบรรยายเชิงจินตนาการ รูปแบบการประพันธ์กลอนหก

2.2 แผนการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาใช้สอนกลุ่มทดลอง จำนวน 72 คาบ

2.3 แผนการสอนแบบปกติ ใช้สอนกลุ่มควบคุมจำนวน 72 คาบ

2.4 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ ด้านร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาและปรับปรุงจาก แบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของยุพา ขนนคราม จำนวน 2 ชุด

2.4.1 ชุดที่ 1 จำนวน 15 ข้อ

2.4.2 ชุดที่ 2 จำนวน 4 ข้อ

2.5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง จำนวน 31 ข้อ ที่ผู้วิจัยศึกษาและปรับปรุงจากงานวิจัยของยุพดี พูลเวชประชาสุข จัมลิ้ม ไกวิทางกูร มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์อรุณี พึ่งรุ่ง และเสาวนีย์ ศศิวิมล แล้วนำไปทดลองเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร α - Coefficient ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ก่อนการทดลอง ใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองและแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง มาทดสอบกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการสอนเอง สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 3 คาบ ทั้ง 2 กลุ่ม เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ระยะเวลาในการทดลอง กลุ่มละ 72 คาบ โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ

3.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง และเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง ทั้ง 2 กลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองและเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองในวิชาภาษาไทย โดยใช้ t - test แบบ Independent ในรูปของ Difference Scores

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างคะแนนของการ

ทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.17 สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ
ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.37 แสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษาช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสูงกว่าการสอนแบบปกติ
ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมัลลิกา ภักดิ์รงค์ (2531 : 104) และนฤมล กังวาลไกล
(2534 : 94) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการ
เขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01
ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งพบว่า การสอนด้วยกระบวนการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ได้ดีกว่าการสอนแบบ
ปกติ อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้คือ

1.1 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในขั้นตอนที่ 1 จะเน้นให้นักเรียน
ได้เรียนรู้โครงสร้างระดับยออด หรือโครงการเขียนของผู้เขียนซึ่งได้มาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน กล่าวคือผู้วิจัยกับนักเรียนได้ช่วยกันสร้าง โคอะแกรม บันทึกส่วนสำคัญ
ของเรื่องที่กำลังอ่านด้วยกัน คือเรื่องสุวรรณสาม เรื่องทองแท่งทองดาว และเรื่องกระต่ายน้อย
ตามโครงการเขียนของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนทำให้อ่านจับความของเรื่องได้รวดเร็ว และสามารถ
มองเห็นโครงการเขียนของผู้เขียนจากโคอะแกรม และเมื่อนักเรียนเขียนขึ้นเองในขั้นที่ 3
นักเรียนจึงมีแนวทางในการวางแผนเนื้อเรื่องของบทร้อยกรองที่จะพูดหรือเขียนได้ดีกว่านักเรียน
ที่ไม่ได้เรียนรู้การใช้โคอะแกรมจากการอ่าน ซึ่งเป็นทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน
ซึ่งเน้นในเรื่องโครงสร้างระดับยออด หรือโครงการเขียนของผู้เขียน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย.
2534 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Bartlett. 1978 , 1985 , 1986)

1.2 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษา
ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกริ่อกอยากแสดงออก
ทางภาษา หรือทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเอง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียน ดังนั้นในขั้นที่ 2 ผู้วิจัยโยงบทร้อยกรองที่ได้อ่านเข้าสู่เรื่องราวในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียน โดยการซักถาม ให้นักเรียนอภิปรายได้ตอบตามความคิดของนักเรียน และในขั้นที่ 3
นักเรียนทั้งชั้นจะช่วยกันคิดเรื่อง เขียนโคอะแกรมของเรื่อง กับได้ช่วยกันแต่งบทร้อยกรองร่วมกัน

ที่ละวรรค โดยคำนึงถึงอรรถลักษณะของบทร้อยกรองที่เรียนในชั้นที่ 1 ด้วย เมื่อให้เขียนเรื่องกันเป็นกลุ่มใหญ่แล้ว จึงให้นักเรียนเขียนเรื่องเป็นกลุ่มย่อย โดยผู้วิจัยคอยช่วยเหลือกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำสัมผัสคล้องจอง และมีความหมาย ได้ใจความตามเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองที่จะเขียน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิด จนกระทั่งนักเรียนสามารถเขียนได้ด้วยตนเองตามลำพัง จากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ 2534 : 20) จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดอิสระและสร้างสรรค์ ดังที่ดิชีริช กล่าวไว้ว่าการแสดงออกของนักเรียนเป็นความคิดริเริ่มตามธรรมชาติ ประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้น เมื่อนักเรียนได้เขียนออกมาและเป็นการเขียนอย่างสร้างสรรค์ (Dicherich. 1973 : 554) ตรงกับความคิดของจันทร์ศรี นิตยฤกษ์ ที่ว่า สิ่งที่น่าเฝ้ามองในการเขียนสร้างสรรค์คือ ความคิดของผู้เขียนที่มุ่งสื่อไปยังผู้อ่าน (จันทร์ศรี นิตยฤกษ์. 2525 : 1) และ เจือ สตะเวทิน กล่าวถึงการสอนเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการสอนที่ให้นักเรียนมีอิสระในการคิด นักเรียนจะได้มีความคิดใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ ความมั่งคั่งทางสติปัญญาจะไม่ถูกกดไว้ (เจือ สตะเวทิน. 2522 : 3)

1.3 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ยึดหลักการสอนแบบธรรมชาติ เน้นปัจจัยบ่อน้ำที่ที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน โดยใช้ของจริงหรือสิ่งแทนของจริง เช่น ภาพประกอบในบทร้อยกรองเรื่องสุวรรณสาม เรื่องทองแท้ทองด่าง และเรื่องกระต่ายน้อย ขณะที่ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองซึ่งประกอบด้วยภาษาที่มีคำสัมผัสคล้องจอง ผูกเป็นเรื่องราวสนุกสนาน แล้วให้นักเรียนได้ดูภาพประกอบ ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทร้อยกรองที่อ่านได้เร็วขึ้น และเมื่อครูนำภาพมาให้ให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองประกอบภาพในกิจกรรมขั้นที่ 5 หรือ ให้อาณาภาพประกอบบทร้อยกรองที่เขียน จึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนพึงพอใจในการเขียนและการวาดภาพประกอบ ซึ่งตรงกับความคิดของฉวีวรรณ จินดาพล ที่ว่า เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่เขาพบเห็นประทับใจ จินตนาการออกมาโดยการให้หัวข้อกระตุ้นให้เด็กคิด หรือจัดสถานการณ์เพื่อให้เด็กรู้สึกจินตนาการมากพอที่จะเขียนได้ (ฉวีวรรณ จินดาพล. 2528 : 60 - 61)

1.4 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีขั้นตอนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนมีการเขียนที่หลากหลาย โดยอาศัยการเลียนแบบจากเรื่องที่อ่านและจากกิจกรรมที่ครูเสนอแนะ

ไว้ในชั้นเรียน เช่นหลังจากที่ครูโยงบทร้อยกรองที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนในชั้นที่ 2 แล้วเมื่อเข้าสู่ชั้นที่ 3 ผู้เรียนมีโอกาสเขียนบทร้อยกรองร่วมกันกับครูในกลุ่ม เขียนบทร้อยกรองของนักเรียนเองในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยตามอรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นวิชชุมมาลาฉันทภาพย้านี้ 11 และกลอนหก นักเรียนได้เลียนแบบอรรถลักษณะเหล่านั้นและร่วมกันสร้างจินตนาการทางความคิดในการเขียนสร้างสรรค์บทร้อยกรองขึ้นมาพร้อมทั้งจินตนาการออกมาเป็นรูปภาพ นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งบราวน์ได้ให้แนวคิดไว้ว่ากิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการทำงานภายในกลุ่ม (Brown. 1982 : 10 - 12) หลังจากการปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อยประสบผลสำเร็จแล้วได้ร่วมอภิปราย สันทนา วิเคราะห์อรรถลักษณะของบทร้อยกรองโดยทุกคนต่างยอมรับแล้วสรุปแก้ไขตามความคิดที่ยอมรับ จนกระทั่งขั้นสุดท้ายจะเป็นกิจกรรมในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อเสริมการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียน เช่น การเขียนบทร้อยกรองจากภาพ จากธรรมชาติรอบ ๆ ตัวนักเรียน โดยใช้อรรถลักษณะของบทร้อยกรองที่เรียนและคัดแปลงถ้อยคำในบทร้อยกรองขึ้นมาได้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจขึ้นชมในผลงานของตนเอง ซึ่งตรงกับที่จวีรรณ จินดาพล กล่าวไว้ว่าการเขียนร้อยกรอง เป็นงานเขียนที่เด็กต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพราะต้องเลือกใช้คำที่สื่อความหมาย มีเสียงคล้องจอง มีสัมผัสสัดกุมและเกิดภาพพจน์ตรงตามความคิด ทั้งเป็นการช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้มีความมั่นใจ ยอมรับตนเอง ภูมิใจในตนเอง และรู้จักยอมรับผู้อื่น (จวีรรณ จินดาพล 2528 : 60 - 62)

2. จากการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างคะแนนของแบบสอบถามหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่าเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของผู้เรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ริชาร์ด วอล์คเกอร์ เบรนตัน บาร์ทเลท

และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (1984 : 58) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธี
มุ่งประสบการณ์ภาษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และยังตรงงานวิจัยของมัลลิกา
ภักดีรงค์ (2531 : 104) และนฤมล กังวาลไกล (2534 : 98) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ
การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การสอนด้วยกระบวนการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองสูงกว่าการสอนแบบปกติ
ซึ่งอาจเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้คือ

2.1 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีจุดเริ่มต้นที่กระตุ้นให้ผู้เรียน
เกิดความสนใจในบทเรียน สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนโดยใช้สื่อคือ บทร้อยกรองที่มีภาพ
ประกอบ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าความสนใจได้เป็นอย่างดี ดังที่กรรณิการ์ พวงเกษม กล่าวว่า เด็กต้อง
มีความรู้ ความเข้าใจจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ครูควรสร้างความสนใจให้เด็กและมีอุปกรณ์
พร้อมเพรียง (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2532 (2) : 34) และวิลสัน ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการ
การสอนเขียนร้อยกรองว่า การจัดประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญมาก (Wilson, 1975 :
137 - 139)

2.2 จากกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน
กิจกรรมทุกขั้นตอนโดยเริ่มต้นในขั้นที่ 1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการอ่านเรื่อง อภิปรายเรื่อง
และเขียนโดยะแกรมร่วมกัน ในขั้นที่ 2 นักเรียนทุกคนได้เสนอความคิดของตนเองที่เกี่ยวข้องกับ
เรื่อง ในขั้นที่ 3 นักเรียนได้รวมกลุ่มกันสร้างจินตนาการในการเขียนบทร้อยกรองและมีอิสระใน
การวาดภาพประกอบบทร้อยกรองที่พวกเขาเขียน ในขั้นที่ 4 นักเรียนได้แสดงผลงานการเขียนของ
ตนในชั้นเรียนด้วยความภาคภูมิใจ และชื่นชมในผลงานตนเอง ทุกคนได้วิเคราะห์บทร้อยกรองว่า
ถูกต้องตามอรรถลักษณะหรือไม่ ข้อความหรือถ้อยคำได้ความหมายชัดเจนสละสลวยเพียงไร หาก
แก้ไขควรแก้ไขเช่นไร และถ้าเป็นการเขียนโดยลำพัง ครูให้นักเรียนได้แก้ไขงานเขียนซึ่งกันและ
กัน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและในขั้นสุดท้ายมีเกมและกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งช่วยกระตุ้นให้
นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทางด้านการหาคำและถ้อยคำที่มีความหมายเพื่อนำมาเขียน และ
ได้รับความสนุกสนานพร้อมไปด้วย ลักษณะการที่เกิดขึ้นเช่นนี้ ตรงกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี
ที่ว่า การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาส

เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทั่วถึงมากที่สุด เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา (ทศนา แหมมณี, 2522 : 200 - 201)

2.3 กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนได้รับการเสริมแรงสม่ำเสมอ เช่น การกล่าวชมเชย การกล่าวคำยกย่องให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่สามารถเลือกใช้ถ้อยคำในบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสม หรือผู้เรียนได้รับการเสริมแรง โดยได้รับการปรบมือให้กำลังใจจากเพื่อน ๆ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน ซึ่งตรงกับแนวคิดของกรรณิการ์ พวงเกษม ที่ว่า การช่วยให้อีกกำลังใจ โดยยกย่องชมเชยผลงานเมื่อเห็นสมควรย่อมทำให้เกิดผลดีต่อการสอนเขียนสร้างสรรค์ (กรรณิการ์ พวงเกษม.

2532(2) : 34)

จึงสรุปได้ว่า กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีขั้นตอนและกระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง และเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองสูงกว่าการสอนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การสอนในเรื่องความคิดที่จะให้เขียนหรือโครงการเขียนในชั้นที่ 3 ครู-นักเรียนร่วมกันวางโครงการเขียนอยู่แล้ว แต่การสอนร้อยกรองซึ่งมีกำหนดกฎเกณฑ์แห่งฉันทลักษณ์บังคับ ในการหาถ้อยคำให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ ได้ใจความที่มีความหมายถูกต้องตามที่ต้องการ เช่น ให้ผู้เรียนเขียนบทร้อยกรองชมทะเลดังภาพที่แสดงไว้ นักเรียนบางคนเห็นเป็นการยุ่งยากในการสรรหาถ้อยคำ บางครั้งเขาต้องใช้เวลาในการคิด

เพราะฉะนั้นควรให้นักเรียนมีกรรวบรวมคำคล้องจอง 1 คำ 2 คำ 3 คำ ตามลำดับ มีการบันทึกข้อมูลลงในกระดาษแผ่นภูมิ ใครได้คำที่มีความหมายจึงนำมาเขียนในบทร้อยกรอง โดยครูต้องคอยช่วยเหลือ กระตุ้น นำทางให้เกิดความคิด คอยให้กำลังใจตลอดเวลา และไม่ควรตำหนิความคิดที่ยังใช้ไม่ได้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองผิด ลองถูก

หลาย ๆ ครั้ง ไม่ควรเร่งรัดความคิดของผู้เรียน

1.2 จากการทดลองโดยให้นักเรียนเขียนอรรถลักษณะทั้ง 3 รูปแบบ คือ วิชชุมมาลาจันทร์ ภาพยานี 11 และกลอนหก ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนต้องใช้เวลามากในการคิด อรรถลักษณะกลอนหก เพราะในกลอนหกนั้นนักเรียนต้องคิดคำในการจัดชุดคำมากกว่าอรรถลักษณะอื่น ๆ กล่าวคือในกลอนหกมี 4 วรรค วรรคละ 6 คำ แต่ละวรรคต้องจัดชุดคำ 2,2,2 2,2,2 ส่วนในวิชชุมมาลาจันทร์ เป็น 2,2 2,2 และ ภาพยานี 11 เป็น 2,3 3,3 นอกจากนี้ กลอนหกยังมีข้อบังคับที่ต่างจากวิชชุมมาลาจันทร์ และภาพยานี 11 คือ ในวรรคที่ 3 (วรรครอง) ต้องส่งสัมผัสไปยังวรรคที่ 4 (วรรคส่ง) ดังนั้นในการสอนจึงควรคำนึงถึงระดับชั้น และระดับความสามารถของเด็กในเรื่องของอรรถลักษณะที่จะนำมาใช้

1.3 ในการเลือกหนังสือเรียนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลไกการสอน ซึ่งเราเรียกว่า แบบเรียน สำหรับนำมาใช้ในการสอน ควรวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง คือ ความคิดรวบยอด ตรงหรือไม่ จุดประสงค์ชัดเจนตรงหรือไม่ กระบวนการคิดหรือมีขั้นตอนให้คนคิดหรือไม่ และ วิเคราะห์เค้าโครงของเรื่อง คือ แนวเรื่อง สารแนวคิด ตัวละคร หรือตัวแสดงพฤติกรรม จากชีวิต ภาพพจน์ คือสอนให้เด็กเป็นอย่างไร ต่อไปจึงวิเคราะห์ชื่อเรื่อง เนื้อหา ข้อมูลหลักฐาน และภาษาว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด (หทัย ดันหยง. 2529: 91-92)

1.4 การจัดทำแผนการสอนควรทำแผนการสอนเป็นรายคาบ เพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก

1.5 ครูผู้สอนภาษาไทย ควรนำเอาเทคนิคกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาไปใช้สอนบทร้อยกรองในระดับชั้นอื่น ๆ

1.6 ผู้ที่จะนำกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไปใช้ ควรได้ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน โดยไม่ข้ามขั้นตอน เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาทดลองความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในระดับชั้นอื่น ๆ และอรรถลักษณะของร้อยกรองในรูปแบบอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยว่าการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง อรรถลักษณะใดหรือรูปแบบคำประพันธ์ชนิดใดจะ เหมาะกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาชั้นใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มี. จิตวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2524.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2531 (ฉบับย่อ). ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- จรรยา วัจโน. การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัสสาเนา.
- จันทร์ศรี นิตยฤกษ์. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครุธนบุรี, 2525.
- จิมลัม ไก่วิทางกูร. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทักษะ และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์และแบบฝึกการเขียนอย่างเอกนัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- เจตนา นาควัชร. ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2521.
- เจือ สตะเวทิน. "การเขียนอย่างสร้างสรรค์," ใน ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2522.
- _____. การประพันธ์และประวัติวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2510.
- จวีรรณ จินดาพล. "การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ : เด็กประถมศึกษา," ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9(2) : 60 - 62; มกราคม - พฤษภาคม 2528.

- ชวน เพชรแก้ว. การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนปกรัณยกรองร่วมสมัยมาใช้ใน
การสอนแต่งคำประพันธ์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ :
 วรวิทย์, 2518.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ระปะนีย์ นาครทรรพ. การประพันธ์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2518.
- _____. "การสอนหลักภาษาไทย" คู่มือครูวิชาภาษาไทย. พระนคร : คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.
- ระปะนีย์ นาครทรรพ. และกิตติวดี บุญเชื้อ. พจนานุกรมพจนานุกรม. กรุงเทพฯ : สมาคม
 ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2516.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น.
 กรุงเทพฯ : ศรุสภา, 2518.
- เคโซ สนวนนท์. บทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเคียนสไตร์, 2512.
- ทิสนา แหมมณี. "การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน," ครุศาสตร์. 6(2) :
 44 - 48 ; กรกฎาคม - สิงหาคม 2519.
- นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับ การสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ปกรัณยกรอง
ร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- นิตดา ขจรณี. เปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับแนวการสอนตามคู่มือครู. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- นันทรัตน์ ชื่นชม. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา สุทธิธรรม. จันทลักษณ์ไทยร่วมสมัยในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- นังอร ภูภักดิ์ขวัญ. สถิติประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- บุญลักษณ์ พิมพ์. การสร้างบทเรียนไมโครวิชาภาษาไทยเรื่อง "ภาพย่นนี้ 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.
- ประภาพันท์ นิลอรุณ. ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา โดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประภาพัณญ์ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์ไตร์, 2526.
- ประสาธ อิศรปรีดา. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟิเคอาร์ท, 2522.
- ปราณี เพชรแก้ว. การศึกษาความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญาตรีวิทยาลัยครุภาควิไล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

- ปาจริย์ บุษยกุล. มาเรียนร้อยกรองกันเกิด. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2522.
- เปลื้อง ณ นคร. "ทัศนิกและลีลาแห่งกาพย์กลอน," คำบรรยายวิชาภาษาไทยชั้นสูงของ
ชุมนุมภาษาไทยครูสภา. พระนคร : ครูสภา, 2515.
- มัลลิกา พูนสวัสดิ์. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียน
การสอนวรรณกรรมร้องกรองในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติ
ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ในจังหวัดนครราชสีมา
ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพดี พลเวชประชาสุข. การเปรียบเทียบผลการเขียนสะกดคำและทัศนคติต่อการเขียน
สะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. โดยการใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ
กับการเขียนตามคำบอก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ยุพา ขนอนคราม. การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง สำหรับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2520. อัดสำเนา.
- รัชนี้ ศรีไพรวรรณ. "การสอนบทร้อยกรองและทำนองเสนาะระดับประถมศึกษา," ใน
การสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2525.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร, 2528.

วิชาการ, กรม. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.) กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2534.

_____. คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ครูสภา, 2533.

_____. เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น (ป.02/4)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2532.

วิชาการ, กรม. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2531.

_____. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2532.

_____. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2532.

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2524.

วุฒิชัย จานงค์ การเขียนรู้. กรุงเทพฯ : บารุงสาส์น, 2521.

สุกัญญา จันทรเพ็ญ. การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอน ซึ่งสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษา
ประกาศนียบัตรชั้นสูง วิทยาลัยครูชลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

สุจินต์ ชวนชื่น. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านจรรยาบรรณในการเขียนบรรยายกรองของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอุปมาอุปไมยกับวิธีอุปมา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

สุเมย์ อีระดากร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2525.

- สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษาทั้งแบบปกติ, ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุธีพร ปาละดี. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่ง
ที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษาทั้งการสอนตามคู่มือครู, ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุนทรี เฉลิมพงษ์ธร. ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับวรรณกรรม
ร้อยกรองไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและความคงทน
ในการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ ที่ได้รับ
การสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้งวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย, ปฏิญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
อัดสำเนา.
- สุรางค์ จันท์เอม. "เอกสารประกอบการเรียนวิชาการศึกษา 3," จิตวิทยาการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2514.
- เสาวนีย์ ศศิวิมล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตการศึกษา 7. ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 2.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
_____ . วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- หทัย ตันหยง. การสร้างวรรณกรรมหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- อารี รังสินนท์. ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ขาวฟาง, 2532.
- อาไพพรรณ พิพัฒน์นารมย์. การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. "ฉันทลักษณ์," หลักภาษาไทย. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2497.
- Alport, Gordon W. Handbook of Social Psychology. Massachusette : Clark University Press, 1969.
- Anderson, Ronald D. and others. Developing Children's Thinking Through Science. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1970
- Baumbach. Jonathan. Writers as Teachers, Teachers as Writers. 1970.
- Bond R. Mc Candless and Ellis D. Erans. Children and Youth Psychosocial Development. Hinsdale, Ill : The Drygen Press, 1973.
- Bowers, Phyllis. "Fostering the Child's Enjoyment of Poetry," Beginning in the Language Arts. Toronto : J.M. Dent, 1957.
- Boyd, Gertrude A. Teaching Communication Skills in the Elementary School. New York : Van Nostrand Reinhold Company, 1970.
- Brown, Darothy F. "Group Why How ?" Guidelince a Periodical for Classroom Language Teacahers. 4(2) : 10 - 18 ; December, 1982
- Burns, C. Pual. "Writing and Evaluating Creative Poetry," The Language Arts in Childhood Education. 2nd ed. Chicago : Rand Mc Nally & Company, 1971.
- Dicherich, Daniel J. "Creative Writing on Teaching," The Journal of Elementary English. 50 : 4 - 6; April, 1973.
- Edwards, Allen L. Statistical Methods for the Behavioral Sciences. New York : Rinehart and Company, Inc., 1954.

- Good, C.V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill, Company, 1973.
- Henning, Dorothy Crant. "Let Children Enter the Real of Poetry," Content and Craft, Written Expression in the Elementary School. Englewood, N.J. : Prentice-Hall Inc., 1973.
- Hilgard, Ernest Ropiquet. Introduction to Psychology. 4th ed. New York : Harcourt Brace and World Inc., 1967.
- Jakiel, Stanley James. "An Analysis of Popular Ninth Grade Literature Anthologies with Respect to Selected Objectives for the study of Literature in the Ninth Grade," Dissertation Abstracts International. 1971.
- Kendler, Howard H. Basic Psychology. 3rd ed. New York : Appleton Century - Grafts Company, 1974.
- Kenedy, Larry D. "Teaching Poetry and Prose," Teaching the Elementary Language Arts. New York : Harper & Row Publishers, 1975.
- McKee, Paul. Language in the Elementary School. Houghton : Mifflin Co., 1939.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York : The Dryden Press Inc., 1954.
- Razik, T.A. Psychometric Measurement of Creativity in Creativity. p. 159. Penguin Book Ltd., 1970.
- Richard, Abrahamson A. "A Survey of the Adolescent Poetry Preferences of Seventh, and Ninth Graders," Dissertation Abstracts International. 47(02) : 451 - 452-A; August, 1986.
- Scott, William A., and Michael Wertheimer. Introduction to Psychological Research. 4th ed. New York : John Wiley and son's Inc., 1967.
- Thurstone, L.L. "Attitude can be Measured," in Reading in Attitude Theory and Measurement. D.77. Edited by Martin Fishbein, New York : John Wiley and Sons, Inc., 1967.
- Walker, Richard F. The English Used by Entering Children at Trager Park School. Canberra : Australian Curriculum Development Centre Occasional Paper., 1983.
- _____. B.J. Bartlett and S. Rattanavich. Teacher's Notes on a Program of Concentrated Language Teaching. October. 1984.
- Walter, Nina Wills. Let them Write Poetry. Copyright by Holt Rinehart and Winston, Inc., 1962.

Willson, Roy R. "Poetry Writing - Exercise in Creativity," in Teaching Children Language Arts. West Nyack, N.Y. : Paker Publishing Co., Inc., 1975.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ชุดที่ 2
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองโดยใช้ t-test
3. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง
4. คะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
5. คะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของกลุ่มควบคุมก่อน และหลังการทดลอง
6. คะแนนเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง
7. คะแนนเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลัง
8. การคำนวณเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
9. การคำนวณเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้าน

ร้อยกรอง ชุดที่ 2 โดยใช้สูตรเพียร์สัน

$$\begin{aligned}
 R_{xy} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{50 \times 32194 - (1188 \times 1274)}{\sqrt{[50 \times 30268 - (1188)^2] [50 \times 34298 - (1274)^2]}} \\
 &= \frac{1609700 - 1513512}{\sqrt{[1513400 - 1411344] [1714900 - 163076]}} \\
 &= \frac{96188}{\sqrt{[102056] [91824]}} \\
 &= \frac{96188}{96804.91} \\
 &= 0.99
 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้าน

ร้อยกรองฉบับนี้ มีค่าเท่ากับ 0.99

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง 31 ข้อ โดยใช้
t-test

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	3.464	17	3.731
2	3.389	18	8.788
3	2.705	19	4.346
4	2.087	20	5.113
5	7.413	21	3.225
6	4.788	22	6.351
7	1.942	23	3.325
8	3.948	24	4.676
9	4.343	25	6.713
10	6.078	26	7.185
11	1.850	27	5.756
12	2.621	28	1.944
13	4.714	29	3.244
14	5.419	30	5.097
15	2.524	31	3.500
16	5.633		

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง โดยใช้สูตร

α - Coefficient

$$\begin{aligned}
 \alpha &= \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right] \\
 &= \frac{31}{31-1} \left[1 - \frac{36.84}{199.43} \right] \\
 &= \frac{31}{30} [1 - 0.18] \\
 &= \frac{31}{30} [0.82] \\
 &= 0.84
 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.84

ตาราง คะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของกลุ่มทดลองก่อนและ
หลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	28	48	16	58	90
2	30	32	17	37	71
3	37	73	18	19	43
4	35	54	19	18	27
5	52	72	20	29	43
6	35	70	21	35	45
7	25	51	22	48	70
8	41	77	23	34	78
9	30	41	24	42	83
10	35	48	25	41	78
11	36	77	26	45	73
12	39	48	27	36	68
13	47	67	28	43	71
14	53	84	29	52	80
15	29	63	30	21	40

ตาราง คะแนนความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของกลุ่มควบคุม
ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	47	67	16	22	29
2	35	48	17	44	46
3	34	55	18	27	33
4	40	45	19	37	62
5	27	50	20	45	60
6	44	55	21	60	67
7	37	72	22	41	62
8	36	45	23	42	77
9	63	76	24	56	84
10	29	31	25	36	67
11	36	51	26	31	43
12	38	49	27	36	66
13	56	78	28	65	88
14	49	76	29	22	28
15	53	69	30	39	69

ตาราง คะแนนวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	94	107	16	94	113
2	112	103	17	96	112
3	101	102	18	90	110
4	107	106	19	96	102
5	103	107	20	89	93
6	90	95	21	89	90
7	85	100	22	107	104
8	88	108	23	90	108
9	100	108	24	97	108
10	108	103	25	110	114
11	100	110	26	106	113
12	108	112	27	108	113
13	103	108	28	108	115
14	104	113	29	109	119
15	83	95	30	63	88

ตาราง คะแนนวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	109	108	16	97	103
2	83	91	17	101	95
3	95	88	18	73	80
4	83	90	19	88	89
5	91	96	20	89	98
6	102	109	21	104	78
7	76	81	22	98	113
8	94	80	23	91	108
9	105	111	24	100	98
10	113	112	25	108	115
11	100	99	26	89	91
12	82	90	27	73	89
13	86	85	28	109	106
14	92	95	29	73	92
15	99	102	30	103	107

การคำนวณเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned}
 s_D^2 &= \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2} \\
 &= \frac{3566.7 + 2839.06}{30 + 30 - 2} \\
 &= \frac{6405.76}{58} \\
 &= 110.44 \\
 s_{MD_1 - MD_2} &= \sqrt{\frac{s_{D_1}^2}{N_1} + \frac{s_{D_2}^2}{N_2}} \\
 &= \sqrt{\frac{110.44}{30} + \frac{110.44}{30}} \\
 &= \sqrt{3.68 + 3.68} \\
 &= 2.71 \\
 t &= \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}} \\
 &= \frac{25.17 - 17.37}{2.71} \\
 &= \frac{7.8}{2.71} = 2.88
 \end{aligned}$$

การคำนวณเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนร้อยกรองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่ม

ควบคุม

$$\begin{aligned}
 s_D^2 &= \frac{\Sigma(D_1 - MD_1)^2 + \Sigma(D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2} \\
 &= \frac{1824.94 + 2382.7}{30 + 30 - 2} \\
 &= \frac{4207.64}{58} \\
 &= 72.545 \\
 s_{MD_1 - MD_2} &= \sqrt{\frac{s_{D_1}^2}{N_1} + \frac{s_{D_2}^2}{N_2}} \\
 &= \sqrt{\frac{72.55}{30} + \frac{72.55}{30}} \\
 &= \sqrt{2.42 + 2.42} \\
 &= 2.2 \\
 t &= \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}} \\
 &= \frac{8.03 - 3.10}{2.2} \\
 &= \frac{4.93}{2.2} = 2.24
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้าน
ร้อยกรอง ชุดที่ 1 และชุดที่ 2
- แบบทดสอบวัดเจตคติต่อการเขียนร้อยกรอง

2. แฉ้วแฉ้วจ้านรจจา ยกคินฟ้ามาอ้างเอ่ย
 แรมรามาสะเลย เหมือนไม่เคยเลยหรือไร
 (คัดมาจากเพลงเหมือนไม่เคย)
-
-
-
-

คำสั่ง จากข้อ 3 - 4 จงหาคำสัมผัสอักษรจากพริ้วกรองต่อไปนี้ แล้วยกมาเขียนเป็นคู่ ๆ

3. หึงห้อยพริ้วแสงพราว ดุจลือดาวที่สุกใส
 หึงห้อยได้พรใคร จึงเที่ยวท่องส่องแสงเรือง
 หึงห้อยลอยวาบวิบ ชุ่มฉ่ำจับล้าพหูเหลือ
 ราวเพชรเม็ดประเทือง ใครไปรยไว้ให้เพลินตา
- (ระปะนีย์ นาครทรรพ และกิตติยวดี บุญเชื้อ. 2516 : 20)
-
-
-
-
-

6. ขอให้นักเรียนโยงสัมพันธ์ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง

นกบินเจียงไปทั้งหมู่

ตัวเดียวมาไร้คู่

เหมือนที่อยู่เพียงเอย

ร่ำรำไรรอนรอน

อกสะท้อนอ่อนระอา

ดวงใจโยนหน้า

ไถ่แก้วตามาทางเมิน

(คัดมาจากเพลงเหมือนไม่เคย)

7. ขอให้นักเรียนโยงสัมพันธ์ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของกลอนหก

ความรักของแม่และพ่อ

ทดแทนไปพอหมดได้

แม่ขวัญชีวิตปลิดไป

แทนคุณค่าไขว้ไปครี

ไหว้คุณครูบาอาจารย์

สอนเรียนเขียนอ่านหนังสือ

มั่งมันสันตันหัดปรี

ศิษย์คือคอยดัดบัคเภา

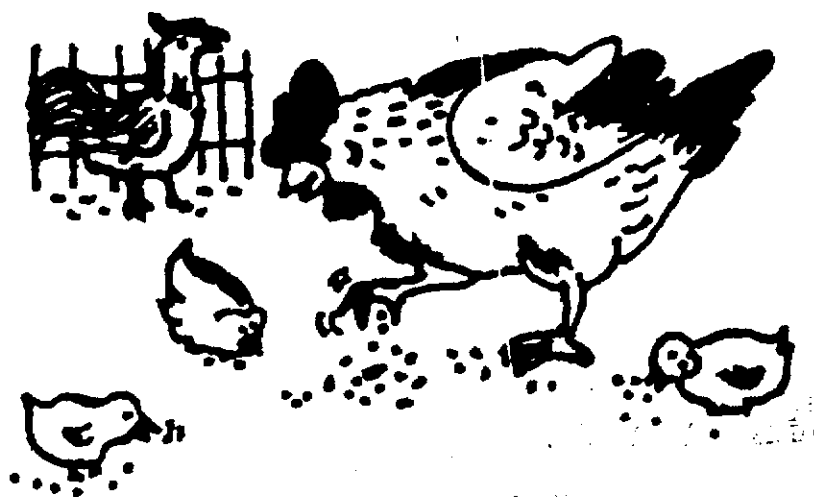
12. เรายังเด็กเล็กอยู่ เชื้อพัง.....นะหนูเอ๋ย
 เมื่อเดือนอย่าละ..... หรือวาง.....ให้ระอา
 อีกทั้งพังพ่อ..... อย่าเขียน.....อย่าถือสา
 ปฏิบัติตามทุก..... ได้ชื่อ.....เป็น.....
13. ต้นไม้ให้ความร่มรื่น ความสุขสด.....ทิ้งพอง
 วอนขอทุกคนไต่..... แล้วลองพิจารณา
 น้ำป่าไหลท่วมบ้าน..... โกรธ.....ใครทำอดสู
 ลักลอบตัดไม้เรารู้ นี่แหละคือผู้.....
14. เจ้าแกะลูกชาย..... เป็นคนชอบนอนตื่น.....
 แม่พ่อบอกว่า..... ลูกชายทำท้าวแหลม
 เจ้าปู่ลูกชาย..... นั่นไงเขาทำเหมาะ.....
 ไม่เคยเกียจคร้านนอน..... ใครใครนิยมชมเชย
15. วันขึ้น..... สด.....เริงร่า
 มาพวกเรา..... เฮ.....ยินดี
 หมดสิ้นทุกข์โศก โรค.....ไม่.....
 สุขเกษมเปรมปรีดิ์

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง

ชุดที่ 2

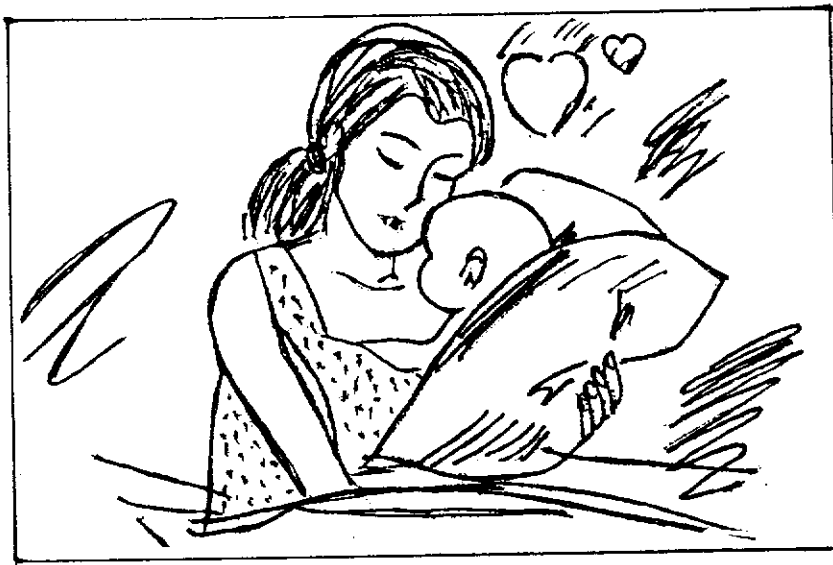
คำชี้แจง แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองฉบับนี้
มีจำนวน 4 ข้อ แต่ละข้อไม่ได้กำหนดเวลาในการทำ แต่ให้เสร็จภายในเวลา
1 ชั่วโมง

1. ให้นักเรียนดูภาพ แล้วแต่งบทร้อยกรอง วิชชุมมาลาจันทร์จำนวน 2 บท

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

2. จากภาพข้างล่างนี้ นักเรียนเกิดความรู้สึกเช่นไร ขอให้นักเรียนเขียนความรู้สึกเป็นบท
ร้อยกรองกวีนิพนธ์ 11 จำนวน 2 บท

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3. จงตอบหรือยกเรื่องต่อไปนี้ ตามลักษณะบังคับของกลอนหก จำนวน 1 บท

ถ้าหากฉันเป็นกระดาษ

..... ,

4. ขอให้นักเรียนเลือกแต่งบทร้อยกรอง ภาพยานี้ 11 หรือ กลอนหก มาเพียงลักษณะเดียว เพื่อชมธรรมชาติรอบ ๆ ตัวนักเรียน โดยแต่งกับบทก็ได้ตามใจชอบ

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนหรือการร้อง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเขียนหรือการร้อง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาให้รอบคอบก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือกตอบ

2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ถือว่าไม่มีคำตอบถูกหรือผิดประการใด นักเรียนมีอิสระที่จะตอบได้เต็มที่ และคำตอบของนักเรียนไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

3. การตอบแบบสอบถามนี้ ให้นักเรียนพิจารณาว่า นักเรียนมีความรู้สึก เห็นด้วยกับข้อความต่าง ๆ ที่กำหนดให้มากน้อยเพียงไร แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ข้อละ 1 คำตอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก			
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1	นักเรียนรู้สึกว่าการร้องหรือการเขียนให้สนุกสนานเพลิดเพลิน	✓			
2	การเรียนหรือการร้องทำให้นักเรียนปวดศีรษะ				✓
	ฯลฯ				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 1 แสดงว่านักเรียนอ่านแล้วมีความรู้สึกเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความนั้น

จากตัวอย่างข้อ 2 แสดงว่านักเรียนอ่านแล้วมีความรู้สึกเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนั้น

ข้อที่	ข้อความ ความรู้สึก	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ถ้าจะเลือกซื้อหนังสือนิทานสั้น ๆ นักเรียนจะเลือกซื้อนิทานที่เป็นบทร้อยกรอง				
2	บทร้อยกรองเป็น เรื่องของคนสมัยโบราณ และเป็นสิ่งที่ล้าสมัย				
3	นักเรียนคิดว่าบทร้อยกรองไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เลย				
4	ถ้านักเรียนเขียนบทร้อยกรองได้ จะทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ และชื่นชมในความสามารถของนักเรียน				
5	นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนเขียนบทร้อยกรอง เป็นวิชาที่ยังเรียนยิ่งน่าเบื่อ				
6	นักเรียนคิดว่าการเรียนเกี่ยวกับการฝึกเขียนบทร้อยกรอง เป็นวิชาที่ไม่จำเป็นสำหรับนักเรียนเลย				
7	การเขียนบทร้อยกรอง ช่วยฝึกให้นักเรียนเลือกใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ได้ดีมากขึ้น				
8	การที่ต้องคิดคำคล้องจองมาก ๆ ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย				
9	ทุก ๆ ครั้งที่ได้เขียนบทร้อยกรองนักเรียนจะตั้งใจมากเป็นพิเศษ				

ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
10	นักเรียนคิดว่าครูให้ทำกิจกรรมกลุ่ม เกี่ยวกับการเขียนบทร้อยกรองเป็นสิ่งที่ ไม่น่าสนใจจึงคิดจะชวนเพื่อนคุยเพราะ ได้ประโยชน์มากกว่า				
11	การเขียนบทร้อยกรองอย่างเสรี ตามรูป ภาพที่ครูกำหนดให้ ทำให้นักเรียนเขียน เรื่องด้วยความยากลำบาก เพราะต้อง คิดขึ้นเองทั้งหมด				
12	เมื่อมีการบ้านหลาย ๆ วิชาโดยมีเรื่อง การเขียนร้อยกรองรวมอยู่ด้วย นักเรียน จะทำการบ้านเกี่ยวกับการเขียน บทร้อยกรองเป็นวิชาสุดท้าย				
13	ใครก็ตามถ้าได้เรียนบทร้อยกรองแล้ว จะต้องชอบ				
14	นักเรียนรู้สึกดีใจ เมื่อครูผู้สอนการเขียน บทร้อยกรองไม่เข้าสอน				
15	การเรียนบทร้อยกรองช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ...				
16	บทร้อยกรองทำให้เกิดความสับสนในสมอง				
17	ในช่วง 10 ปีของการเรียน เขียนบทร้อยกรอง นักเรียนรู้สึกสนุกสนานมาก				

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก			
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
18	เมื่อถึงชั่วโมงการฝึกเขียนบทร้อยกรอง นักเรียนไม่อยากเรียน เพราะเรียนไม่รู้ เรื่อง				
19	นักเรียนคิดว่า ควรเพิ่มชั่วโมงฝึกเขียน บทร้อยกรองให้มากกว่าเดิม				
20	นักเรียนอยากให้หมดชั่วโมงการเรียนเขียน บทร้อยกรองเร็ว ๆ				
21	การได้เขียนบทร้อยกรองตามใจชอบ ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของ ตนเอง				
22	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อครูมอบหมาย ให้เขียนบทร้อยกรองเป็นภาระบ้าน				
23	ลักษณะบังคับในบทร้อยกรองแต่ละ ประเภททำให้บทร้อยกรองมีความไพเราะ...				
24	ลักษณะบังคับทำให้บทร้อยกรองนั้นมีคุณค่า ..				
25	การฝึกเขียนบทร้อยกรองให้ถูกต้องตาม ลักษณะบังคับเป็นเรื่องยุ่งยากมาก				
26	การฝึกเขียนบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามลักษณะ บังคับทำให้ผู้เขียนเกิดความเบื่อหน่าย.....				
27	การฝึกเขียนบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามลักษณะ บังคับทำให้เสียเวลา				

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก			
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
28	ในช่วงเวลาเรียนภาษาไทยนักเรียนอยากให้มีเวลาสำหรับเกมหรือกิจกรรมต่าง ๆ				
	เกี่ยวกับบทร้อยกรองมาก ๆ				
29	เมื่อมีการเล่นเกมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับบทร้อยกรอง ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมด้วย				
	นักเรียนจะพอใจมาก				
30	นักเรียนคิดว่าการเล่นเกมหรือกิจกรรมต่าง ๆ				
	เกี่ยวกับบทร้อยกรอง ไม่มีประโยชน์เลย.....				
31	การเรียนบทร้อยกรอง ทำให้นักเรียนรัก				
	การอ่านนิทานเป็นบทร้อยกรองมากขึ้น				

ภาคผนวก ค

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม
- เรื่องที่ใช้ในการสอน 3 เรื่อง
 1. เรื่องสุวรรณสาม
 2. เรื่องทองแท้ทองคาว
 3. เรื่องกระต่ายน้อย

- คำชี้แจง
1. เรื่องสุวรรณสามและเรื่องกระต่ายน้อย คัดมาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วนำมาสร้างเป็นสื่อประกอบการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ส่วนเรื่องทองแท้ทองคาว เป็นเรื่องที่คุณวิจัยสร้างขึ้นเองตามกระบวนการผลิตหนังสือแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 2. สื่อทั้ง 3 เรื่องนี้ สานำย่อมาจากต้นฉบับ เพื่อประกอบงานวิจัย ไม่ใช่สื่อตัวจริง สำหรับสื่อตัวจริงนั้นเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์มีขนาด 4 หน้ายก ตามรูปเล่มของระบบหนังสือในกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เปรียบเทียบการสอนตามลำดับขั้น

วิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

1. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองร่วมกันและอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับบทร้อยกรองที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไดอะแกรมสรุปความ
2. ครูโยงเรื่องเกี่ยวกับบทร้อยกรองที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนบทร้อยกรองร่วมกับครูในกลุ่ม/เขียนบทร้อยกรองของนักเรียนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง
4. อภิปราย สนทนาและวิเคราะห์อรรถลักษณะในรูปของฉันทลักษณ์และเนื้อความที่นักเรียนเขียนในขั้นที่ 3
5. ทำกิจกรรมทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง เพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษาด้านการเขียนร้อยกรอง

วิธีปกติ

1. ศึกษาคำใหม่ในบทร้อยกรองและความหมาย โดยเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอ่านจากบัตรคำ กิจกรรมอ่านแถบคำเลื่อน และค้นหาความหมายจากประมวลคำ
2. อ่านบทร้อยกรองโดยอ่านในใจ แล้วทำกิจกรรม เช่น ตอบคำถาม สรุปใจความ สรุปข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรองที่อ่าน
3. อ่านบทร้อยกรองโดยอ่านออกเสียง โดยการอ่านเป็นร้อยแก้วให้ถูกจังหวะวรรคตอนก่อนแล้วจึงฝึกอ่านท่อนเองเสนาะ
4. อ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง
5. กิจกรรมเสริมความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง

แผนการสอนภาษาไทย

กลุ่มทดลอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รวม 72 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย
2. ผู้ฟังที่ดีนั้น เมื่อฟังแล้ว สามารถจับใจความสำคัญ และพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจได้
3. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทานองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบ และมีน้ำเสียงลีลาที่เหมาะสม
4. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์

จุดประสงค์

1. ฟังบทร้อยกรอง แล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟังได้
2. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะได้
3. พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และสรุปความได้
4. อ่านบทร้อยกรองเป็นทานองเสนาะ ได้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองใช้น้ำเสียงลีลาได้เหมาะสม
5. จับใจความสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้
6. แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้านข้อความ และเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
7. เขียนรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ ได้อย่างต่อเนื่อง
8. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ได้

เรื่อง

สุวรรณสาม (เวลา 24 คาบ)

ความคิดรวบยอด

ความกตัญญูทดแทนที่ ย่อมได้รับผลแห่งความดีตอบสนอง

อรรถลักษณะพื้นฐาน บรรยายเชิงจินตนาการ

1. เริ่มเรื่อง สุวรรณสามเป็นลูกที่มีความกตัญญูเลี้ยงดูบิดามารดาซึ่งเป็น
นักบวชและดาบอดทั้งคู่
2. ชีบปัญหา ความมีกตัญญูของสุวรรณสาม
3. เหตุที่เกิดปัญหา สุวรรณสามถูกศรของกษัตริย์ใจร้ายยิงถึงแก่ชีวิต
4. เล่าเหตุการณ์ทั้งกาลละ เทศะ สุวรรณสามเลี้ยงดูบิดามารดาที่เป็นนักบวชและ
ดาบอดทั้งคู่ ถูกศรของกษัตริย์ใจร้ายยิงทะลุไปปักน้ำ
เมื่อกษัตริย์รู้เรื่องจึงอาสาชุบเลี้ยงบิดามารดาแทน
ด้วยอำนาจแห่งความดีของสุวรรณสาม ทำให้
คำอธิษฐานของนักบวชสัมฤทธิ์ผล สุวรรณสามคืนชีวิต
กษัตริย์เลิกฆ่าสัตว์ ดาของนักบวชทั้งสองกลับ
มองเห็นดังเดิม
5. ลงท้ายเรื่องมีคติสอนใจ อำนาจแห่งความดี ความกตัญญูทดแทนที่ สามารถ
ชนะทุกสิ่งทุกอย่างได้

ขั้นที่ 1 (ครั้งที่ 1) นักเรียนอ่านพร้อมกัน และอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่านร่วมกันกับครู/สรุปความ
จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของทรัพยากรที่อ่าน และบอกรายละเอียดของทรัพยากรที่อ่านได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. อ่านออกเสียงและ อ่านในใจจากเรื่อง ได้	ขั้นที่ 1. นำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพ ในบทเรียนตามความนึกคิดของ นักเรียน	- ทรัพยากร เรื่อง "สุวรรณสาม"	1. สังเกต - การเล่าเรื่องต่อกัน - การอ่านในใจ	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 1 - 3) เนื้อหา
2. สนทนา/อภิปราย เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ในแต่ละตอน/หน้า ได้	นักเรียนร่วมกันและประโยค ขั้นที่ 2. ครูบอกให้นักเรียนเข้าใจ จุดประสงค์ของการอ่านว่านักเรียน อ่านเรื่องแล้ว จะต้องบอกครูได้ถึง การกระทำที่แสดงถึงความกตัญญูของ สุวรรณสามและสุวรรณสามได้รับ เคราะห์อย่างไร	- เทปบันทึก เสียง	- การสนทนาเกี่ยวกับ เนื้อเรื่อง - การตอบคำถาม - การอ่านออกเสียง - การลำดับเหตุการณ์ ในเรื่อง	ทรัพยากร เรื่อง "สุวรรณสาม" ตั้งแต่ คาบที่ คาบที่ 1 - 3 คาบที่ 4 - 5 ถึง คาบที่ 6 เนื้อหา
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับ เรื่องได้				
4. บอกลำดับเรื่องและ รายละเอียดของ เรื่องได้			2. ตรวจสอบความถูกต้อง	

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
5. บอกคำคล้องจองได้	2. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองโดยการอ่านในใจแล้วสนทนากับครูถึงเรื่องราวในเรื่องที่อ่าน และคำยากและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองที่อ่าน 3. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นพยางค์และตามแผนการอ่านวิภินมูมาลาจันท์ โดยให้ฟังเพลง ครูอ่านให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงให้อ่านด้วยตนเอง 4. ครูให้นักเรียนบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และช่วยกันเล่าเรื่องที่อ่านอีกครั้ง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	ขั้นสรุป ให้นักเรียนค้นหาข้อตกลงของ และสรุปให้นักเรียนเข้าใจว่ารูปแบบ ของบทเรียนจะตรงตามความต้องการ เขียนให้ตกลงกัน			

ขั้นที่ 1 (ครั้งที่ 2) นักเรียนอ่านหรือกรอกร่วมกัน และอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับหรือกรอที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไต่ถามเกม

(ผังเรื่อง) สรุปความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนจับใจความสำคัญของหรือกรอที่อ่านและบอกรายละเอียดของหรือกรอที่อ่านได้

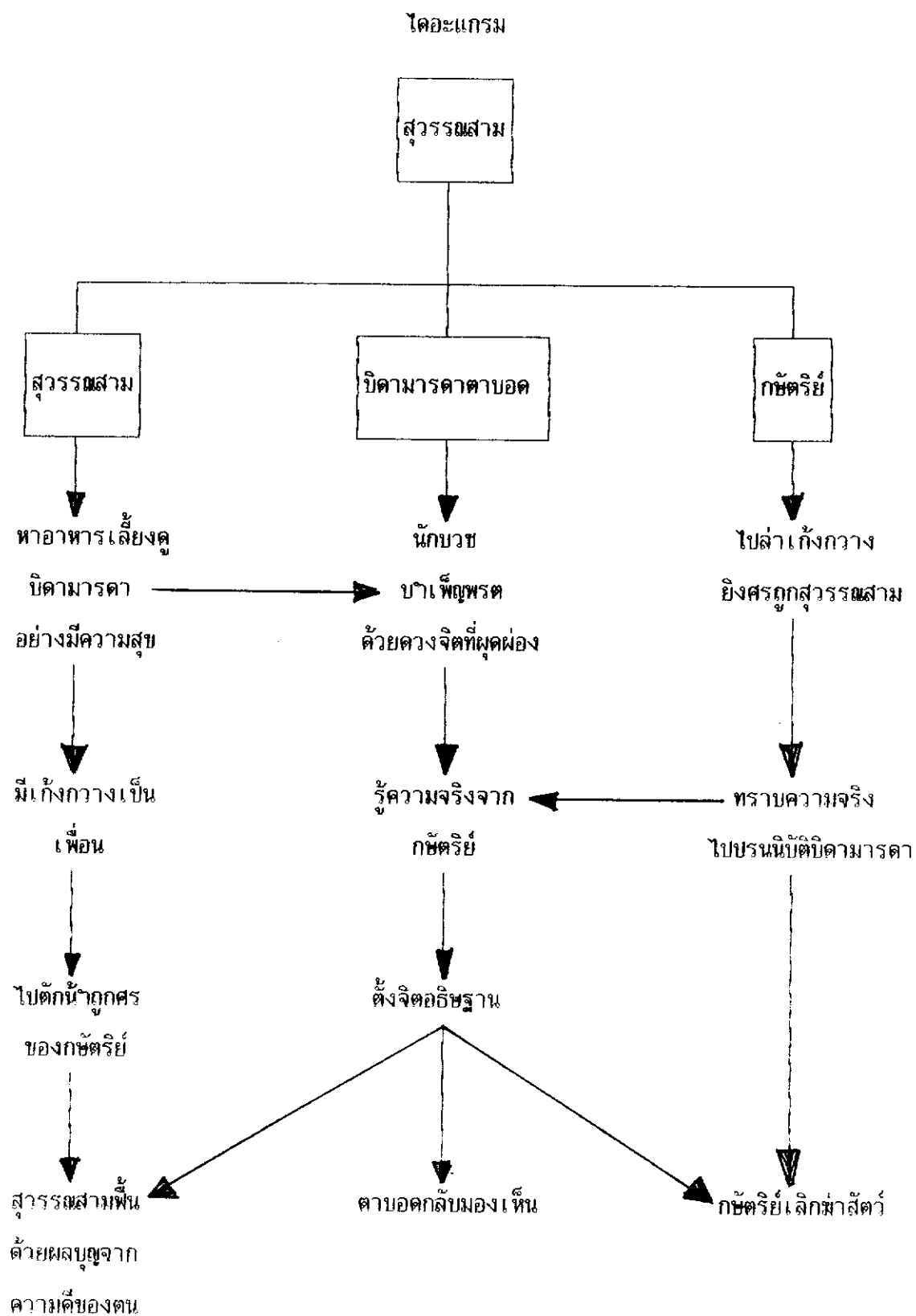
จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. อ่านออกเสียงและอ่านในใจจากเรื่องได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "หาเสียงเหมือน" เป็นกิจกรรมเรื่อง คำสัมผัสและคำคล้องจองโดยแบ่ง กลุ่มนักเรียนแล้วผลิตกันโย่งสัมผัสจาก หรือกรอในแผนภูมิ กลุ่มใดได้โย่ง ได้ ถูกต้องมากที่สุด กลุ่มนั้นเป็นฝ่าย ชนะ	- หรือกรอเรื่อง "สุวรรณสาม" - เทปบันทึกเสียง - ไต่ถามเกม	สังเกต - การพาคำสัมผัสและ คำคล้องจอง - การอ่านในใจและ การอภิปราย - การตอบคำถาม - การอ่านออกเสียงเป็น ทำนองเสนาะ - การลำดับเหตุการณ์ - การบอกตัวละครในเรื่อง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 4 - 6) เนื้อหา หรือกรอเรื่อง "สุวรรณสาม" ตั้งแต่ กษัตริย์รับ เต็มใจ..... ถึง กักตมมองเห็น
2. สนทนา อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในแต่ละตอน/หน้าได้				
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้				
4. บอกลำดับเรื่อง และรายละเอียดของเรื่องได้	1. ครูให้นักเรียนอ่านหรือกรอ โดยอ่านในใจแล้วสนทนาอภิปราย			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
5. บอกตัวละครในเรื่องได้	เกี่ยวกับเรื่อง และคำยกแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่าน			
6. จับใจความสำคัญของเรื่องได้	2. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นของตนเอง เสนาะตามแผนการอ่าน			
7. เขียนผังเรื่อง (ไดอะแกรม) ได้	วิชชามาเล่าจนที่โดยให้ฟัง เทป ครูอ่านให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงให้อ่านด้วยตนเอง			
	3. ครูให้นักเรียนบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และช่วยกันเล่ารายละเอียดของเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ			
	4. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา/อภิปรายถึงตัวละครในเรื่องและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	5. ครูให้ความหมายของคำบางคำ และบทร้อยกรองบางตอนให้นักเรียนยังไม่เข้าใจ <u>ขลุ่ย</u> ขลุ่ย ครูและนักเรียนร่วมกันเขียนโคลงแถมของเรื่อง			

ขั้นที่ 2

ครูโยงเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านเป็นความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการนำเอาความคิดรวบยอดที่ศึกษาไปใช้ได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. พุฒแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่านได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน บททวนเรื่องจากไดอะแกรมที่เรียนไปแล้ว ขั้นสอน	- ไดอะแกรม	สังเกต - การแสดงความคิดเห็น - การอภิปราย - การตอบคำถาม	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 7 - 9)
2. พุฒแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านโยงกับเรื่องของตนได้	1. ครูอภิปรายซักถามจากบททรัพยากรที่อ่าน ว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง หลังจากให้อ่านทรัพยากรเรื่องนั้นแล้ว			
3. บอกสิ่งสำคัญของเรื่องในทรัพยากรที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของตนเองได้	2. ครูนำอภิปรายซักถามนักเรียนจากบททรัพยากรที่อ่านเข้าสู่เรื่อง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	ของนักเรียน เช่น - นักเรียนแสดงความภาคภูมิใจเวลาที่ - ต่อพ่อแม่อย่างไรบ้าง - สมมุติให้นักเรียนเป็นนักศรัย เมื่อถึง - พลาดไปเช่นนั้น นักเรียนจะทำ - อย่างไร - ขั้นสรุป ให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น นักเรียนควรมีความภาคภูมิใจเวลาที่ต่อแม่พระคุณ			

ขั้นที่ 3 (ครั้งที่ 1) เขียนบรรยายเรื่องราวร่วมกันในกลุ่ม เขียนบรรยายของนักเรียนเองในกลุ่มย่อย

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดของตนเองได้มากขึ้น จากตัวอย่างของวรรณคดีภาษาที่พบ

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. วางแผนเรื่องที่ เขียน (โครงสร้าง ระบียบย่อ) ร่วมกัน และกำหนดแผนผัง 2. เลือกใช้ข้อความที่ เหมาะสมในการ เขียนเรื่องได้	นำเสนอเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "การต่อเรื่องด้วยคำคล้องจอง 4 คำ" โดยเริ่มจาก "ดูพญ ตัวอ่าน ขั้นตอน 1. ครูยกเรื่อง "สุวรรณสาม" ซึ่งมีลักษณะเป็นวิทยุมมาลาจินตนา 2 บท แล้วให้นักเรียนค้นหาคำคล้องจอง บทประพันธ์ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจ ถึงสัมผัสสระ สัมผัสอักษร	- ผังวิทยุมมาลา จินต - กระดาษรูป - สีเมจิก	สังเกต - การค้นหาสัมผัส - การเลือกใช้ข้อความ ได้เหมาะสมเพียงใด - การร่วมมือกันเขียนบท ร้อยกรอง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 10 - 12)

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
3. เขียนเรื่องให้เป็นไปตามลำดับโครงสร้างของเรื่องและอรรถลักษณะเดิมได้ (ในที่นี้ ได้แก่ วิชชุมมาลาจันทร์)	2. ครูเขียนผังอรรถลักษณะของวิชชุมมาลาจันทร์ โดยให้นักเรียนเห็นลักษณะบังคับ อธิบายให้เข้าใจถึงสัมผัสนอก สัมผัสใน ซึ่งเห็นว่าสัมผัสนอกเป็นสัมผัสสระเท่านั้น 3. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของ ครู หลุ โดยให้ตัวอย่างและวิชชุมมาลาจันทร์ให้ครูทำแผน 4. ให้นักเรียนทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว และช่วยกันวางแผนเรื่องที่จะเขียน (โครงสร้างระดับยอด)			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	5. ครูและนักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องให้เป็นไปตามลำดับโครงสร้างของเรื่อง โดยใช้กรณีศึกษาของเรื่องที่เป็นวิทยุมาลาจินท์ <u>ขั้นสรุป</u> สรุปเรื่องสั้นนอก สัมผัสในที่ใช้ในพยางค์			

๕. ผู้
บันทึก 3 (ครั้งที่ 2) เขียนบรรยายของของนักเรียนเองในกลุ่มย่อย หรือตามลำพัง

จุดมุ่งหมาย
ให้นักเรียนมีความสามารถเขียนแสดงความคิดเห็น และฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดเห็นของ
ตนเองได้มากขึ้น จากตัวอย่างของวรรณคดีภาษาในบทเรียนที่พบ

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. เขียนเรื่องให้เป็นไปตามลำดับโครงสร้างของเรื่องโดยใช้โครง ลักษณะร้อยกรองที่เป็น เป็นวิธีชุมนุมมาลาอันที่ เขียนเรื่องเป็น บทร้อยกรองเป็นของ ตนเองตามลำพังได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "ถอดออกยกมือ" โดยครูยกแผนภูมิ บทร้อยกรองซึ่งขึ้นคำเป็นวิธีชุมนุมมาลาอันที่ ให้นักเรียนยกมือขึ้นถ้าไม่เข้าใจให้ยกคอก ขึ้นสอน 1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วช่วยกันเขียนเรื่องให้ถูกต้องตาม ลักษณะบังคับของวิธีชุมนุมมาลาอันที่ ต่อจากข้อความที่ครูกำหนดให้	- แผนภูมิ ร้อยกรอง - ผังวิธีชุมนุมมาลา- จันท์ - ภาพ - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก	1. สังเกต - การปฏิบัติกิจกรรม - ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานกลุ่ม - การเขียนเรื่องเป็น ของตนเอง 2. ตรวจเรื่องต้นนักเรียน เขียน	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 13 - 15)

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	ทะเลแสนงาม (โพยความยาว 2 บท) 2. ให้นักเรียนเขียนเรื่องของตนตามสิ่งที่ได้จากภาพที่ครูติดไว้นั้น ให้นักเรียนตามลักษณะบังคับของวิชามาสาลาจน์ ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป อรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็น วิชามาสาลาจน์			

ข้อ 4 อภิปรายสนทนาและวิเคราะห์เพื่อรรถลักษณะในรูปแบบของจิตลักษณะ และเนื้อหาความที่นักเรียนเขียนในขั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถอ่าน และสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์อรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนและพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้เพื่อการพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. พูดอภิปรายเกี่ยวกับ การดำเนินเรื่องใน ขั้นที่ 3 ได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนตัวแทนของแต่ละกลุ่ม ที่เขียนบทร้อยกรอง นำบทร้อยกรอง ที่กลุ่มของตนเขียนขึ้นมาอ่านเป็น ทำนองเสนาะให้ เพื่อน ๆ ฟัง ครู และนักเรียนช่วยกันแก้ไขตอนใดที่ อ่านยังไม่ถูกต้อง	- เรื่องที่เขียน ขึ้นในขั้นที่ 3	สังเกต - การอ่านทบทองเสนาะ - การอภิปราย - การวิเคราะห์ - การสรุป การแก้ไข บทร้อยกรอง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 16 - 18)
2. บอกหรือสรุปความ สำคัญของเรื่องที่ ตนเอง/กลุ่มเขียนได้	1. ครูและนักเรียนอ่านและ สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้น ลักษณะบังคับว่าถูกต้องหรือไม่			
3. บอกข้อคิดที่ได้จาก เรื่องได้				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
4. ปรับปรุงแก้ไขสำนวน ภาษาและการลำดับ เนื้อความได้ถูกต้อง เหมาะสม	2. ครูและนักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์เนื้อความว่าตรงกับ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ 3. ครูและนักเรียนช่วยกัน พิจารณาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา การลำดับเนื้อความ เพื่อให้ถูกต้อง เหมาะสม ขั้นสรุป			
5. แก้ไขคำที่เขียนผิดได้	ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป อภิปรายข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่นักเรียน เขียนขึ้น			

ข้อ 5 (ครั้งที่ 1) ทักษะทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรองเพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษาด้าน
การเขียนร้อยกรอง

จุดมุ่งหมาย
ให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในวรรณคดีและร้อยกรองที่
เป็นวิทยุชมมาจำแนกที่ ทั้งการอ่านและการเขียน รวมทั้งการฟังและการพูด

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. เขียนเรื่องใหม่ที่มี อรรถลักษณะเดิม เช่น ในขั้นที่ 3 - 4 ได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "อะไรดี" โดยจะมีผู้ถามและผู้ตอบ ให้คล้องจองกันต่อไปเรื่อย ๆ เช่น อะไรในผ้า จาปาซ้อนกลืน อะไรในดิน ยม่นเพ็ล้องอ่อน อะไร.....	- กิจกรรม "อะไรดี" - ภาพ - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก - เพ้นท์กิ้งเสียง	1. สังเกต - การปฏิบัติกิจกรรม กลุ่ม - การเขียนบท ร้อยกรอง - การเติมคำใน ช่องว่าง 2. ตรวจผลงาน	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 19 - 21)
2. วิเคราะห์อรรถ ลักษณะและแก้ไขงาน เขียนของตนในจุด ประสงค์ที่ 1 ได้				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
3. รายงานการเขียน ของตนเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียนได้ 4. จัดใจความสำคัญของ เรื่องใหม่ต่าง ๆ ที่อ่านได้ พร้อมทั้ง บอกรายละเอียดของ เรื่องที่อ่านได้	<u>ขั้นสอน</u> 1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้เพลงแบ่งกลุ่มแล้วให้แต่ละกลุ่ม แต่งบทหรือยกเรื่องบรรยายภาพตามที่ ครูจัดมาให้กลุ่มละกบทุกได้ ใน เวลาที่ครูกำหนดให้ 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ หน้าชั้นเรียน ครู-นักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์แก้ไข ให้ความหมายที่ ถูกต้อง และถูกต้องตามอรรถลักษณะ ร้อยกรองที่เป็นวิทยุมาลาจันทร์			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	3. ให้นักเรียนฟังเพลง "ใครหนอ" จากเทป 2 เทยว แล้ว ให้นักเรียนแข่งขันกันเติมคำใน ช่องว่างของเนื้อเพลงที่ขาดหายไป แล้วอาสาสมัครนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครู-นักเรียน สรุปรูป <u>ขึ้นสรุป</u> ให้นักเรียนสรุปประโยชน์ของ บทร้อยกรอง			

บัญชี 5 (ครั้งที่ 2)

ทำกิจกรรมทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง เพื่อทบทวน ฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษาด้าน
การเขียนร้อยกรอง

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาคำขวัญกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่านในวรรณคดีและร้อยกรองที่เป็น
วิทยุมาลาจันทร์ ทั้งการอ่านและเขียน รวมทั้งการฟังและการพูด

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. สังเกต อ่านและ ค้นคว้าเรื่องใหม่ เพิ่มเติม ซึ่งมีอัตรา ลักษณะร้อยกรองที่ เป็นวิทยุมาลาจันทร์ 2. เขียนเรื่องใหม่ของ ตนที่มีอัตราลักษณะ เช่นเดียวกับ จุดประสงค์ที่ 1	ขั้น นำเสนอเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนเล่นปริศนาคำทาย โดยครูเขียนปริศนาคำทายลงใน แผ่นฉีกให้เด็กทายแล้วให้เด็กอ่านเป็น จังหวะ และปรบมือ ให้ถูกจังหวะ ที่ละบท ขั้น นำเสนอ 1. ให้นักเรียนอ่านนิทานสั้น ๆ เรื่อง "จิ้งหรีดกับลา" พร้อมเคาะ	- ปริศนาคำทาย - นิทานเรื่อง "จิ้งหรีดกับลา" - กระดาษข่อย - ดินสอเมจิก	1. สังเกต - การเล่นปริศนา คำทาย - การอ่านทบทวน จังหวะ - การเล่าเรื่อง - การอภิปรายแสดง ความคิดเห็น - การเขียนเรื่อง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 21 - 24)

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
3. วิเคราะห์องค์ประกอบและแก้ไขงานเขียนของตนเองในจุดประสงค์ที่ 2 ได้ 4. รายงานการเขียนของตนเองเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนได้	จัดหามาให้ถูกต้องแล้วให้ช่วยกันเล่าเรื่องอภิปราย แสดงความคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่อ่าน 2. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่คล้าย ๆ กับนิทานที่เรียนไปแล้วในวรรณคดีเรื่องร้อยกรองที่เป็นนิทานมาเล่ากันภายในเวลาที่ครูกำหนดให้ 3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นในงานเขียนที่แต่ละกลุ่มเขียนขึ้น		- การแก้ไขงานเขียน - การนำเสนอผลงานเขียน 2. ตรวจบทร้อยกรองของนักเรียน	

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	4. ให้นักเรียนอาสาสมัครมาอ่านเรื่องของกลุ่มของตนเป็นทำนองเสนาะหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ประเมินเป็นจังหวัด 5. ครูตรวจผลงานของนักเรียน <u>ขั้นสรุป</u> ครู-นักเรียนช่วยกันสรุป อรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นภาพย่น 11			

เรื่อง

ทองแท้ทองคำ (เวลา 24 คาบ)

ความคิดรวบยอด

คืนช้างแรมทำให้เห็นดวงดาวต่าง ๆ ชัดเจน

อรรถลักษณะพื้นฐาน

บรรยายเชิงจินตนาการ

1. เริ่มเรื่อง กล่าวถึงดาวดวงหนึ่งที่ล่องลอยตกหายหมู่ดาวอย่างมีความสุข
2. ชีบปัญหา จะเห็นดาวต่าง ๆ แจ่มชัดเมื่อไม่มีแสงจันทร์
3. เหตุที่เกิดปัญหา คืนเดือนหงายท้องฟ้าสว่างไสว ทำให้เห็นดวงดาวต่าง ๆ ไม่ชัดเจน
4. เล่าเหตุการณ์ทั้งกลาง เทศะ กล่าวถึง การพบกับเมฆ ดาวไกล ดาวหาง ดาวลูกไก่ ดาวประกายพญักษ์ และดาวในจักรราศี
5. ลงท้ายเรื่องมีคติสอนใจ ทองแท้ต้นจากฝันเพราะแม่เรียกทำให้คิดถึงเรื่องที่ฝัน และได้คิดว่า "การมีสัมพันธ์ไมตรี กับเพื่อน ๆ ทำให้มีความสุข"

ขั้นที่ 1 (ครั้งที่ 1) นักเรียนอ่านบทร้อยกรองร่วมกันและอภิปราย/สนทนา เกี่ยวกับบทร้อยกรองที่อ่านร่วมกันครู/สรุปความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านและบอกรายละเอียดของบทร้อยกรองที่อ่านได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. อ่านออกเสียงและอ่านในใจจากเนื้อเรื่องได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. สนทนาเกี่ยวกับภาพในเรื่องแล้วให้นักเรียนเล่าความรู้สึกของนักเรียนในคืนเดือนหงาย และคืนเดือนมืด ขั้นสอน	- บทร้อยกรอง เรื่อง "ทองแดงทองดาว" - เทปบันทึกเสียง	1. สังเกต - การอ่านออกเสียง - การอ่านในใจ - การสนทนา - การอภิปราย - การตอบคำถาม 2. ตรวจการค้นหาคำคล้องจอง	เนื้อหา บทร้อยกรองเรื่อง ทองแดงทองดาว หน้า 1 - 6 ตั้งแต่ระยะยี่บะยี่วา.....ถึง เป็นเช่นนี้ตลอดไป
2. สนทนา อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในแต่ละตอน/หน้าได้				
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้	1. ครูบอกให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ของการอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบแล้วจะต้องบอกครูถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้			
4. บอกลำดับเรื่องและรายละเอียดของเรื่องได้				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
5. บอกคำคล้องจองได้	2. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองโดยอ่านในใจและนักเรียนสันทนา ร่วมกับครูถึงเรื่องราวที่อ่านและคำยาก และตอบคำถามที่ได้ถูกต้อง โดยครูตั้งคำถาม เช่น - ที่ใดมีแสงระยิบระยับ (บนท้องฟ้า) - นภา แปลว่าอะไร (ท้องฟ้า) - ตัวละครในเรื่องกับอยู่ที่ใด (ล่องลอยบนท้องฟ้า)			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	3. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นของตนเองสละาะ ตามแผนการอ่านภาพยนต์ที่ 11 โดยให้ฟังเทป ครูอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงอ่านด้วยตนเอง 4. ครูให้นักเรียนบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และช่วยกันเล่าเรื่องที่อ่านอีกครั้ง 5. ครูให้นักเรียนช่วยกันค้นหาคำคล้องจองจากบทร้อยกรอง <u>บันสรูป</u> ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่อง			

ขั้นที่ 1 (ครั้งที่ 2) นักเรียนอ่านพ้อยกรรจนร่วมกันและอภิปราย/สนทนา เกี่ยวกับพ้อยกรรจนที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไดอะแกรม

(ผังเรื่อง) /สรุปความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถเข้าใจความสำคัญของพ้อยกรรจนที่อ่านและบอกรายละเอียดของพ้อยกรรจนที่อ่านได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. อ่านออกเสียงและอ่านในใจจากเรื่องได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนร้องเพลงรางวัลมาตรฐานเพลง "คืนเดือนหงาย" แล้วช่วยกันอธิบายความหมายของเพลง และช่วยกันค้นหาคำคล้องจองจากเนื้อเพลง บทสนทนา	- พ้อยกรรจนเรื่อง "ทองดาว" - เทปบันทึกเสียง - แผนภูมิเพลง - "คืนเดือนหงาย" - ไดอะแกรม	1. สังเกต - การหาคำคล้องจอง - การอ่านในใจ - การสนทนา - การอภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง - การตอบคำถาม - การอ่านออกเสียง - การลำดับเรื่อง - ตัวละคร และรายละเอียดของเรื่อง - การเขียนไดอะแกรม	เวลา 3 คาบ (คาบ 4 - 6) เนื้อหาพ้อยกรรจนเรื่องทองดาว หน้า 7 - 12 ตั้งแต่ คาบสัปดาห์ใหม่ นั้น..... ถึง อยากรู้พัฒนาเป็นจริง
2. สนทนา อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในแต่ละตอน/หน้าได้				
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้				
4. บอกลำดับเรื่องและรายละเอียดของเรื่องได้				

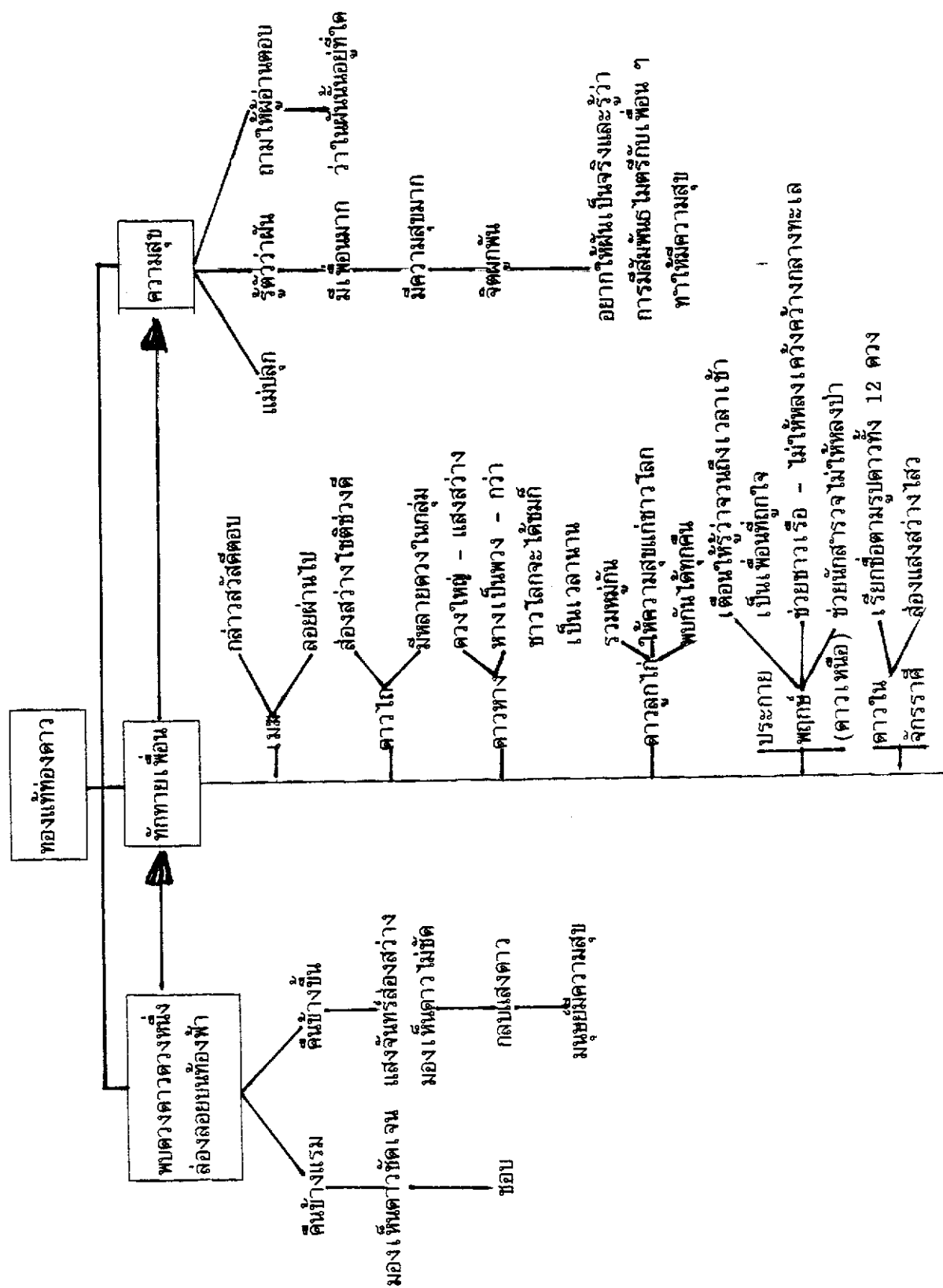
(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
5. บอกตัวละครในเรื่องได้	ที่อ่าน และคำยาก และตอบคำถามเกี่ยวกับบทเรียน		2. ตรวจการค้นหาคำคล่องจอง	
6. จับใจความสำคัญของเรื่องได้	2. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นของตนเอง เสนาะตามแผนการอ่าน			
7. บอกคำคล่องจองได้	กาพย์ยานี 11 โดยฟังเทป ครูอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนอ่านตาม ต่อจากนั้น ให้อ่านด้วยตนเอง			
	3. ครูให้นักเรียนยกกล้าดับเหตุการณ์ของเรื่อง และช่วยกันเล่ารายละเอียดของเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ			
	4. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา/อภิปรายถึงตัวละครในเรื่องและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	5. ครูให้นักเรียนช่วยกันค้นหา คำคล้องจองจากบทร้อยกรอง <u>ขลุ่ย</u> ครูและนักเรียนร่วมกันเขียน ไคอะแกรมของเรื่อง			

โคะแกรม

บันทึก 2

ครูโยงเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านเป็นความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ให้เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการนำความคิดรวบยอดที่สาคัญไปใช้ได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. พูดแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่านได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. เพลงแสงดาว 2. บททวนเรื่องจากไดอะแกรมที่เรียนไปแล้ว	- ไดอะแกรม	สังเกต	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 7 - 9)
2. พูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านโยงกับเรื่องของตนเองได้	ขั้นสอน 1. ครูนำอภิปรายซักถามจากเรื่องที่อ่าน ว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง หลังจากอ่านเรื่องแล้ว 2. ครูนำอภิปรายซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านโยงเข้าสู่เรื่องของตนเองได้			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> 1. ให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้			

ข้อ 3 (ครั้งที่ 1) เขียนบทร้อยกรองร่วมกับครูในกลุ่ม/เขียนร้อยกรองของนักเรียนเอง ในกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และฝึกทักษะการเขียน ในรูปแบบที่เป็นความคิดของตนเอง ได้มากขึ้นจากตัวอย่างของวรรณคดีภาษาไทยที่เรียนพบ

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. วางแผนเรื่องที่ เขียน (โครงสร้าง ระบียบย่อ) ร่วมกัน และกำหนดแผนผัง ของเรื่องได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน 1. ครูยกบทร้อยกรองในเรื่อง "ทองแท้ทองด่าง" มา 2 บท ให้นักเรียน นักเรียนอ่านเรื่องเป็นของตนเอง "นกจาก" ให้เปรียบเทียบเป็นจังหวะหรือโยกตัว เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ให้เข้ากับ จังหวะเพลง	- ผังภาพ ยานี้ 11 - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก	1. สังเกต - ร้องเพลงได้ถูกต้อง หรือไม่ - การปรับจังหวะ และเคลื่อนไหวได้ ถูกต้อง ตามจังหวะ หรือไม่ - การร่วมมือกับเขียน บทร้อยกรอง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 10 - 12)
2. เลือกข้อความที่เป็น ลักษณะคำคล้องจองที่ เหมาะสมได้	ให้นักเรียน 1. ครูยกเรื่อง "ทองแท้ ทองด่าง" ซึ่งมีลักษณะเป็นภาพ ยานี้ 11 2 บท แล้วให้นักเรียน		2. ตรวจสอบถูกต้องของ การเลือกใช้คำ	
3. เขียนเรื่องให้เป็นไป ไปตามลำดับโครง สร้างของเรื่อง โดย				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
ใช้อรรถลักษณะ ร้อยกรองที่เป็น กาพย์ยานี 11 ได้	ช่วยกันค้นหาคำสัมผัสในบทประพันธ์ แล้วอธิบายบททวนให้บทเรียนเข้าใจ ถึงสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร และช่วยกันคิดคำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร 2. ครูเขียนผังลักษณะกาพย์ยานี 11 โยงให้เห็นลักษณะบังคับบททวนให้บทเรียนเข้าใจถึงสัมผัสนอกสัมผัสใน 3. ให้บทเรียนบททวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว และช่วยกันวางแผนของเรื่องที่จะเขียน (โครงสร้างระดับยอด)			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	4. ครู - นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องให้เป็นไปตามลำดับโครงสร้างของเรื่อง โดยใช้วรรณคดีเรื่อง ร้อยกรองที่เป็นภาพยานี 11 <u>นี้</u> <u>เป็น</u> <u>สรุป</u> พบทวนวรรณคดีเรื่องร้อยกรองที่เป็นภาพยานี 11 ว่าเป็นเช่นใด			

ขั้นที่ 3 (ครั้งที่ 2)

เขียนบรรยายของนักเรียนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดของตนเองได้มากขึ้นจากตัวอย่างของวรรณคดีภาษาไทยที่พบ

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. เขียนเรื่องให้เป็นไปตามลำดับโครงสร้างของเรื่องโดยใช้วรรณคดีเป็นร้อยกรองที่เป็นภาพย่น 11 ได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนเล่นเกม "โยงผังภาพย่น 11 โดยแบ่งกลุ่มแล้วแจกบทร้อยกรองให้กลุ่มละ 2 บท ให้แบ่งชั้นกันโยงสัมผัสให้ถูกต้องตามวรรณคดีของร้อยกรองที่เป็นภาพย่น 11 โดยยกมาเขียนเป็นคู่กลุ่มใดเสร็จก่อนเป็นผู้ชนะ	- ผังภาพย่น ย่น 11 - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก	สังเกต - การเล่นเกม - การเขียนบทร้อยกรอง - การสรุปวรรณคดีของร้อยกรองที่เป็นภาพย่น 11	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 13 - 15)
2. เขียนเรื่องเป็นบทร้อยกรองเป็นของตนเองตามลำพังได้				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องให้ถูกต้องตามอรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นกาพย์ยานี 11 โดยเขียนเป็นกลุ่มตามที่แบ่งไว้แล้ว 2. ให้นักเรียนเขียนเรื่องของตนเองตามลำพัง และให้ถูกต้องตามลักษณะของร้อยกรองที่เป็นกาพย์ยานี 11 <u>ขั้นสรุป</u> ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปอรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นกาพย์ยานี 11			

๕
บันทึก 4 อภิปราย สันทนาและวิเคราะห์เพื่อรรถลักษณะในรูปของฉันทลักษณ์ และเนื้อความที่นักเรียนเขียนในบันทึก 3

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถอ่านและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์อรรถลักษณะของเรื่องที่เขียน และพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้ เพื่อการพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. พุฒ อภิปราย เกี่ยวกับ การการค้าเงินเรื่อง ในบันทึก 3 ได้ บอกหรือสรุปความ สำนึกของเรื่องที่ ตนเอง/กลุ่มเขียนได้	๕ ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มที่แบ่งไว้ แล้วในบันทึก 3 นำเรื่องในกลุ่มของตนมาอ่านเป็นของตนเอง สนิทสนาม และเคลือบไหว ประกอบการอ่าน โดยอิสระระตามความคิดของกลุ่ม เพื่อ ๕ ให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงออก ๕ บนสอน	- เรื่องที่เขียนใน ๕ บันทึก 3	สังเกต - การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมกลุ่ม - การอ่านถูกต้องหรือไม่ - การเขียนถูกต้องตาม ลักษณะบังคับหรือไม่ - การโยงลักษณะบังคับ ถูกต้องหรือไม่ - มารยาทในการฟังและ การยอมรับฟังความคิดเห็น ๕ เพื่อน	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 16 - 18)
3. บอกข้อคิดที่ได้จาก เรื่องได้	1. ครูและนักเรียนอ่านและ สนิทสนามเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้นโยง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
4. ปรับปรุงแก้ไขสำนวน ภาษาและการลำดับ ข้อความได้ถูกต้อง และเหมาะสม	ผู้สังเกตจะบังคับว่าถูกต้องตามอรรถ ลักษณะร้อยกรองที่เป็นภาพย่น 11 หรือไม่ 2. ครูและนักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์เนื้อความว่าตรงกับ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ 3. ครูและนักเรียนช่วยกัน พิจารณา ปรับปรุง แก้ไข สำนวน ภาษา และการลำดับเนื้อความ เป็นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป อภิปรายข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่นักเรียน เขียนขึ้น			

- ขั้นที่ 5 (ครั้งที่ 1) ทำกิจกรรมทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนเรื่องกรอง ผูกความแม่นยำและเสริมทักษะทางด้าน
- การเขียนเรื่องกรอง
- จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาคำวยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในอรรถลักษณะเรื่องกรอง ที่เป็นภาพยานี้ 11 ข่งการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟังและการพูด

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. เขียนเรื่องใหม่ที่มี อรรถลักษณะเดิม เช่น ในขั้นตอนที่ 3 - 4 ได้	ขั้นที่ 1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนเล่นเกม "เรียง อย่างใดก็ได้" แล้วอ่านเป็นของตนเอง เสนอให้เพื่อนฟังแข่งกันว่ากลุ่มใด อ่านได้ดีและเรียงได้ถูกต้องตาม อรรถลักษณะเรื่องกรองที่เป็นภาพ ยานี้ 11	- แบบบท เรื่องกรอง - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก - บทเรื่องกรอง	1. สังเกต - การมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม ของกลุ่ม - การวิเคราะห์แก้ไข บทเรื่องกรอง - การตอบคำถาม - การค้นหาสัมพันธ์นอก และสัมพันธ์ใน	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 19 - 21)
2. วิเคราะห์อรรถ ลักษณะ และแก้ไข งานเขียนใน จุดประสงค์ที่ 1 ได้			2. ตรวจสอบสัมพันธภาพนอกและ สัมพันธ์ใน	

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
3. สังเกต อ่าน และ ตอบคำถามจากเรื่อง ใหม่เพิ่มเติม ซึ่งมี อรรถลักษณะ ร้อยกรองที่เป็นภาพ ยานี่ 11 ได้	<u>ขั้นสอน</u> 1. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน แล้วให้ช่วยกันเขียนบท ร้อยกรองจากภาพ โดยใช้อรรถ ลักษณะร้อยกรองที่เป็นภาพยานี่ 11 นำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟัง ครูและ นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ แก้ไขความ ถูกต้องของคำ และลักษณะบังคับของ บทร้อยกรอง และอภิปรายถึงความ ไพเราะของบทร้อยกรอง 2. ครูมอบหมายร้อยกรองที่มี อรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นภาพ ยานี่ 11 ซึ่งเป็นเรื่องต่างจากที่			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	เรียนไปแล้วมาให้ฝึกเรียนอ่านและตอบคำถาม <u>ขั้นสรุป</u> สรุปบทพจนานให้ฝึกเรียนเห็นว่าบทร้อยกรองจะต้องประกอบด้วยสัมผัสสระซึ่งเป็นสัมผัสส่นอกและสัมผัสส่นใน และสัมผัสส่นอักษร ซึ่งเป็นสัมผัสส่นในเท่านั้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันค้นพาสัมผัสส่นนอกและสัมผัสส่นในจากบทร้อยกรองที่อ่าน			

ข้อ 5 (ครั้งที่ 2)

ทำกิจกรรมทบทวนทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง ฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา
ด้านการเขียนร้อยกรอง

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาคำวยกิจกรรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในอรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็น
กาพย์ยานี 11 ซึ่งทั้งการอ่านและการเขียน รวมทั้งการฟังและการพูด

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. เขียนเรื่องใหม่ที่มี อรรถลักษณะ ร้อยกรองที่เป็น กาพย์ยานี 11 ได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนแข่งขันกันวาดภาพ เป็นกลุ่มให้ตรงตามเนื้อหาในบท ร้อยกรองที่เป็นกาพย์ยานี 11 ครูกับ นักเรียนร่วมกันเป็นผู้ตัดสิน เป็นสื่อน	- ตัวอย่าง บทร้อยกรอง - ภาพ - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก	สังเกต - การวาดภาพ - การแต่งภาพ ยานี 11 - การแก้ไขงานเขียน - การรายงานหน้าชั้น	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 21 - 24)
2. วิเคราะห์อรรถ ลักษณะและแก้ไขงาน เขียนของตนได้	1. ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละ คนแต่งบทร้อยกรอง จำนวน 2 บท โดยใช้อรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็น			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	ภาพยนต์ 11 จากภาพที่กลุ่มตนเองเขียนโดยใหม่เพื่อความแตกต่างไปจากตัวอย่าง 2. ให้นักเรียนจับคู่สังเกตกันไปทำงานเขียนแล้วให้รายงานหน้าชั้นครู และให้นักเรียนช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่อง <u>ขั้นสรุป</u> ให้นักเรียนเขียนผังลักษณะบังคับของภาพยนต์ 11 ครุสัมพันธ์เรียนออกมาแสดงหน้าชั้นพร้อมกับสรุปให้เพื่อน ๆ ฟัง			

เรื่อง

กระต่ายน้อย (เวลา 24 คาบ)

ความคิดรวบยอด

ความกรุณาปรานีต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดี

อรรถลักษณะพื้นฐาน

บรรยายเชิงจินตนาการ

1. เริ่มเรื่อง กระต่ายผู้หนึ่งอาศัยอยู่ในป่าละเมาะ มีลูกกระต่ายตัวหนึ่งที่ฉลาดและกล้าหาญมาก
2. ชีบปัญหา ลูกกระต่ายพาทางช่วยลูกราชสีห์ให้หลุดจากบ่วง
3. เหตุเกิดที่ปัญหา ลูกกระต่ายพลัดหลงแม่ ไปพบราชสีห์ติดบ่วง
4. เล่าเหตุการณ์ทั้งกาลละ เทศะ แม่กระต่ายพาลูกกระต่ายไปเที่ยว ลูกกระต่ายพลัดหลงแม่ไปพบประสพเหตุการณ์ที่ทำให้ลูกกระต่ายต้องหาทางแก้ปัญห
5. ลงท้ายเรื่องมีคติสอนใจ ควรมีความกรุณาปรานีกับผู้ที่ได้รับความทุกข์

ขั้นที่ 1 (ครั้งที่ 1)

นักเรียนอ่านบทร้อยกรองร่วมกัน และอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับร้อยกรองที่อ่านร่วมกันกับครู/สรุปความ

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่าน และบอกรายละเอียดของบทร้อยกรองที่อ่านได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. อ่านออกเสียงและอ่านในใจจากเรื่องได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนร้องเพลง "ฉันเป็นกระด้าย" แล้วให้ทำท่าประกอบเพลงโดยอิสระ	- บทร้อยกรองเรื่อง "กระด้ายน้อย"	1. สังเกต - การอ่านในใจ - การสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 1 - 3) เนื้อหาบทร้อยกรอง เรื่อง "กระด้ายน้อย"
2. สนทนา อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในแต่ละตอน/หน้าได้	1. ครูบอกให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ของการอ่านว่า เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบแล้ว จะต้องบอกครูได้ถึงการพัฒนาของกระด้ายน้อย ความกล้าหาญของกระด้ายน้อย และความดีของกระด้ายน้อย	- เทปบันทึกเสียง	- การตอบคำถาม - การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง - การสรุปเรื่อง	ตั้งแต่ ป่าดงพงไพรใหญ่กว้าง ถึง เข้าป่าลึก
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้				
4. บอกลำดับเรื่องและรายละเอียดของเรื่องได้			2. ตรวจสอบสัมผัสสระและสัมผัสอักษร	แสนแดนไกล

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
5. บอกคำสัมผัสสระ สัมผัสอักษรได้	2. ครูให้นักเรียนอ่านพยางค์กรอง โดยอ่านในใจแล้วสนทนาร่วมกันกับ ครู ถึงเรื่องราวในเรื่องที่อ่านและ คำยาก และตอบคำถามเกี่ยวกับ เนื้อเรื่องในพยางค์กรองที่อ่าน 3. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียง เป็นร้อยแก้วให้ถูกต้องจังหวะ วรรคตอน เสียก่อนแล้วจึงอ่านเป็นทำนองเสนาะ ตามแผนการอ่านกลอนหก โดยให้ ฟังเพลง ครูอ่านให้นักเรียนฟัง ให้ นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงให้อ่านด้วย ตนเอง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	4. ครูให้นักเรียนบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และช่วยกันเล่าเรื่องอีกครั้ง 5. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนค้นหาคำสัมผัสสระ สัมผัสอักษร ขั้นสรุป แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนไปสรุปเรื่องหน้าชั้นเรียน			

ชั้นที่ 1 (ครั้งที่ 2)

นักเรียนอ่านพร้อมกันและอภิปราย สันทนาเกี่ยวกับพร้อมการที่อ่านร่วมกันครู/พาโต๊ะแถม
(ฝั่งเรื่อง)

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญพร้อมการที่อ่าน และบอกรายละเอียดของพร้อมการที่อ่านได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. อ่านออกเสียงและอ่านในใจจากเนื้อเรื่องได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "มาพาทกลอนพหุกันเถอะ" โดยแบ่งกลุ่มและแจกพร้อมการที่อ่านซึ่งมีหลายรูปแบบ กลุ่มใดได้กลอนหก ให้นักเรียนอ่านพหุขึ้นโดยอ่านเป็นตนเอง เสนาะ ตอนใดอ่านผิด ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ไข ขั้นสอน	- พร้อมการที่อ่านเรื่อง "กระด้ายน้อย" - พร้อมการที่อ่านหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม - โต๊ะแถม	สังเกต - การปฏิบัติกิจกรรม - การอ่านในใจ สันทนา อภิปราย เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง - การตอบคำถาม - การอ่านพหุเอง เสนาะ - การลำดับเรื่องตัวละคร และรายละเอียดของเรื่อง - การเขียนโต๊ะแถม	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 4 - 6) เนื้อหา พร้อมการที่อ่านเรื่อง "กระด้ายน้อย" ตั้งแต่ บัณฑิตขึ้นเสียงคราญ ถึง ผีเฝ้าเอาไว้ เกิด ประเสริฐเอย
2. สันทนา อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในแต่ละตอน/พหุที่ได้				
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องได้				
4. บอกลำดับเรื่องและรายละเอียดของเรื่องได้	1. ครูให้นักเรียนอ่านพร้อมการที่อ่านโดยอ่านในใจแล้วสันทนา อภิปราย			

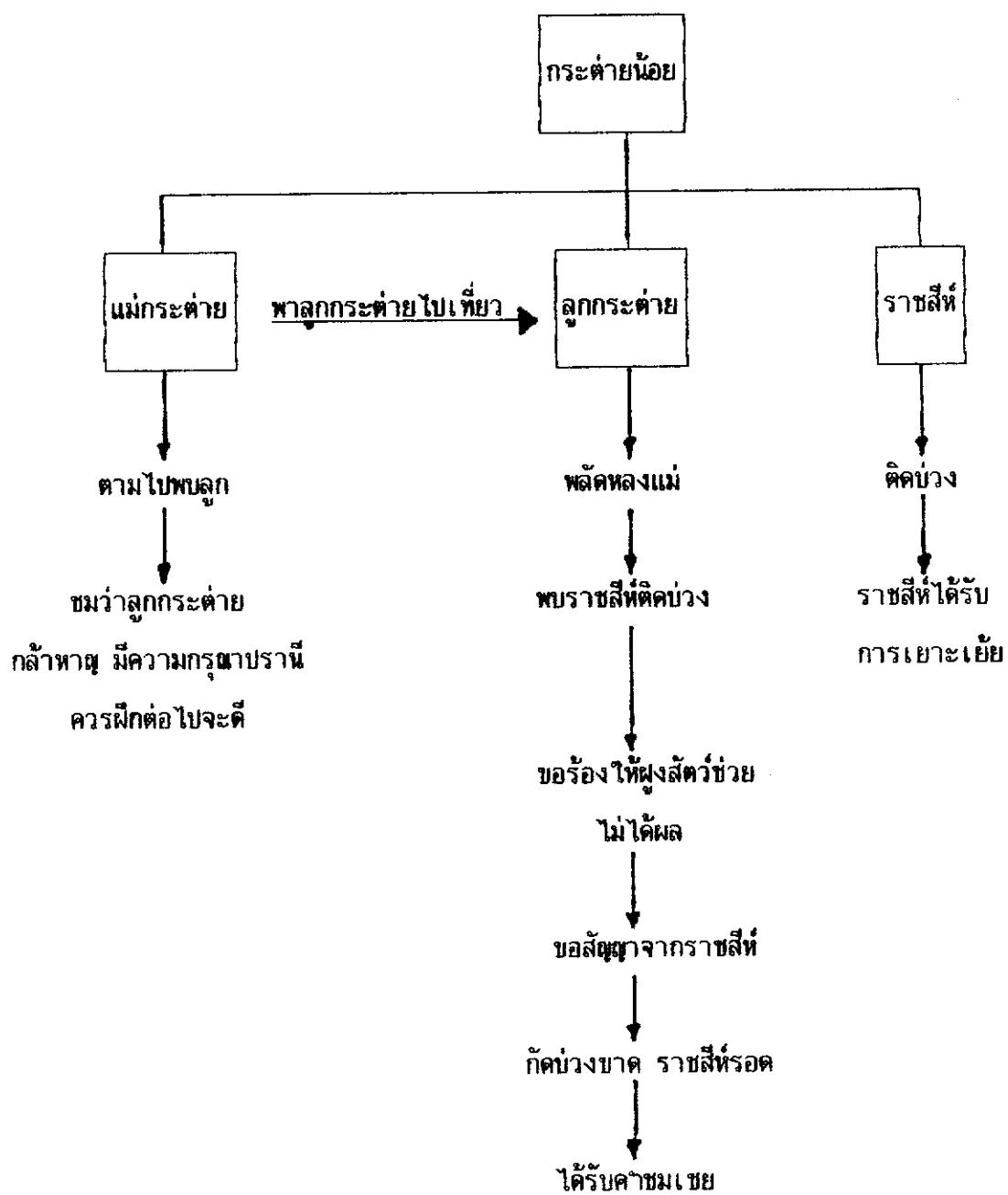
(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
5. บอกตัวละครในเรื่องได้ 6. จบใจความสำคัญของเรื่องได้ 7. เขียนแผนผังเรื่อง (ไดอะแกรม) ได้	เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และคำยากและตอบคำถามเกี่ยวกับโครงเรื่องที่อ่าน 2. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นร้อยแก้วให้ถูกต้องจนวรรคตอนเสียก่อนแล้วจึงอ่านเป็นของตนเองเสนอตามแผนการอ่านกลอนหก โดยอ่านพร้อมกันเป็นกลุ่ม แล้วจึงให้อ่านเป็นรายบุคคล 3. ครูให้นักเรียนบอกลำดับของเรื่อง และช่วยกันเล่ารายละเอียดของเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ 4. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา/อภิปราย ถึงตัวละครในเรื่องและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	5. ครูให้ความหมายของคำ บางคำ และบทร้อยกรองบางตอน ให้นักเรียนไม่เข้าใจ เขียนสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันเขียน ไดอะแกรมของเรื่อง			

ไต่อาะแกรม

ขั้นที่ 2

ครูโยงเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่าน เข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านเป็นความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการนำความคิดรวบยอดที่ศึกษาไปใช้ได้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. ผู้แสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับทรัพยากรที่อ่านได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. ร้องเพลง "กระต่ายขาเดียว" 2. ทบทวนเรื่องจากโคอะแกรมที่เรียนไปแล้ว	โคอะแกรม	สังเกต - การตอบคำถาม - การแสดงความคิดเห็น	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 7 - 9)
2. ผู้แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านโยงกับเรื่องของตนได้	ขั้นสอน 1. ครูนำอภิปรายซักถามจากทรัพยากรที่อ่านว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างหลังจากอ่านทรัพยากรเรื่องนั้นแล้ว			
3. บอกสิ่งสำคัญของเรื่องในทรัพยากรที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของตนเองได้	2. ครูนำอภิปรายซักถามนักเรียนจากทรัพยากรที่อ่านเข้าสู่เรื่องของ			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	นักเรียน เช่น - การไปเที่ยวป่าหรือไม้ค อย่างไร - นักเรียนควร เอาอย่าง อย่างกระต่ายในเรื่องใด - นักเรียนไม่ควรเอาอย่าง กระต่ายน้อยในเรื่องใด - ถ้านักเรียนไปเที่ยวแล้ว พลัดหลงกับผู้ปกครองจะหาอย่างไร			

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> ให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องทศวรรษการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ควรมีใจเมตตาปราณต่อผู้ที่กำลังได้รับความทุกข์			

ขั้นที่ 3 (ครั้งที่ 1)

เขียนบรรยายการร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนบรรยายการของนักเรียนเองในกลุ่มย่อย

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และฝึกทักษะการเขียนรูปแบบที่เป็นความคิดเห็นของตนเองได้มากขึ้น จากตัวอย่างของกรณีศึกษาในบทเรียนที่พบ

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. วางแผนเรื่องที่ เขียน (โครงสร้าง ระดับย่อ) ร่วมกัน และกำหนดแผนผัง 2. เลือกใช้ข้อความที่ เหมาะสมในการ เขียนเรื่องได้ 3. เขียนเรื่องให้เป็นไป ตามลำดับโครงสร้าง	ขั้นที่ 1 เข้าสู่บทเรียน ครูยกเรื่อง "กระต่ายน้อย" มา 2 บท แล้วให้ช่วยกันค้นหา สัมผัสสระในบทประพันธ์ ขั้นที่ 2 1. ครูเขียนผังวรรคลักษณะ บรรยายที่เป็นกลอนหกแล้วโยงเข้า สู่บทบรรยาย 2 บทที่ให้นักเรียน ค้นหาสัมผัสสระ ซึ่งให้สัมผัสสระที่ เป็นสัมผัสนอก ซึ่งเป็นไปตามลักษณะ บังคับของกลอนหก	- ผังกลอนหก - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก	สังเกต - การค้นหาสัมผัสสระ - การเลือกให้ข้อความ ได้เหมาะสมเพียงใด - การร่วมกันเขียน บทบรรยาย	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 10 - 12)

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
ของเรื่องและ อรรถลักษณะเดิมได้ (ในขั้นได้แก่ กลอนหก)	2. ให้นักเรียนช่วยกันวางแผน ของเรื่องที่จะเขียน (โครงสร้าง ระดับย่อ) 3. ครูและนักเรียนร่วมกัน เขียนเรื่องให้เป็นไปตามลำดับ โครงสร้างของเรื่องและถูกต้องตาม อรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นกลอนหก 4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียน เรื่องในอรรถลักษณะเดิม <u>ขั้นสรุป</u> ทบทวนอรรถลักษณะร้อยกรองที่ เป็นกลอนหกว่าเป็นเช่นใด			

ขั้นที่ 3 (ครั้งที่ 2) เขียนบรรยายของนักเรียนเองตามลำพัง

จุดมุ่งหมาย
ให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น และฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดของตนเอง ได้มากขึ้นจากตัวอย่างของวรรณคดีภาษาในบทเรียนที่พบ

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
เขียนเรื่องโดยใช้ วรรณคดี ร้อยกรองที่เป็น กลอนหกเป็นของ ตนเองตามลำพังได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน แล้วให้เล่นเกม "จับฉลากทาย" โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียงแถบประโยคข้อความที่ได้รับให้ถูกต้องตามวรรณคดีร้อยกรองที่เป็นกลอนหกแข่งขันกัน ให้นักเรียน 1. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนวรรณคดีร้อยกรองที่เป็นกลอนหก	- แถบข้อความ - กระดาษปรีฟ - สีเมจิก	1. สังเกต - ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม - การเขียนเรื่อง 2. ตรวจผลงานการเขียนร้อยกรอง	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 13 - 15)

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	2. ให้อ่านโครงเรื่องและเขียนเรื่องโดยใช้วิธีการกล่าวดังกล่าวแล้วโดยใช้วิธีให้ฝึกเขียนสลับเป็นของตนเอง เสนอ แล้วจึงเขียนตามข้อความเริ่มต้นดังนี้ 1. แม้ว่าเราจะมีฤทธิ์ ขั้นสรุป เลือกนักเรียนมาทำโครงเรื่องของตนเองมาอ่านหน้าชั้น แล้วช่วยกันค้นหาสัมผัสนอก สัมผัสใน			

ขั้นที่ 4 อภิปราย สันทนาและวิเคราะห์โครงสร้างลักษณะในรูปของต้นตอและเนื้อหาที่นักเรียนเขียนขึ้นในขั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถอ่านและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องที่เขียนและพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้เพื่อการพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. พูดอภิปรายเกี่ยวกับ การดำเนินเรื่องใน ขั้นที่ 3 ได้	ขั้นที่ 4: นำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนอ่านและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องที่เขียนและพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้เพื่อการพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป	เรื่องที่เขียนขึ้น ในขั้นที่ 3	สังเกต - การอ่านทบทวน - การอภิปราย - การวิเคราะห์ - การสรุปการแก้ไข บทคัดย่อ	เวลา 2 คาบ (คาบที่ 16 - 18)
2. บอกหรือสรุปความ สำคัญของเรื่องที่ ตนเอง/กลุ่มเขียนได้	ให้นักเรียนอ่านและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องที่เขียนและพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของภาษาที่ใช้เพื่อการพัฒนาการเขียนของตนเองต่อไป	เรื่องที่เขียนขึ้น ในขั้นที่ 3	สังเกต - การอ่านทบทวน - การอภิปราย - การวิเคราะห์ - การสรุปการแก้ไข บทคัดย่อ	เวลา 2 คาบ (คาบที่ 16 - 18)
3. บอกข้อคิดที่ได้จาก เรื่องได้	1. ครูและนักเรียนอ่านและ สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้น ซึ่งลักษณะบังคับว่าถูกต้องหรือไม่	เรื่องที่เขียนขึ้น ในขั้นที่ 3	สังเกต - การอ่านทบทวน - การอภิปราย - การวิเคราะห์ - การสรุปการแก้ไข บทคัดย่อ	เวลา 2 คาบ (คาบที่ 16 - 18)

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
4. ปรับปรุงแก้ไข สำนวนภาษา และ การลำดับเนื้อ ความได้ถูกต้อง เหมาะสม 5. แก้ไขคำที่เขียนผิด ได้	2. ครูและนักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์เนื้อความว่าตรงกับจุด มุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ 3. ครูและนักเรียนช่วยกัน พิจารณา ปรับปรุง แก้ไขสำนวนภาษา การลำดับเนื้อความ เพื่อให้ถูกต้อง เหมาะสม และสื่อความหมายได้ <u>ขั้นสรุป</u> ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป อภิปรายข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่นักเรียน <u>เขียนขึ้น</u>			

ข้อ 5 (ครั้งที่ 1)

ทำกิจกรรมทางภาษาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง เพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษาด้านการเขียนร้อยกรอง

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในอรรถลักษณะร้อยกรองที่เป็นกลอนหกทั้งการอ่านและการเขียน รวมทั้งการฟังและการพูด

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. เขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิมในขั้นตอนที่ 3 - 4 ได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนแบ่งกันหาคำคล้องจอง กับคำที่กำหนดให้กลุ่มใดหา ได้มากและ ถูกต้องจะเป็นผู้ชนะ ขั้นสอน 1. จากกลุ่มที่แบ่งไว้แล้วให้นักเรียนช่วยกันเขียนพยางค์ร้อยกรอง จากคำสั่งซึ่งเป็นข้อความที่กำหนดให้ จำนวน 2 ข้อความ เช่น คำกลอน	- บัตรคำ - กระดาษรูป - ดินสอเมจิก	1. สังเกต - การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่ม - การเขียนบท ร้อยกรอง - การรายงานหน้าชั้น 2. ตรวจผลงานของนักเรียน	เวลา 3 คาบ (คาบที่ 19 - 21)
2. วิเคราะห์อรรถลักษณะและแก้ไขงานเขียนของตนในจุดประสงค์ที่ 1 ได้				
3. รายงานการเขียนของตนเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนได้				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
	อายุพรรษาใหม่ โดยใช้อรรถลักษณะ ร้อยกรองที่เป็นกลอนหก ให้แต่ง จำนวนกับที่ได้ในเวลาที่กำหนดให้ 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ หน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์บทกวีให้ได้ความหมายที่ ถูกต้อง และถูกต้องตามอรรถลักษณะ ร้อยกรองที่เป็นกลอนหก <u>ขั้นสรุป</u> นำผลงานของกลุ่มที่แต่งได้ดีที่สุด อ่านเป็นบทกลอน เสนอหน้าชั้นเรียน ชี้ให้เห็นความไพเราะของบทกลอน			

ขั้นที่ 5 (ครั้งที่ 2)

ทำกิจกรรมทางภาษาเกี่ยวกับเขียนร้อยกรอง ผิความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษาค้นการเขียนร้อยกรอง

จุดมุ่งหมาย

ให้นักเรียนฝึกทักษะ การใช้ภาษาคำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ในอรรถลักษณะร้อยกรองที่
เป็นกลอนหกทั้งการอ่านและเขียน รวมทั้งการฟังและพูด

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. จับใจความสำคัญของ เรื่องใหม่ต่าง ๆ ที่อ่านได้ พร้อมทั้ง บอกรายละเอียดของ เรื่องที่อ่านได้	ให้นักเรียนเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนเล่นเกมกิจกรรมหาคู่ (คู่สัมผัสอักษร และสัมผัสสระ) ให้นักเรียน 1. ครูนำร้อยกรองที่มี อรรถลักษณะกลอนหกแต่ยังไม่สมบูรณ์ มาให้นักเรียนแต่ละคนเลือกคำมา เติมให้ถูกต้องและได้ความหมายที่ สมบูรณ์	- บัตรคำ - แผนภูมิ ร้อยกรอง - กลอนหก - ภาพ	1. สังเกต - ความสามารถในการ การเลือกคำมาเติม - การเขียนเรื่องจาก ภาพ - การวิเคราะห์แก้ไข งานเขียน - การอ่านตนเอง เสนอ 2. ตรวจสอบงานของ นักเรียน	
2. เขียนเรื่องใหม่ของ ตนเองที่มีอัตรา ลักษณะเดิมที่เขียน ที่เขียนในขั้นตอน ที่ 3 - 4 ได้				

(ต่อ)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อ	การประเมินผล	หมายเหตุ
3. วิเคราะห์อรรถลักษณะและแก้ไขงานเขียนในจุดประสงค์ที่ 2 ได้	2. ผลัดกันอ่านพร้อมทั้งสรุปความให้เพื่อนฟัง 3. ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ โดยใช้วิธีการลักษณะร้อยกรองที่เป็นกลอนหก ความยาวไม่จำกัดภายในเวลาที่กำหนดให้ 4. ให้นักเรียนจับคู่ผลัดกันแก้ไขงานเขียนของตนที่เขียนขึ้น โดยสามารถปรึกษาหารือร่วมกันได้ <u>ขั้นสรุป</u> ให้นักเรียนอาสาสมัครอ่านงานเขียนของตนเองให้เพื่อนฟัง ทุกคนช่วยกันสรุปวิเคราะห์ข้อบกพร่อง			

แผนการสอนภาษาไทย

กลุ่มควบคุม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รวม 72 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย
2. ผู้ฟังที่ดีนั้น เมื่อฟังแล้ว สามารถจับใจความสำคัญ และพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจได้
3. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบ และมีน้ำเสียงลีลาที่เหมาะสม
4. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์

จุดประสงค์

1. ฟังบทร้อยกรอง แล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟังได้
2. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะได้
3. พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และสรุปความได้
4. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองใช้น้ำเสียงลีลาได้เหมาะสม
5. จับใจความสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้
6. แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้านข้อความ และเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
7. เขียนรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ ได้อย่างต่อเนื่อง
8. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ได้

แผนการสอนเรื่องสุวรรณสาม

เวลา 24 คาบ

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 1 - 3)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อกำหนดคำที่ควรศึกษาจำนวน 26 คำ ให้นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และบอกความหมายของคำได้อย่างน้อย 21 คำ 2. อ่านและเขียนคำที่มี ฤ ฎา ได้ถูกต้อง <u>เนื้อหา</u> คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ ไร่ ฤา อาทร ป้อน ฤดี สัมฤทธิ พรต เก้ง มฤดี ฤทัย ห้อม จุจ ดวง ฤไทร คุ่ม เล้ง ศรี ครัวฤศราง เนือง วารี ปรนนิบัติ ไร่ ผลิผลาม อาราม วาจา อนันต์ <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> นำเข้าสู่บทเรียนโดยนำคำใหม่ ในบทเรียนมาสนทนากัน คือ คำว่าราวฤศราง ปรนนิบัติ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสอน</u> 1. สอนอ่านคำใหม่จากบัตรคำ แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "อ่านแถบคำเลื่อน" 2. ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำใหม่จากประมวลคำท้ายหนังสือเรียน 3. ให้นักเรียนเขียนคำใหม่โดย แบ่งกลุ่มเขียนคำใหม่บนกระดานแข่งกัน 4. อ่านแบบฝึกท้ายบทเรียนข้อ 1 แล้วเขียนคำที่มีตัว ฤ ฎา จากบทเรียนหรือคำที่เคยเรียนมาแล้ว ต่อจากนั้นจึงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 12 ข้อ 4.1 <u>ขั้นสรุป</u> สรุป บททวนความหมายของคำ โดยให้ปฏิบัติกิจกรรม "ได้ตอบความหมายของคำ" <u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" 2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3. บัตรคำ 4. บัตรแถบคำเลื่อน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การสนทนา ได้ตอบเกี่ยวกับคำใหม่ 1.2 การอ่านคำใหม่ 1.3 การค้นหาความหมาย 1.4 การเขียนคำใหม่ 1.5 การปฏิบัติกิจกรรม 2. ตรวจแบบฝึกหัด	
ครั้งที่ 2 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 4 - 6)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อครูชี้แจงจุดประสงค์ของการอ่านแล้ว นักเรียนปฏิบัติตามได้ 2. เมื่อนักเรียนอ่านในใจแล้ว เข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องที่อ่าน ตอบคำถาม และสรุปข้อคิดได้ <u>เนื้อหา</u> 1. เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" หน้า 132 - 133 ตั้งแต่คาบสัปดาห์...ถึง บอกเล่าเนื้อความ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	2. คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ ไร่ ถา อาหาร ป้อน ฤดี สัมฤทธิ พรต เก้ง มฤดี ฤทัย ห้อม จุจ ดวง หฤโหด ดุ่ม เล็ง ศร ครวญคราง เนือง <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> 1. ครูเล่านิทานเรื่องสุวรรณสามอย่างย่อ ๆ แล้ว อภิปรายซักถามและให้เสนอข้อคิดหลังจากการฟังนิทานแล้ว ว่าให้คติธรรมอะไรบ้าง 2. ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกระซิบ โดยครูใช้ ข้อความที่เป็นคำคล้องจอง 4 คำ <u>ขั้นสอน</u> 1. ทบทวนการอ่านคำใหม่จากบัตรคำ แล้วสนทนา ทบทวนเกี่ยวกับความหมายของคำใหม่ 2. ครูบอกจุดประสงค์ของการอ่าน 3. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง โดยอ่านในใจแล้ว สรุปใจความสำคัญ ตอบคำถาม 4. อ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนข้อ 3 แล้วฝึกแปล ความหมายของบทเรียน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียน <u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3. บัตรคำ <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การอภิปราย ชักถาม 1.2 การปฏิบัติกิจกรรม 1.3 การอ่านในใจ 1.4 การสรุปความ และตอบคำถาม 1.5 การสรุปข้อคิด 2. ตรวจแบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 3 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 7 - 9)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อนักเรียนอ่านบทร้อยกรองแล้วสามารถพูดแสดงความคิดเห็น เชิงวิพากษ์วิจารณ์ และสรุปความได้ 2. นักเรียนสามารถจับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ <u>เนื้อหา</u> 1. เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" หน้า 134 - 135 ตั้งแต่ กษัตริย์รับเต็มใจ...ถึง ก็กลับมองเห็น 2. คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ พรณินันต์ วาริ ธิ์ ผลิตลาม อาราม วาจา อนันต์ <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> 1. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "อะไรเอ๋ย" โดยครูอ่านปริศนาคำทายที่เป็นคำกลอนให้นักเรียนทาย	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	2. ครูนักเรียนสรุปเนื้อเรื่องจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อเป็นการทบทวน <u>ขั้นสอน</u> 1. ทบทวนการอ่านคำใหม่จากบัตรคำ แล้วสนทนา ทบทวนเกี่ยวกับความหมายของคำใหม่ 2. ครูบอกจุดประสงค์ของการอ่าน 3. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองโดยอ่านในใจ แล้วสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ตอบคำถาม สรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียน วิเคราะห์ตัวละคร 4. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบ <u>ขั้นสรุป</u> ให้นักเรียนช่วยกันเขียนสรุป ลักษณะของบทร้อยกรอง ที่อ่านว่าเป็นเช่นไร แล้วให้ทำแบบฝึกหัดการค้นหาคำ คล้องจองจากบทร้อยกรองที่อ่าน <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย 2. ปริศนาคำทาย 3. บัตรคำ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การสรุปเนื้อเรื่อง 1.3 การอ่านบัตรคำ 1.4 การสนทนา บทพจนเกี่ยวกับความหมายของคำใหม่ 1.5 การอ่านในใจแล้วสรุปใจความตอบคำถาม สรุปข้อคิดและการวิจารณ์ตัวละคร 1.6 การแสดงบทบาทสมมติ 1.7 การเขียนสรุปลักษณะของบทร้อยกรอง 2. ตรวจแบบฝึกหัด	
ครั้งที่ 4 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 10-12)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบและมีน้ำเสียงลีลาที่เหมาะสม <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรอง ใช้ น้ำเสียงลีลาได้เหมาะสม 2. จับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>เนื้อหา</u> เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนปฏิบัติการ "หาเสียงเหมือน" เป็นกิจกรรมเรื่องคำสัมผัสและคำคล้องจอง โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน แล้วให้แข่งขันขีดโยงสัมผัสจากบทร้อยกรองในแผนภูมิ กลุ่มละ 2 บท <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง โดยการอ่านออกเสียงเป็นร้อยแก้วให้ถูกจังหวะและวรรคตอน 2. ให้นักเรียนฝึกอ่านทวนองเสนาะ โดยฟังจากเทป ครูอ่านให้ฟังให้นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงให้อ่านเป็นกลุ่มและรายบุคคล 3. ให้นักเรียนอ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนข้อ 2, 4 และ 5	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> 1. ครู - นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องของบทร้อยกรองที่อ่านและประโยชน์ของบทร้อยกรอง 2. ให้นักเรียนทบทวนแบบฝึกหัด บทที่ 12 ข้อ 3.3 และ 4.2 <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย 2. แผนภูมิบทร้อยกรอง 3. เทปบันทึกเสียง 4. แบบฝึกหัดภาษาไทย <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การอ่านออกเสียงแบบร้อยแก้วและการให้จังหวะ 1.3 การอ่านทบทวนตนเอง 1.4 การอ่านแบบฝึก 2. ชักถามเนื้อเรื่องและประโยชน์ 3. ตรวจแบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 5 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 13-15)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย 2. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดย ลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 2. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ได้ <u>เนื้อหา</u> ลักษณะของบทประพันธ์วีรกรรมมาลาจันทร์ <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "การต่อเรื่องด้วยคำ คล้องจอง 4 คำ" โดยเริ่มจาก ลูกหมูตัวอ้วน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูยกเรื่อง "สุวรรณสาม" ซึ่งมีลักษณะเป็น วิชชุมมาลาจันทร์มา 2 บท แล้วให้นักเรียนค้นหาสัมผัสใน บทประพันธ์ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงสัมผัสสระและ สัมผัสอักษร 2. ครูเขียนผังของวิชชุมมาลาจันทร์ โยงให้นักเรียน เห็นลักษณะบังคับ อธิบายให้เข้าใจถึงสัมผัสนอก สัมผัสใน ซ้ำให้เห็นว่าสัมผัสนอกเป็นสัมผัสสระเท่านั้น 3. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของครู ลหุ และวิชชุมมาลาจันทร์ให้ครูเท่านั้น 4. ครู - นักเรียนช่วยกันแต่งบทร้อยกรอง วิชชุมมาลาจันทร์ 2 บท โดยให้ช่วยกันหามเป็นทานองก่อน ลงมือแต่ง <u>ขั้นสรุป</u> อ่านสรุป อภิปราย ความถูกต้องของบทร้อยกรองที่ ช่วยกันแต่ง <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย 2. ผังวิชชุมมาลาจันทร์	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การค้นหาสัมพัทธ์ในบทประพันธ์ 1.3 การแต่งบทร้อยกรอง 1.4 การอ่าน สรุป ความถูกต้องของบทประพันธ์	
ครั้งที่ 6 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 16-18)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย 2. ผู้ฟังที่ดีนั้นเมื่อฟังแล้วสามารถจับใจความสำคัญ และพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจ 3. การอ่านบทร้อยกรองเป็นตนเองเสนอแนะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบ และมีน้ำเสียงลีลาที่เหมาะสม 4. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. ฟังบทร้อยกรองแล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบ แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟังได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	2. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้อง ตามลักษณะของบทร้อยกรอง ใช้น้ำเสียงสละได้เหมาะสม 3. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดย ลำดับความคิด เหตุการณ์ ได้อย่างต่อเนื่อง 4. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ ได้ <u>เนื้อหา</u> บทร้อยกรองที่มีลักษณะเป็นวิชชุมมาลาจันทร์ <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนปฏิบัติกรรม "กอดอกยกมือ" โดย ครูยกแผนภูมิบทร้อยกรองขึ้น ถ้าเป็นวิชชุมมาลาจันทร์ให้ นักเรียนยกมือขึ้น ถ้าไม่ใช่ให้กอดอก <u>ขั้นสอน</u> 1. นำแผนภูมิบทร้อยกรองที่เป็นวิชชุมมาลาจันทร์ มาให้นักเรียนอ่านเป็นทำนองเสนาะ แล้วทำแบบฝึกหัด ข้อ 6.1 เพื่อทบทวนผังของวิชชุมมาลาจันทร์	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยให้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่า โดยกำหนดหัวข้อให้ เช่น สัตว์ป่า ที่นักเรียนรู้จัก นิเวศสัตว์ป่าบางชนิด ประโยชน์ของสัตว์ป่าแล้วเขียนรายงานเป็นบทร้อยกรองในลักษณะวิชชุมาลาฉันท 3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาอ่านเป็นท่อนอง เสนาะหน้าชั้น ครูและนักเรียนอภิปรายซักถาม จับใจความสำคัญ เปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง หลังจากเสร็จสิ้นการรายงานของแต่ละกลุ่ม <u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนสรุปการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่ม ครูให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้นักเรียนปรับปรุงตนเอง <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. แผนภูมิบทร้อยกรอง 2. แบบฝึกหัดภาษาไทย 3. เอกสารเกี่ยวกับสัตว์ป่า <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การอ่านท่อนอง เสนาะ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	1.3 ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม 1.4 การรายงานหน้าชั้น 2. ตอบข้อซักถาม 3. ตรวจแบบฝึกหัด	
ครั้งที่ 7 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 19-21)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะ การฟัง การพูด การอ่านช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย 2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทานองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบและมีน้ำเสียงลีลาที่เหมาะสม 3. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทานองเสนาะได้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรอง ใช้ น้ำเสียงลีลา ได้เหมาะสม 2. จับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ 3. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 4. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>เนื้อหา</u> 1. เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 12 เรื่อง "สุวรรณสาม" 2. ภาพเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "อะไรดี" โดยจะมีผู้ถาม และผู้ตอบให้คล้องจองกันไปเรื่อย ๆ เช่น "อะไรในผ้า จาปาซ่อนกลิ่น อะไรในดิน ขมิ้นเหลืองอ่อน อะไร....." <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่องสุวรรณสาม เป็นท่อนองเสนาะ โดยอ่านเป็นกลุ่ม และรายบุคคล เพื่อ เป็นการทบทวน ครู - นักเรียนช่วยกันแก้ไขตอนที่อ่านผิด 2. ให้นักเรียนเขียนเรื่องย่อ ด้วยตัวหัดเกมบรรจง ครึ่งบรรทัด ส่งครูตรวจ แก้ไข	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	3. นำภาพเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัวมาให้นักเรียนดูแล้ว อภิปรายแสดงความคิดเห็นให้สอดคล้องกับบทเรียน ต่อจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนแต่งบทร้อยกรองจากภาพในลักษณะวิชฌมาลาฉันท์คนละ 1 บท 4. ครูตรวจ แก้ไข <u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการในการเขียนบทร้อยกรอง <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. กิจกรรม "อะไรดี" 2. บทร้อยกรองเรื่อง "สุวรรณสาม" 3. ภาพ <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 น้ำเสียงลีลาในการอ่านทบทวนองเสนาะ 1.3 การอภิปรายแสดงความคิดเห็น 1.4 การแต่งบทร้อยกรอง 2. ตรวจผลงาน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 8 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 21-24)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะการฟัง การพูด การเขียนช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านด้วย 2. ผู้ฟังที่ดีเมื่อฟังแล้วสามารถจับใจความสำคัญ และพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจ 3. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. ฟังบทร้อยกรองแล้ว สามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟังได้ 2. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้องคล่องแคล่ว และท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะได้ 3. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 4. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ได้ <u>เนื้อหา</u> นิทานเรื่อง "จิ้งหรีดกับลา"	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนอาสาสมัครนำบทร้อยกรองที่แต่งจากภาพมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อนปรบมือให้จังหวะ หรือโยกตัวให้เข้ากับจังหวะการอ่าน <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูอ่านนิทานสั้น ๆ เรื่อง "จิ้งหรีดกับลา" ให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่อง อภิปราย แสดงความคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่อ่าน 2. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเติมคำในช่องว่างจากเรื่องจิ้งหรีดกับลา 3. ทำแบบฝึกหัดบทที่ 12 ข้อ 6.1 4. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนฝึกแต่งนิทานสั้น ๆ คล้าย ๆ กับเรื่อง "จิ้งหรีดกับลา" กลุ่มละ 2 บท โดยกำหนดเวลาในการแต่งแล้วส่งครูตรวจ แก้ไข <u>ขั้นสรุป</u> 1. ครู-นักเรียนช่วยกันสรุป อภิปรายเรื่องที่นักเรียนแต่ง 2. นักเรียนสรุปลักษณะบังคับวิชชุมมาลาฉันท์	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. บทร้อยกรอง 2. นิทานที่เป็นบทร้อยกรองเรื่อง "จิ้งหรีดกับลา" 3. แบบฝึกหัดภาษาไทย <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การอ่านบทร้อยกรอง 1.2 การทำแบบฝึกหัด 1.3 การแต่งบทร้อยกรอง 2. ชักถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านให้ฟัง 3. ตรวจแบบฝึกหัด	

แผนการสอนเรื่องทองแท้ทองคำ

เวลา 24 คาบ

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 1-3)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> เมื่อกำหนดคำที่ควรศึกษาจำนวน 16 คำ ให้นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และบอกความหมายของคำได้อย่างน้อย 13 คำ <u>เนื้อหา</u> คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ ระเบียบระยับ สกาว พราน นาก อูรา คารว ระเร้งรำ เน้นนาน ราตรี ตระการ จันทรา กราย เมฆา เคลื่อนคล้อย ไซติช่วง เงินยวง <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> - นำคำใหม่ในบทเรียนที่อ่านออกเสียงควบกล้ำกับ ร มาอ่านเปรียบเทียบกับคำที่ออกเสียงควบกล้ำกับ ล - ร้องเพลง ร, ล เพื่อเน้นการออกเสียง ร, ล	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสอน</u> - ให้นักเรียนศึกษาคำใหม่โดยใช้กิจกรรม แพ้นโซว คือ การติดบัตรคำไว้รอบ ๆ ตัวผู้แสดงร้องเพลง ให้เด็กแพ้นโซวผ่านไประวดเร็ว แล้วให้นักเรียน ช่วยกันจำคำว่ามีอะไรบ้าง - ให้นักเรียนฝึกอ่านจากบัตรคำแล้วค้นหาความ หมายของคำใหม่จากพจนานุกรม แล้วเขียนคำใหม่ และ ความหมายลงสมุด - ครูแบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกัน เขียนคำคล้องจอง 5 คำ โดยใช้คำใหม่ในบทเรียนให้ได้ มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดให้ แล้วส่งครูตรวจ <u>ขั้นสรุป</u> สรุป ทบทวนความหมายของคำ <u>สื่อการเรียนการสอน</u> - กิจกรรมแพ้นโซว - บัตรคำ - พจนานุกรม	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การอ่านคำใหม่ 1.3 การหาความหมายของคำ 1.4 การเขียนคำและความหมาย 2. ตรวจการเขียนคำคล่องจอง	
ครั้งที่ 2 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 4 - 6)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริม ทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> เมื่อกำหนดคำที่ควรศึกษาจำนวน 16 คำ ให้นักเรียน สามารถอ่าน เขียน และบอกความหมายของคำได้อย่างน้อย 13 คำ <u>เนื้อหา</u> คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ รื่นรมย์ ตรึกตรอง พินิจ รวี อภาพราง เนา แคว้งคว้าง พงไพร พงพี ดวงคารา ลักขี ดงดาน จักรราศรี เวหา พรางพราย พุทธรธ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนร้องเพลงร่ำวงมาตรฐาน เพลง "คืนเดือนหงาย" แล้วช่วยกันอธิบายความหมายของเพลง และช่วยค้นหาคำคล้องจองจากเนื้อเพลง <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนได้ศึกษาคำใหม่โดยใช้กิจกรรมเขียนซีเลียงคำ แล้วให้ฝึกอ่านคำใหม่ให้คล่อง 2. ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำจากคำศัพท์ที่ควรรู้ท้ายบทหรือกรอกร่องเรื่องทองแท้ทองดว และจากพจนานุกรมต่อจากนั้นเขียนคำใหม่ และความหมายลงสมุด 3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนคำคล้องจอง 6 คำ โดยใช้คำใหม่ในบทเรียนให้ได้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดให้ แล้วส่งครูตรวจ <u>ขั้นสรุป</u> สรุปทบทวนความหมายของคำ โดยให้ปฏิบัติกิจกรรม "ได้ตอบความหมายของคำ"	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. แผนภูมิเพลง "คืนเดือนหงาย" 2. กิจกรรมกวาดสายตา 3. บทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองดาว" 4. พจนานุกรม <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร้องเพลง 1.2 การอธิบายความหมายของเนื้อเพลง 1.3 การหาคำคล้องจอง 1.4 การปฏิบัติกิจกรรม 1.5 การอ่านคำใหม่ 1.6 การหาความหมายของคำ 1.7 การเขียนคำและความหมาย 2. ตรวจการเขียนคำคล้องจอง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 3 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 7-9)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อครูชี้แจงจุดประสงค์ของการอ่านแล้ว นักเรียนปฏิบัติตามได้ 2. เมื่อนักเรียนอ่านบทร้อยกรอง โดยการอ่านในใจ แล้วสามารถจับใจความสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ 3. นักเรียนสามารถพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และสรุปความได้ 4. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเนื้อเรื่องได้ <u>เนื้อหา</u> บทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองด่าง" หน้า 1 - 6 ตั้งแต่ระยิบระยับขาว...ถึง...เป็นเช่นนี้ตลอดไป <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> สนทนาเกี่ยวกับภาพในบทร้อยกรอง แล้วให้นักเรียนเล่าความรู้สึกของนักเรียนในคืนเดือนหงาย และคืนเดือนมืด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูทบทวนคำใหม่ในเนื้อเรื่อง 2. ครูบอกจุดประสงค์ของการอ่าน 3. ให้นักเรียนอ่านในใจแล้วตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง และพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ 4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เกี่ยวกับตอบคำถามจากบทร้อยกรอง <u>ขั้นสรุป</u> ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องแล้วเขียนลงสมุดส่งครูตรวจแก้ไข <u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. บทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองดว" 2. ภาพในบทร้อยกรอง 3. บัตรคำ 4. แบบฝึกหัด <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การสนทนา 1.2 การตอบคำถาม	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	1.3 การสรุป 1.4 การพูดแสดงความคิดเห็น 2. ตรวจแบบฝึกหัด	
ครั้งที่ 4 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 10-12)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อครูชี้แจงจุดประสงค์ของการอ่านแล้ว นักเรียนปฏิบัติตามได้ 2. เมื่อนักเรียนอ่านบทร้อยกรองโดยการอ่านในใจแล้วสามารถจับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ 3. นักเรียนสามารถพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และสรุปความได้ 4. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเนื้อเรื่อง และข้อคิดที่ได้จากเนื้อเรื่องได้ <u>เนื้อหา</u> บทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองดว" หน้า 7 - 12 ตั้งแต่ดาวลูกไก่ใช้ใหม่นั้น...ถึง อยากให้ฉันนั้นเป็นจริง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนร้องเพลง "แสงดาว" แล้วช่วยกันอธิบาย ความหมายของเนื้อเพลง <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูทบทวนคำใหม่ในเนื้อเรื่อง 2. ครูบอกจุดประสงค์ของการอ่าน 3. ให้นักเรียนอ่านในใจ แล้วตอบคำถาม สรุปสาระ สำคัญของเนื้อเรื่อง พุดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียน 4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับตอบคำถาม จากบทร้อยกรอง <u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ <u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. แผนภูมิเพลงแสงดาว 2. บัตรคำ 3. บทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองดาว" 4. แบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร่วมกิจกรรมร้องเพลง 1.2 การทบทวนคำใหม่ 1.3 การตอบคำถาม 1.4 สรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง 1.5 การพูดแสดงความคิดเห็น 1.6 การสรุปข้อคิด 2. การซักถาม 3. ตรวจแบบฝึกหัด	
ครั้งที่ 5 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 13-15)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบและมีน้ำเสียง สีส้าที่เหมาะสม <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรอง ใช้น้ำเสียงสี้าได้เหมาะสม 2. จับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>เนื้อหา</u> เนื้อเรื่องจากบทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองคำ" <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ครูยกบทร้อยกรองในเรื่องทองแท้ทองคำ มา 2 บท ให้นักเรียนร้องทานเอง "นกจาก" ให้ปรบมือเป็นจังหวะ หรือโยกตัวเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ให้เข้ากับจังหวะเพลง <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง โดยการอ่านออกเสียงเป็นร้อยแก้ว ให้ถูกจังหวะและวรรคตอน 2. ให้นักเรียนฝึกอ่านทานเองเสนาะ โดยฟังจากเทปครูอ่านให้ฟัง ให้นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงให้อ่านเป็นกลุ่มและรายบุคคล <u>ขั้นสรุป</u> ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง และข้อคิดที่ได้จากเนื้อเรื่อง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. บทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองคาว" 2. เทปบันทึกเสียง <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร้องท่อนเองนอกจาก 1.2 การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ 1.3 การอ่านออกเสียงเป็นร้อยแก้ว 1.4 การอ่านท่อนเองเสนาะ 2. การซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และข้อคิด	
ครั้งที่ 6 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 16-18)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย 2. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนดโดยลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 2. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และสร้างสรรค์ได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>เนื้อหา</u> ลักษณะของบทประพันธ์กาพย์ยานี 11 <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนร้องเพลง "เหมือนไม่เคย" ตามเทป แล้วให้สังเกตลักษณะของคำประพันธ์ว่าเป็นเช่นเดียวกันกับบทร้อยกรองเรื่อง "ทองแท้ทองคำ" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูยกเรื่อง "ทองแท้ทองคำ" ซึ่งมีลักษณะเป็นกาพย์ยานี 11 มา 2 บท แล้วให้นักเรียนค้นหาสัมผัสนอก 2. ครูเขียนผังของกาพย์ยานี 11 โยงให้เห็นลักษณะบังคับ แล้วให้สังเกตเปรียบเทียบกับลักษณะบังคับของวิชขุมมาลาฉันทที่เรียนไปแล้ว 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันโยงลักษณะบังคับในบทร้อยกรองเรื่องทองแท้ทองคำ 4. ครูแจกลูกโป่งให้นักเรียนคนละ 1 ลูก ครูให้สังเกตแปะลูกโป่ง ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามสีของลูกโป่ง ครูตีแผนภูมิกาพย์ยานี 11 ที่แต่งยังไม่สมบูรณ์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันเติมคำในช่องว่าง แล้วให้นักเรียนอ่านเป็นทำนองเสนาะพร้อมกัน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> 1. ครูคิดแผนภูมิสรุปลักษณะของกาพย์ยานี 11 โดยสลับทีละวรรคแล้วให้นักเรียนช่วยกันเรียงกาพย์ยานี 11 ที่ให้ความหมายเป็นข้อสรุปของกาพย์ยานี 11 แล้วให้อ่านพร้อมกัน 2. ให้ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการเรียงข้อความให้ถูกต้องเป็นการบ้าน <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. แผนภูมิเพลง "เหมือนไม่เคย" 2. เทปบันทึกเสียง 3. ผังลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 4. ลูกโป่ง 5. แบบฝึกหัด <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร่วมกิจกรรมร้องเพลง 1.2 การค้นหาสัมผัสนอก 1.3 การโยงลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 1.4 การเรียงข้อสรุปของกาพย์ยานี 11 1.5 การอ่านทบทวนเนื้อหา 2. ตรวจแบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 7 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 19-20)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. ผู้ฟังที่ดี เมื่อฟังแล้วสามารถจับใจความสำคัญ และพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจ 2. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และ ท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะได้ 2. ฟังบทร้อยกรองแล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นของ บทร้อยกรองที่ฟัง ได้ 3. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ ได้อย่างต่อเนื่อง 4. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และ เติ่งสร้างสรรค์ได้ 5. แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้านข้อความ และ เรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนโยงผังบังคับของภาพยนตร์ 11 จากแบบฝึกหัดการเรียงข้อความให้ถูกต้อง ที่มอบหมายให้ทำเป็นการบ้าน แล้วให้อาสาสมัครนำมาแสดงหน้าชั้น แล้วอ่านเป็นตนเองเสนาะพร้อมกัน แล้วให้นักเรียนท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะเหล่านี้ให้ได้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูอ่านบทร้อยกรองที่เป็นคำสอนนักเรียนและมีลักษณะเป็นภาพยนตร์ 11 ซึ่งนักเรียนเคยทำแบบฝึกหัดเติมคำมาแล้ว ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนจับใจความสำคัญเปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟัง 2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแล้วให้ช่วยกันเขียนบทร้อยกรอง ในลักษณะคำเตือน คำสอนมาเก็บก็ได้ในเวลา 20 นาที ส่งครูตรวจ ครูเลือกบทร้อยกรองมา 2 กลุ่ม ให้นักเรียนอ่านแล้วแสดงความคิดเห็น สนับสนุน หรือคัดค้านอย่างมีเหตุผล	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> ครูสรุปเรื่องที่นักเรียนเขียน ซึ่งให้เห็นข้อบกพร่อง ที่ควรแก้ไข แล้วให้แต่ละคนลองไปเขียนมาเป็นการบ้าน คนละ 2 บท <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. การโยงผังบังคับ 2. บทร้อยกรอง <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การโยงผังบังคับ 1.2 การอ่านทำนองเสนาะ 1.3 การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 2. ตอบข้อซักถาม 3. ตรวจแบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 8 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 22-24)	<u>ความคิดรวบยอด</u> บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนดโดยลำดับความคิดเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 2. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ได้ <u>เนื้อหา</u> การแต่งบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11 จากภาพ <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ครูให้นักเรียนจำนวน 3 คน เขียนบทร้อยกรองที่ครูให้แต่งเป็นการบ้าน บนกระดานดำ แล้วเพื่อน ๆ ช่วยกันโยงผังลักษณะบังคับว่าถูกต้องหรือไม่ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูติดภาพเกี่ยวกับธรรมชาติ จำนวน 4 ภาพ บนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันเลือกภาพ เพื่อแต่งบทร้อยกรองร่วมกันจำนวน 1 ภาพ เป็นตัวอย่าง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	2. ครูให้นักเรียนเลือกแต่งบทร้อยกรองจากภาพ คนละ 1 ภาพ จำนวนกี่บทก็ได้ในเวลา 15 นาที 3. ให้นักเรียนอาสาสมัคร นำบทร้อยกรองที่ตนเอง มาอ่านหน้าชั้นให้เพื่อน ๆ ฟัง ทุกคนส่งครูตรวจแก้ไข <u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของภาพย่นนี้ 11 และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. ภาพเกี่ยวกับธรรมชาติ 2. บทร้อยกรอง 3. ผังภาพย่นนี้ 11 <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การโยงผังลักษณะบังคับ 1.2 การแต่งบทร้อยกรอง 1.3 การอ่านบทร้อยกรอง 2. ชักถาม 3. ตรวจแบบฝึกหัด	

แผนการสอนเรื่องกระต่ายน้อย

เวลา 24 คาบ

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 1-3)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อกำหนดคำที่ควรศึกษาจำนวน 27 คำให้นักเรียนสามารถอ่านเขียน และบอกความหมายของคำได้อย่างน้อย 22 คำ 2. อ่านและเขียนคำที่มีตัวการันต์และคำที่มีปัญหาในการออกเสียงได้ถูกต้อง 3. อ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้ถูกต้อง <u>เนื้อหา</u> คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ พง ส่า ละเมาะ ราว อาจหาญ ไพรสันท์ หลาก กลอยใจ สายใจ สุ่ม เอกา บัดคล ไทยทวน กระสัน หยัน พยาม ไยไพ ผอง อาธรรม ย้ายี อภัย คลาย สาธุการ ระเบ้า แซ่ซ้อง สราญ อันธพาล	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ครูสนทนา ชักถามนักเรียนถึงคำที่มีตัวการันต์ <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำใหม่จากบัตรคำ เน้นคำที่มีปัญหาในการออกเสียง เช่น ไผ่หวาน ย้าย แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "สอยมะม่วง" 2. ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำใหม่จากประมวลคำท้ายหนังสือเรียน 3. ให้นักเรียนคิดคำใหม่ โดยเรียงลำดับอักษร 4. อ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ข้อ 1 - 2 แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 23 ข้อ 4.1 และ 4.2 เกี่ยวกับคำที่มีตัวการันต์ <u>ขั้นสรุป</u> 1. สรุป ทบทวน คำและความหมายของคำโดยให้นักเรียนซักถาม ได้ตอบซึ่งกันและกัน 2. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดข้อ 4.3 และ 4.4 เป็นการบ้าน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 เรื่อง "กระต่ายน้อย" 2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3. บัตรคำ 4. กิจกรรม "สอยมะม่วง" <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การสนทนา ได้ตอบเกี่ยวกับคำใหม่ 1.2 การอ่านคำใหม่ 1.3 การปฏิบัติกิจกรรม 1.4 การค้นหาความหมาย 1.5 การอ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	
ครั้งที่ 2 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 4-6)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. นักเรียนสามารถอ่าน เขียนและอธิบายความหมายของคำใหม่ได้ถูกต้อง 2. อ่านแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้ถูกต้อง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>เนื้อหา</u> - คำใหม่ 27 คำ - คำคล้องจอง <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ครูให้นักเรียนปฏิบัติกรรม "เรื่องเก่าเล่าใหม่" <u>ขั้นสอน</u> - ทบทวนการอ่านคำใหม่โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน แข่งขันกันอ่านคำใหม่ - ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อทบทวนความหมายของคำใหม่ โดยให้แต่ละกลุ่มตั้งคำถามซึ่งกันและกันว่า "ใครอธิบาย คำนี้ได้" - ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำใหม่มาแต่งประโยค ให้ได้ประโยคละ 6 คำ ต่อคำใหม่ 1 คำ โดยพยายาม เน้นให้คำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร - อ่านแบบฝึกท่ายบทเรียนข้อ 2 แล้วให้ทำ แบบฝึกหัดที่ 23 ข้อ 6.1 และ 6.2 ซึ่งเป็นแบบฝึกหัด เกี่ยวกับคำคล้องจอง - อ่านแบบฝึกท่ายบทเรียนข้อ 5, 6 แล้วทำ แบบฝึกหัดข้อ 4.7 ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดเกี่ยวกับความหมาย ของคำ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> ครูสรุปให้เห็นว่าคำบางคำมีความหมายหลายอย่าง แล้วให้นักเรียนหาแบบฝึกหัดข้อ 4.6 เป็นการบ้าน <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. บัตรคำ 2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การอ่านคำใหม่ 1.2 การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม	
ครั้งที่ 3 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 7 - 9)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อนักเรียนอ่านบทร้อยกรองแล้วสามารถจับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และสรุปความได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	3. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเนื้อเรื่องและข้อคิดที่ได้จากเนื้อเรื่องได้ <u>เนื้อหา</u> เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 ตอนนิทานเรื่อง "กระต่ายน้อย" หน้า 82 - 83 ตั้งแต่ป่าดงพงไพรใหญ่กว้าง...ถึงเข้าป่าลึกแสนแดนไกล <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ครู - นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับภาพในบทเรียน <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูทบทวนคำใหม่ในเนื้อเรื่องแล้วให้ทำแบบฝึกหัดข้อ 2.2 เพื่อทบทวนความหมายของคำ 2. ครูบอกจุดประสงค์ของการอ่าน 3. ให้นักเรียนอ่านในใจแล้วตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง และพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ 4. ให้นักเรียนคัดกลอนตอนต้นนักเรียนชอบ 4 บรรทัด และค้นหาคล้องจองนำมาเขียนเป็นคู่ ๆ ส่งครูตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> ครูให้นักเรียนเขียนสรุปเนื้อเรื่องและข้อคิดที่ได้จากเนื้อเรื่อง <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3. บัตรคำ <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การทบทวนคำใหม่ 1.2 การอ่านในใจ 1.3 การตอบคำถาม 1.4 การสรุปสาระสำคัญ 1.5 การพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ 2. ตรวจแบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 4 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 10-12)	<u>ความคิดรวบยอด</u> การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เมื่อนักเรียนอ่านบทร้อยกรองแล้ว สามารถพูดสื่อความชัดเจน ถูกต้องคล่องแคล่ว 2. นักเรียนสามารถจับใจความ สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้ 3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นสนับสนุนคัดค้านเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล <u>เนื้อหา</u> 1. เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 ตอนนิทานเรื่อง "กระต่ายน้อย" หน้า 84 ตั้งแต่ บัดดลได้ยินเสียงครวญ... ถึง ผีกเอาไว้เกิดประเสริฐเอย 2. คำใหม่ที่ควรศึกษาได้แก่ พง ลำ ละเมาะ ราว อาจหาญ ไพรีสัตย์ หลาก กลอยใจ สายใจ สุ่ม เอกา	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนร้องเพลง "ฉันเป็นกระต่าย" แล้วให้ทำท่าประกอบเพลงโดยอิสระ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูทบทวนคำใหม่ในเนื้อเรื่อง แล้วให้ทำแบบฝึกหัด ข้อ 2.3 เพื่อเป็นการทบทวนคำใหม่ 2. ครูบอกจุดประสงค์ของการอ่าน 3. ให้นักเรียนอ่านในใจแล้วตอบคำถาม จับใจความสรุปสาระสำคัญของเรื่องแสดงความคิดเห็นสนับสนุนคัดค้าน ข้อความอย่างมีเหตุผล 4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดความเข้าใจในการอ่าน ข้อ 3.1 (ข้อย่อย 4 - 9) ข้อ 3.2 (ข้อย่อย 5 - 10) และ 3.4 <u>ขั้นสรุป</u> ครูให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องกระต่ายน้อยต่อกันคนละประโยค และสรุปข้อคิดที่ได้จากเนื้อเรื่อง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. แผนภูมิเพลง 2. บัตรคำ 3. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 4. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร่วมกิจกรรม 1.2 การทบทวนคำใหม่ 1.3 การตอบคำถาม 1.4 การจับใจความ 1.5 การสรุปเนื้อเรื่อง 1.6 การแสดงความคิดเห็น 2. ฟังการเล่าเรื่อง และสรุปข้อคิด 3. ตรวจแบบฝึกหัด	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 5 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 13-15)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย 2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นท่อนองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบและมีน้ำเสียงสละสลวยที่เหมาะสม 3. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. อ่านบทร้อยกรองเป็นท่อนองเสนาะได้ถูกต้อง ตามลักษณะของบทร้อยกรอง ใช้น้ำเสียงสละสลวยที่เหมาะสม 2. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง <u>เนื้อหา</u> เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 ตอนนิทานเรื่อง "กระต่ายน้อย"	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "มาพากลองพากันเถอะ" โดยแบ่งกลุ่มและแจกบัตร้อยกรอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ กลุ่มใดได้กลอนหก ให้นำมาอ่านหน้าชั้นแบบร้อยแก้วให้ถูกต้องจังหวะวรรคตอน แล้วให้นักเรียนที่อ่านทานเองเสนอได้ลองอ่านให้เพื่อนฟัง <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง โดยการอ่านออกเสียงเป็นร้อยแก้วพร้อมปรบจังหวะ 2. ให้นักเรียนฝึกอ่านทานเองเสนอ โดยฟังเทปครูอ่านให้ฟัง ให้นักเรียนอ่านตาม แล้วจึงให้อ่านเป็นกลุ่มและรายบุคคล 3. ครูเขียนผังและอธิบายฉันทลักษณ์กลอนหก แล้วยกบทร้อยกรองเรื่องกระต่ายน้อยมา 2 บท ให้นักเรียนค้นหาสัมผัสสระ ชี้ให้เห็นสัมผัสสระที่เป็นสัมผัสนอกซึ่งเป็นไปตามฉันทลักษณ์กลอนหก 4. ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องตามความคิดได้โดยอิสระ และถูกต้องตามลักษณะบังคับของกลอนหกบนกระดานแล้วอ่านออกเสียงเป็นทานเองเสนอ	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนช่วยกันตรวจเรื่องที่เขียน ครูอธิบายรายละเอียดในการแต่งกลอนหก <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. แผนภูมิบทร้อยกรองแบบต่าง ๆ 2. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3. เทปบันทึกเสียง 4. แผนผังจันทลักษณ์กลอนหก <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การอ่านออกเสียง เป็นร้อยแก้วพร้อม ประจักษ์ 1.3 การอ่านแบบฝึก 1.4 การสรุปลักษณะของบทร้อยกรอง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 6 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 16-18)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ต้องอ่านได้ถูกต้องตามแบบและมีน้ำเสียงลีลาที่เหมาะสม 2. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และท่องบทร้อยกรองที่ไพเราะได้ 2. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนดโดยลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 3. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ได้ <u>เนื้อหา</u> เนื้อเรื่องจากหนังสือภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 2 บทที่ 23 ตอนนิทานเรื่อง "กระต่ายน้อย" <u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนร้องเพลง "กระต่ายขี้เซา" และแสดงท่าประกอบเพลง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>ขั้นสอน</u> 1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกบทร้อยกรองที่คิดว่าไพเราะในเรื่อง "กระต่ายน้อย" มาอ่านกลุ่มละ 2 บท พร้อมสรุปเรื่องตอนที่อ่านด้วย 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมนิทานบรรยายภาพการดูรูปภาพในบทร้อยกรองเรื่อง "กระต่ายน้อย" ใหม่เป็นบทร้อยกรองจะแต่งก็บทก็ได้แล้วนำมาอ่านหน้าชั้น ส่งครูตรวจ <u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนช่วยกันสรุปฉันทลักษณ์ของกลอนหก <u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. หนังสือเรียนภาษาไทย 2. แผนภูมิเพลง <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร้องเพลง และแสดงท่าประกอบเพลง 1.2 การอ่านทำนองเสนาะได้ไพเราะเพียงใด 1.3 การสรุปเรื่อง 1.4 การร่วมมือกันเขียนบทร้อยกรอง 2. ตรวจผลงาน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
ครั้งที่ 7 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 19-21)	<u>ความคิดรวบยอด</u> 1. การมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนด้วย 2. ผู้ฟังที่ดีเมื่อฟังแล้วสามารถจับใจความสำคัญ และพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้ฟังเข้าใจ 3. บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. ฟังบทร้อยกรองแล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟังได้ 2. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด และเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 3. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ได้ <u>เนื้อหา</u> 1. ลักษณะของบทประพันธ์กลอนหก 2. นิทานคำกลอน	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แล้วให้เล่นเกม "จับต้นชนปลาย" โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียงแถว ประโยคข้อความที่ได้รับ ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของ กลอนหกแข่งขัน แล้วช่วยกันอ่านเป็นทำนองเสนาะ <u>ขั้นสอน</u> 1. แบ่งกลุ่มไปค้นหาพยางค์ที่เป็นบทร้อยกรองแล้วส่งตัวแทนออกมาเล่า ให้มีการอธิบาย ชักถาม จับใจความสำคัญ เปรียบเทียบแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่ฟัง 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทร้อยกรองเป็นกลอนหกเลียนแบบนิทานที่อ่าน ส่งครูตรวจ แก้ไข แล้วให้นักเรียนอ่านเป็นทำนองเสนาะให้เพื่อน ๆ ฟัง <u>ขั้นสรุป</u> ครูสรุปข้อดี และข้อบกพร่องของบทร้อยกรองที่นักเรียนช่วยกันแต่ง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนการสอน</u> 1. เกม "จับต้นชนปลาย" 2. นิทาน <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม 1.2 การอ่านทำนองเสนาะ 1.3 การเล่านิทาน 1.4 การอภิปราย ชักถาม 1.5 การจับใจความ การเปรียบเทียบ แยกแยะข้อเท็จจริง 1.6 การแสดงข้อคิดเห็น 2. ตรวจผลงานการเขียนบทร้อยกรอง	
ครั้งที่ 8 จำนวน 3 คาบ (คาบที่ 22-24)	<u>ความคิดรวบยอด</u> บทร้อยกรองช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ <u>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</u> 1. เขียนตามรูปแบบของบทร้อยกรองที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง 2. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ได้	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>เนื้อหา</u> การเขียนบทร้อยกรองจากภาพ <u>กิจกรรมการเรียนรู้</u> <u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u> ให้นักเรียนเล่นเกมกิจกรรมหาคู่ (คู่สัมผัสอักษรและสัมผัสสระ) <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนเขียนภาพการ์ตูน เรื่องสัตว์ที่นักเรียนชอบแล้วแต่งบทร้อยกรองฉันทลักษณ์กลอนหกให้สอดคล้องกับภาพจำนวนกี่ก็ได้ ในเวลา 15 นาที 2. ครูให้อาสาสมัครแสดงภาพหน้าชั้นพร้อมทั้งอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะให้เพื่อน ๆ ฟัง แล้วส่งครูตรวจ แก้ไข <u>ขั้นสรุป</u> ครู - นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของกลอนหกและประโยชน์ของบทร้อยกรอง	

ครั้งที่/จำนวนคาบ	รายการสอน	หมายเหตุ
	<u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u> 1. กิจกรรมหาคู่ 2. ภาพบันทึกเรียนเขียนขึ้น <u>การวัดผลประเมินผล</u> 1. สังเกต 1.1 การร่วมกิจกรรม 1.2 การเขียนภาพ 1.3 การแต่งบทร้อยกรอง 1.4 การอ่านบทร้อยกรอง 1.5 การสรุป 2. ตรวจบทร้อยกรอง	

สุวรรณสาม

จากหนังสือเรียนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๑

ภาพจากหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ชุดนิทานโบราณไทย “สุวรรณสาม” สุธรรม กังวาลไกร เจ้าของภาพ

ความคิดรวบยอด

ความกตัญญูกตเวที ย่อมได้รับผลแห่งความดีตอบสนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สามารถบอกการกระทำที่แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณได้
๒. สามารถอ่านบทร้อยกรองตามฉันทลักษณ์ได้ถูกต้อง

อรรถลักษณะ (GENRE) บรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)

๑. เริ่มเรื่อง
๒. ชี้ปัญหาปม
๓. เหตุที่เกิดปัญหา
๔. เล่าเหตุการณ์ทั้งกาละ เทศะ
๕. ลงท้ายเรื่องมีคติสอนใจ

คำนำ

เรื่อง “สุวรรณสาม” นันทลักษณ์วิชชุมาลาฉันท์ คำประพันธ์
ของรัชนี้ ศรีไพรวรรณ คัดมาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๒ เพื่อสร้างเป็นแบบเรียนประกอบการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ส่วนภาพ
ประกอบนั้น ได้นำมาจากหนังสืออ่านสำหรับเด็กชุดนิทานโบราณ
ไทย “สุวรรณสาม” ซึ่งวาดภาพโดย สุธรรม กังวาลไกร เป็น
เรื่องที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ และได้รับผล
แห่งความดีตอบสนอง ซึ่งจะสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์จรี สุวดีและอาจารย์สนั่น
มีขันหมาก ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

มยุรี เราะหัดดี

ดาบสดาบอด
 สุวรรณสามเลี้ยงดู
 ถึงแม่ยากไร้
 หาอาหารป้อน

เกิดผลสัมฤทธิ์
 ดาบสทั้งสอง
 สุวรรณสามมีเพื่อน
 เก่งกวามฤดี
 ห้อมล้อมหน้าหลัง
 ยามสู่ลาธาร

ลูกยอดกตัญญู
 บิดามารดร
 ฤาให้อาทร
 แสนสุขฤดี

ดวงจิตผูกฝ่อง
 เพิ่มพรตทวิ
 ในเถื่อนมากมี
 เพลิดเพลिनฤทัย
 ดุจดั่งบรืวาร
 ตักดวงน้ำใส

กษัตริย์เหตุโหด
 คุ่มเดาเข้าไพร
 มองเห็นมฤคิ
 แห่ห้อมล้อมตาม
 จึ่งเล็งศรยิง
 สุวรรณสามครวญคราง
 กษัตริย์ร้ายตกใจ
 น้ำตาเนืองนอง
 ไม่แลเห็นคน
 สุวรรณสามฝันจิต

แสนโฉดเหลือใจ
 หวังล่าแก่งวาง
 มากมีล้นหลาม
 เพื่อนรักอยู่กลาง
 กวางวิ่งหลบพลาญ
 ถูกศรแรงฤทธิ์
 เข้าไปประคอง
 ด้วยสำคัญผิด
 อับจนสิ้นคิด
 บอกเล่าเนื้อความ

กษัตริย์รับเต็มใจ
 ปรนนิบัติพ่อแม่
 ตักเอวารี
 กลับคืนอาราม
 ดาบสรู้ได้
 กษัตริย์เล่าเหตุผล
 ดาบสตั้งจิต
 ขอให้ลูกยา

จะไปดูแล
 แทนสุวรรณสาม
 เร็วรีผลิผลาม
 ที่กลางพนา
 ไม่ใช่ลูกตน
 เรื่องราวเป็นมา
 อธิษฐานวาจา
 คงคืนชีวัน

อำนาจความดี
สุวรรณสามคงอยู่
กษัตริย์เลิกฆ่าสัตว์
ตาดาบสนั้น

ลูกมีกตัญญู
มีชีวิตพลัน
ปฏิบัติบุญอนันต์
ก็กลับมองเห็น

ทองแท้ทองดว

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๘

มณี เกราะหิรี เรือง
 วัลลภ โพทะยะ ภาพ

โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เจ้าของโครงการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้สนับสนุน มูลนิธิโรตารี ของโรตารีสากล

ชื่อหนังสือ ท่องแท้ท่องดาว

ISBN 974-7077-89-2

จำนวนพิมพ์ ๒,๕๐๐ เล่ม

พุทธศักราช ๒๕๓๔

สงวนลิขสิทธิ์

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลา ฉายนิยโยธิน

ศาสตราจารย์ บัณฑิต ทฤกษ์วัน

หัวหน้าโครงการ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย

เลขานุการโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จริย์ สุวดี

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ หทัย ดันหยง

อาจารย์สนั่น มีขันหมาก

อาจารย์บุญเลิศ หอมชู

อาจารย์กิติ วรรณจิย์

นายสุรพงศ์ เจริญพรรณ

ความคิดรวบยอด

คืนข้างแรมทำให้เห็นดวงดาวต่าง ๆ ชัดเจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สามารถบอกชื่อดาวฤกษ์ที่สำคัญได้
๒. สามารถอ่านบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

อรรถลักษณะ (GENRE) ขยายเชิงจินตนาการ (Narrative)

๑. เริ่มเรื่อง
๒. ขัปัญหาปม
๓. เหตุที่เกิดปัญหา
๔. เล่าเหตุการณ์ ทั้งกละ เทอะ
๕. ลงท้ายเรื่อง มีคติสอนใจ

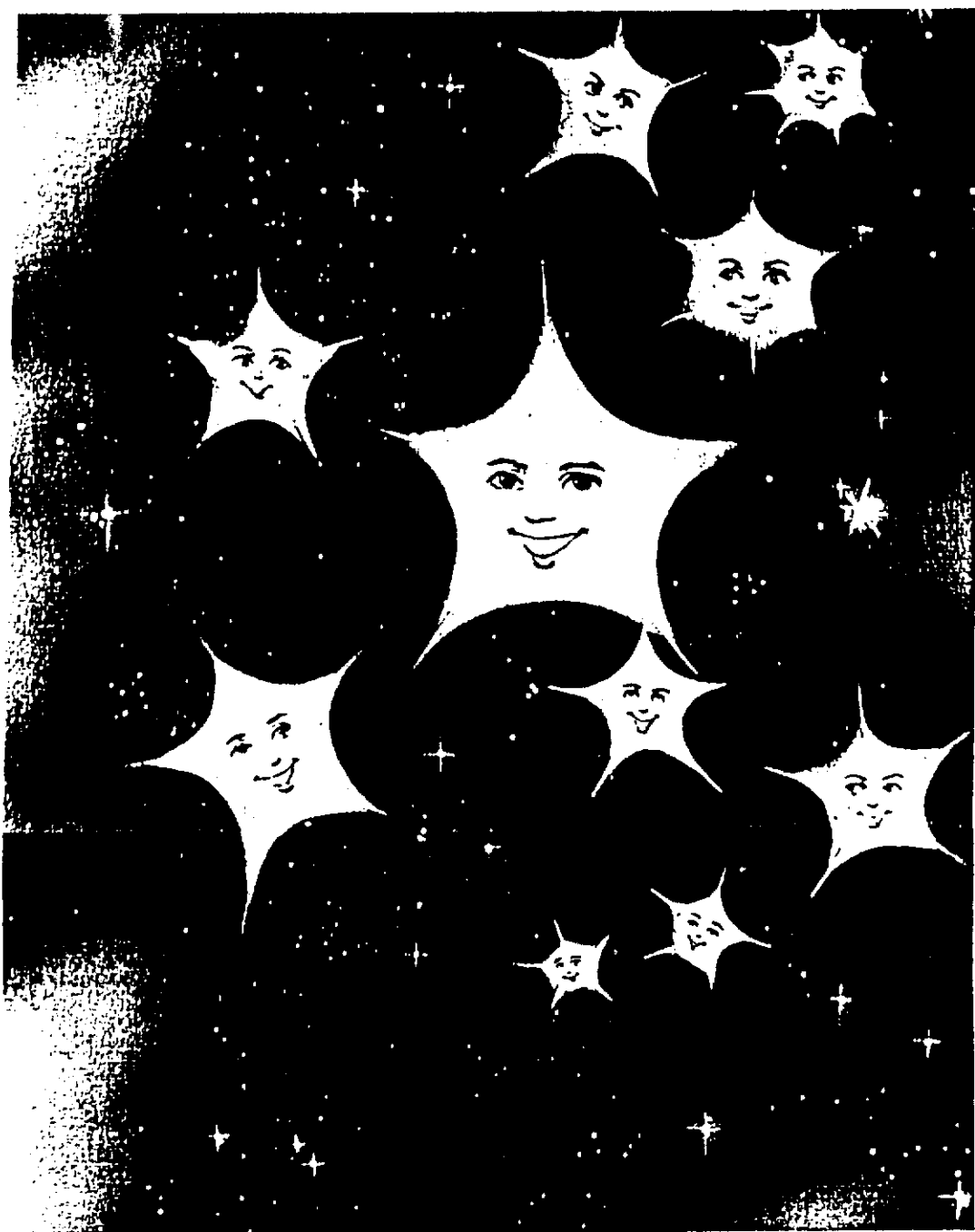
คำนำ

หนังสือเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เรื่องนี้
ผลิตขึ้นโดยการประชุมปฏิบัติการผลิตแบบเรียน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ เพื่อให้ประกอบ
การเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (มปภ.) ในรูปแบบ (Model)
ที่ ๒ ดังนั้นขนาดและรูปเล่มในการจัดพิมพ์จึงแตกต่างไปจากหนังสือที่ใช้ใน
รูปแบบ (Model) ที่ ๑ และหนังสือเรียนโดยทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกลวิธีการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวโดยเฉพาะ

กระบวนการผลิตและเนื้อหาสาระของหนังสือเรื่องนี้ ได้ผ่านกรรมวิธีที่เป็น
ระบบและผ่านงานบรรณาธิการิกิจมาแล้ว จึงเชื่อว่าจะใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียน
การสอนได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้เขียน องค์กร และผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตมา
 ณ โอกาสนี้

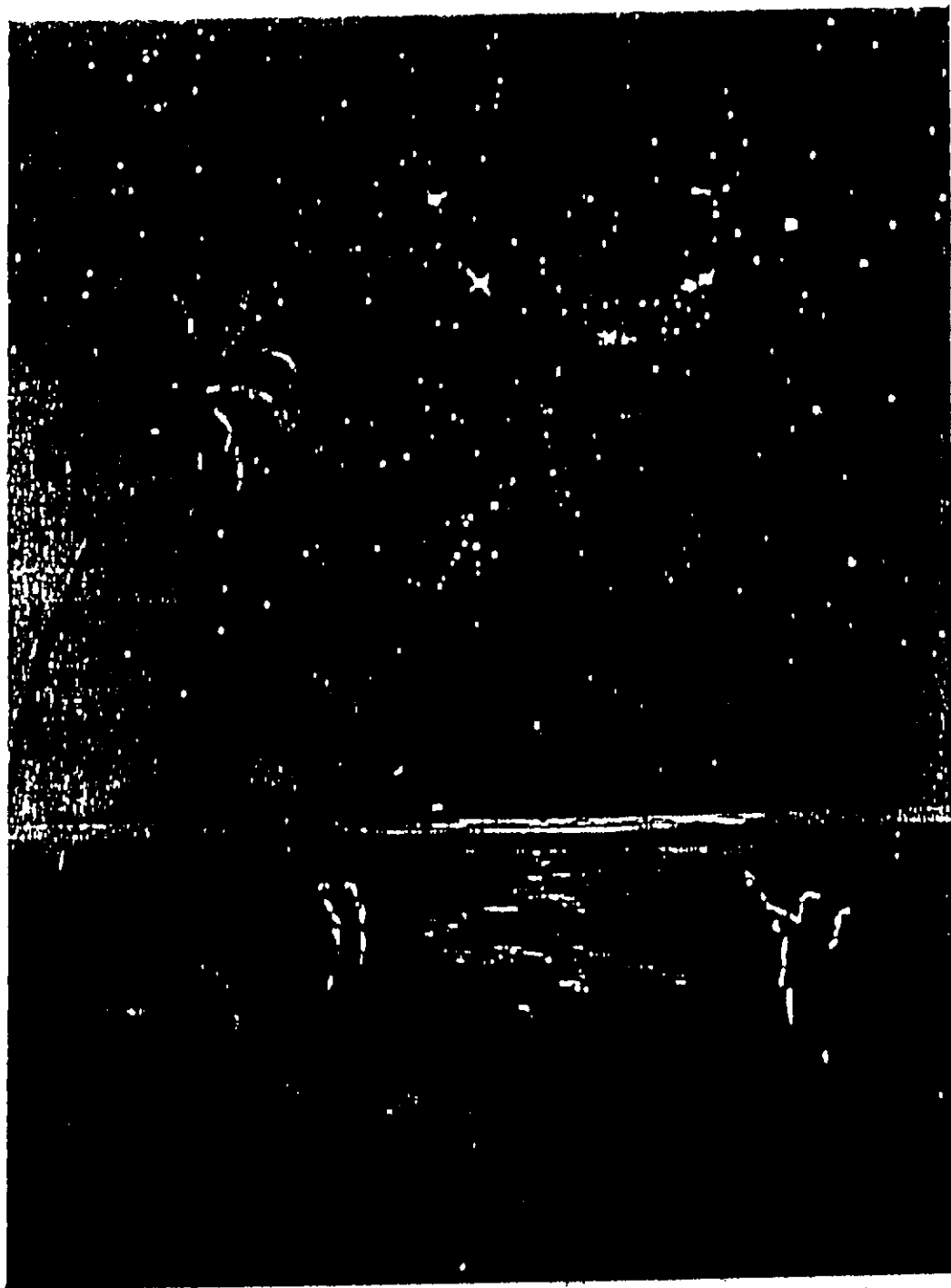
ศูนย์วิจัยและการพัฒนาการสอนภาษา

โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ระยิบระยับวาว
 คิ่นนั้้นฉั่นท่องฟ้า
 ทักทายหมู่ดารา
 เราสนุกสุขสำราญ

สุขสกาพรานภา
 สุขอุราพาเบิกบาน
 ระเรีงร่าร็องขับขาน
 มาเนิ่นนานกาลเวลา

ยามจันทร์นั้นอับแสง เป็นคืนแห่งเราฝันหา
 ชักชวนเพื่อนดารา มาเรีงร่าราตรีกาล
 คืนแรมเราแจ่มแจ้ง เพราะไร้แสงจันทร์ส่องผ่าน
 หมู่ดาวพราวตระการ เหมือนเปิดม่านกลางฟ้ามัว

คราใดจันทร์แจ่มจ้า
 คืบข้างขึ้นเรากลับ
 มวลมนุษย์มีความสุข
 ทั่วแดนแสนกว้างไกล

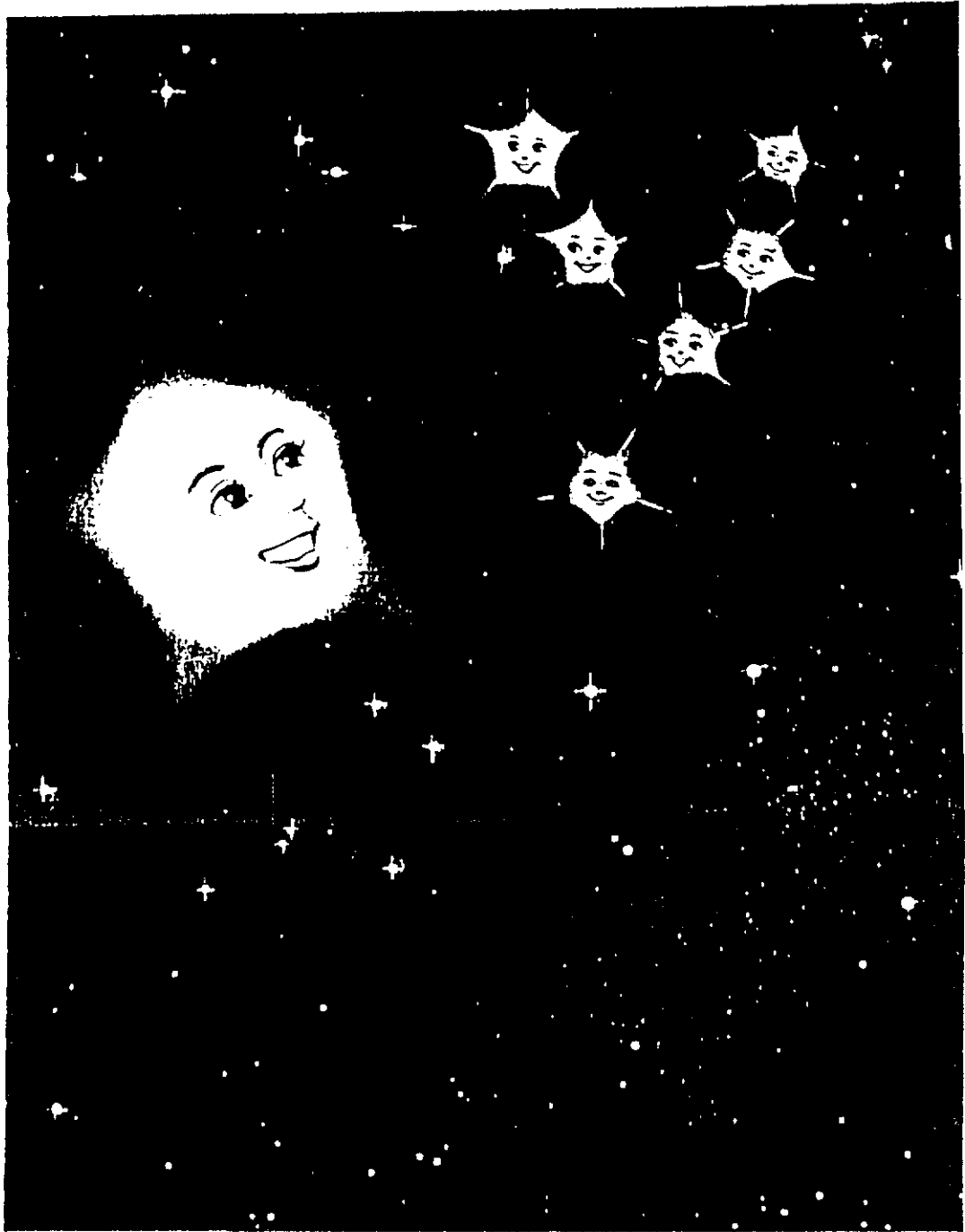
กลบดาราทุกถิ่นทั่ว
 ต้องซ่อนตัวหลบแสงไฟ
 ไม่มีทุกข์มารายใกล้
 สว่างไสวด้วยจันทร์

เมฆลอยผ่านตัวฉัน
 “สวัสดิ์พี่เมฆา”
 เมฆลอยเคลื่อนคล้อยคลา
 ลอยผ่านไปทันที

๔

กลบแสงพลันฉันร้องว่า
 เมฆตอบว่า “สวัสดิ์”
 ลมพัดพาอย่างเร็วรี
 เป็นเช่นนี้ตลอดไป

ราตรีฉันมีสุข
 เพราะฉันมีเพื่อนใจ
 โนนแน่นหมู่ดาวไกล
 ส่องแสงโชติช่วงดี

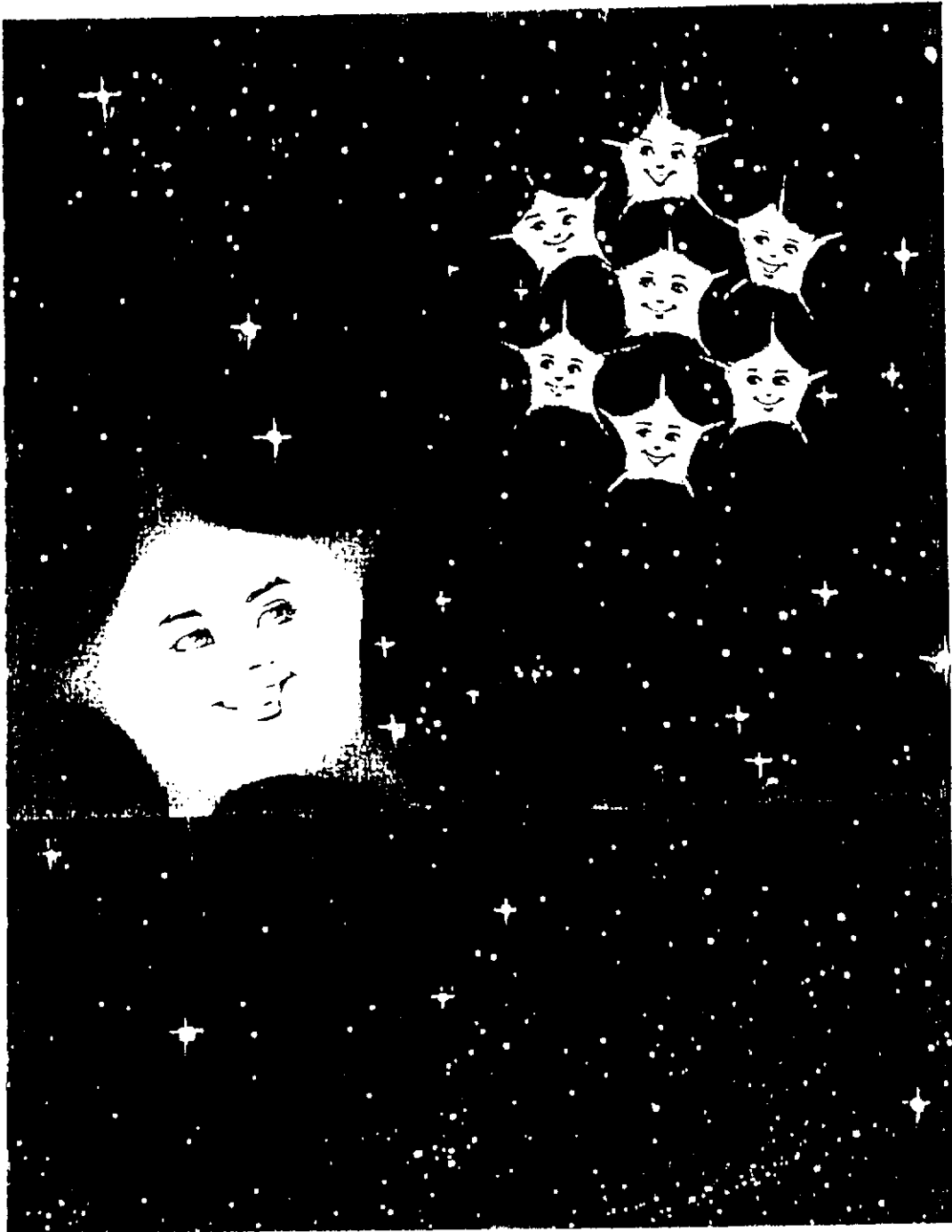
ไม่เคยทุกข์หม่นหมองไหม้
 ต่างรักใคร่มีไมตรี
 เธอเห็นไหมดาวหมู่นี้
 เพราะเรามีอยู่หลายดวง
 ๕

เป็นทางสว่างไสว
แสงสว่างดั่งเงินยวง
แกวห่าง พลาญร้องทัก
มานักเรจักมา

๖

ดาวอะไรดวงใหญ่หลวง
หางเป็นพวงพาดนภา
“พวกเรารักอยากมาหา
เป็นขวัญตาชาวโลกชม”

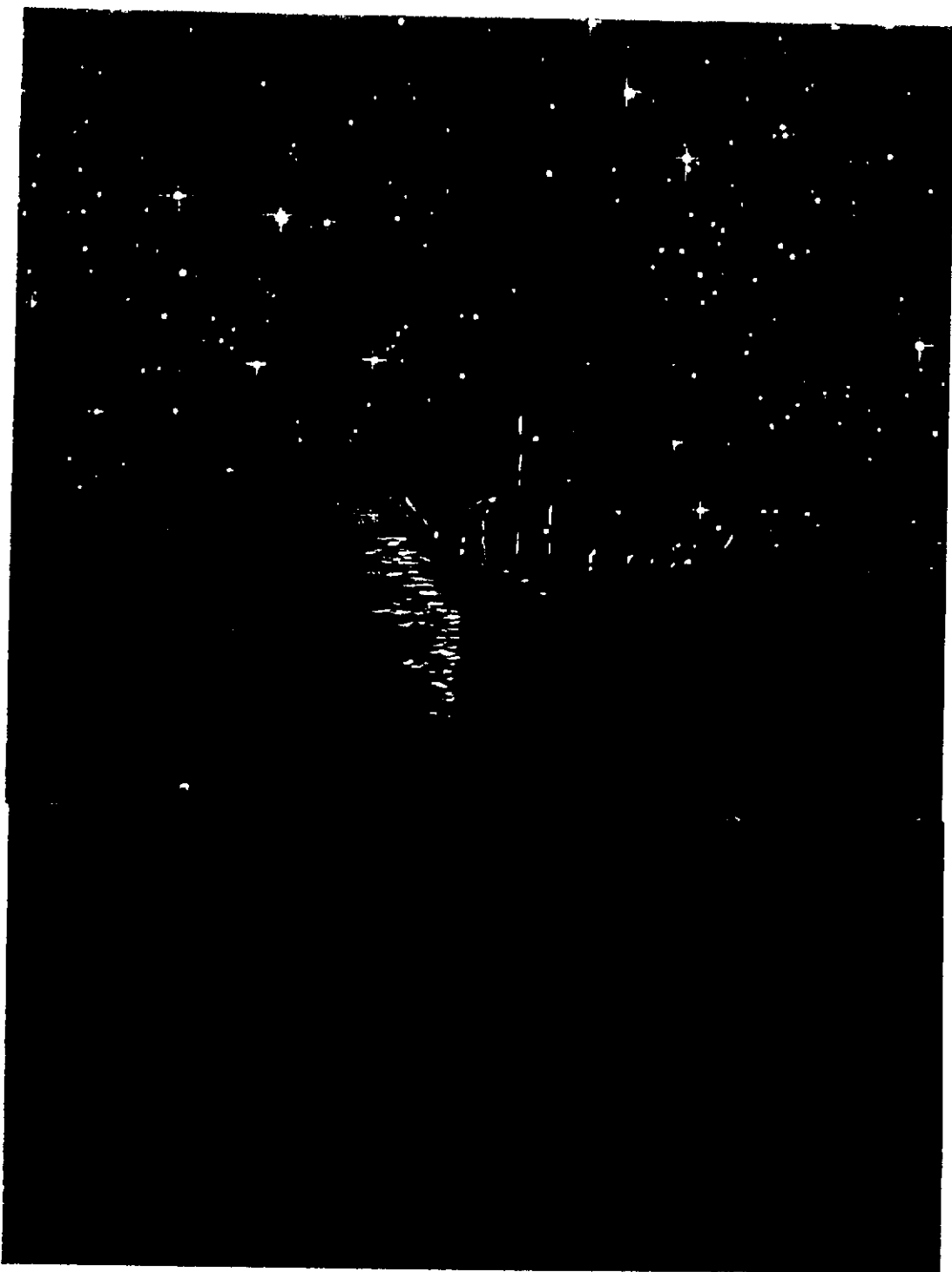

ดาวลูกไก่ไข่มุมนั้น
 ทั้งโลกคงรื่นรมย์
 เสียงตอบ “ใช่พวกฉัน”
 สมองสายตาเธอ

รวมหมู่กันดูเหมาะสม
 นึกนิยมในพวกเธอ
 ทุกคืนนั้นฉันเสนอ
 ได้พบเจอทุกราตรี

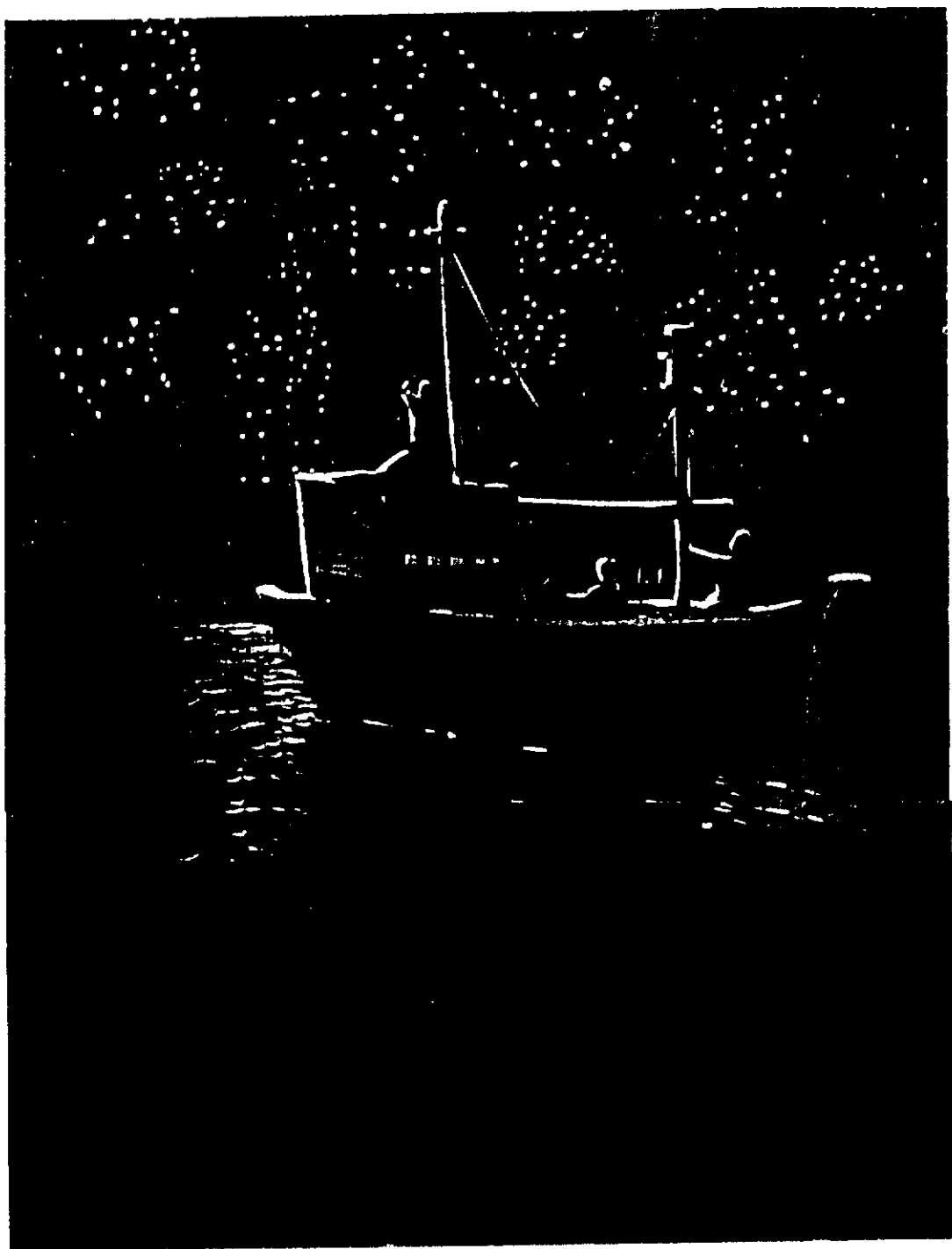

ปรกาศพฤกษ์ตรีกตรอง ฟินิจมองจ้องแสงสี
 มือนเจ้าบอกเล่าชี้ แสงรวิจะมาเยือน
 ยิ้มฉั่นยิ้มตอบ ต่างชื่นชอบหาใดเหมือน
 าวเหนือ"จำไม่เลือน เป็นชื่อเพื่อนที่ถูกใจ

เพื่อนฉันนั้นมีมาก
 ตาเปล่าเพ่งมองไป
 ชาวเรือได้ใช้เรา
 ไปไหนไม่เคยกว้าง

แลหลายหลากอย่าสงสัย
 เห็นแต่ไกลไม่อำพราง
 มานานเนาเพื่อบอกทาง
 ไม่หลงทางกลางทะเล

ดาวในจักรราศี
สิบสองเดือนตามกาล
เรานี้ภูมิใจนัก
ทอแสงพร่างพรายพราว

ปรากฏมีนามขนาน
มีชื่อขนานตามรูปดาว
สุดแสนรักเวหาหา
ณ แดนดาวอันกว้างไกล

ทองแท้แม่เรียกตื่น
เพื่อนเพื่อนตอบได้ไหม
ในฝันนั้นมีมิตร
ดวงจิตคิดผูกพัน

เอ๊ะ เมื่อคืนฉันฝันไป
ที่ฝันใช่ที่ใดกัน
ชื่นชูชิดหฤหรรษ์
อยากให้ฝันนั้นเป็นจริง

จักรราศี น. ทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาว
พระเคราะห์ แบ่งออกเป็น ส่วน ๆ
เท่ากันเป็น ๑๒ ส่วน หรือ ๑๒ ราศี,
อาณาเขตโดยรอบดวงอาทิตย์ที่
ดาวพระเคราะห์เดิน, อาณาเขตที่
ดาวพระเคราะห์โคจรรอบดวงอาทิตย์,
วงโคจรของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์
และดาวเคราะห์ที่สมมุติขึ้นทาง
โหราศาสตร์ ประกอบด้วย ๑๒ ราศี.

ดงดาน น. ป่าดิบ
นภา น. ฟ้า
เนา ก. อยู่
ปรองคอง ก. ออมชอม, ประนีประนอม, ยอมกัน,
ไม่แก่งแย่งกัน ตกลงกันด้วยความ
ไถ่เกลี้ย, ตกลงกันด้วยไมตรีจิต
พินิจ ก. พิจารณา, ตรวจตรา

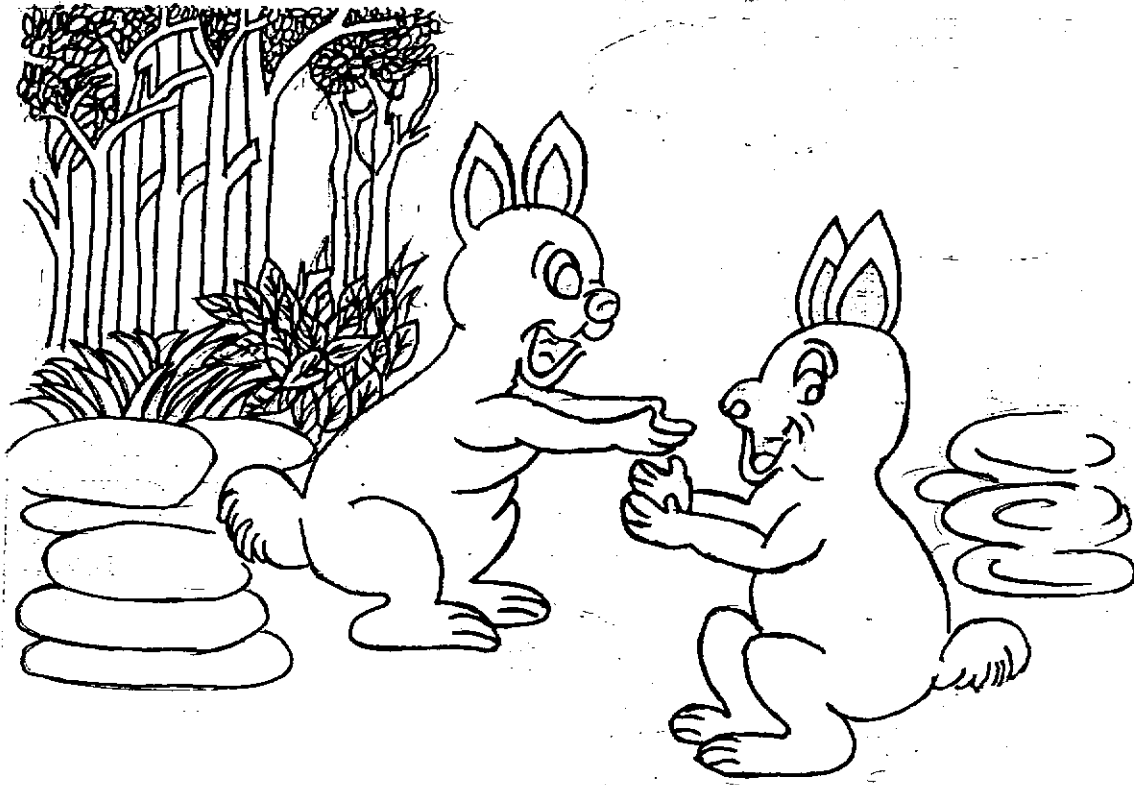
ราตรี	ว.	กลางคืน
รื่นรมย์	ว.	สบายใจ,บันเทิง
เวหา	น.	ฟ้า, อากาศ.
สกา	ว.	ขาว, สะอาด, หมดจค.
ลักขี	น.	พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตา ตนเอง, มักใช้คู่กับพยาน เป็น ลักขีพยาน.
หฤหรรษ์	ว.	ยินดี, ชื่นชม, ร่าเริง.
อำพราง	ก.	ปิดบังโดยลวงให้เข้าใจไปทางอื่น, พูดหรือแสดงอาการไม่ให้ รู้ความจริง.

จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕)

ประวัติผู้แต่ง

ชื่อ	นางมยุรี เกราะหัดดี
อาชีพ	รับราชการ ตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ อ.เมือง จ.สุรินทร์
ปัจจุบัน	เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ที่อยู่	บ้านเลขที่ ๓ ถนนศรีพัฒนา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ อ.เมือง จ.สุรินทร์

กระต่ายน้อย

จากหนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๒

เมตตา ปลั่งเจริญศรี ภาพ

ความคิดรวบยอด

ความกรุณาปรานี ต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกการกระทำที่แสดงถึงความกรุณาปรานีได้
๒. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกรุณาปรานีได้
๓. สามารถอ่านบทร้อยกรองตามฉันทลักษณ์ได้ถูกต้อง

อรรถลักษณะ (GENRE) บรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)

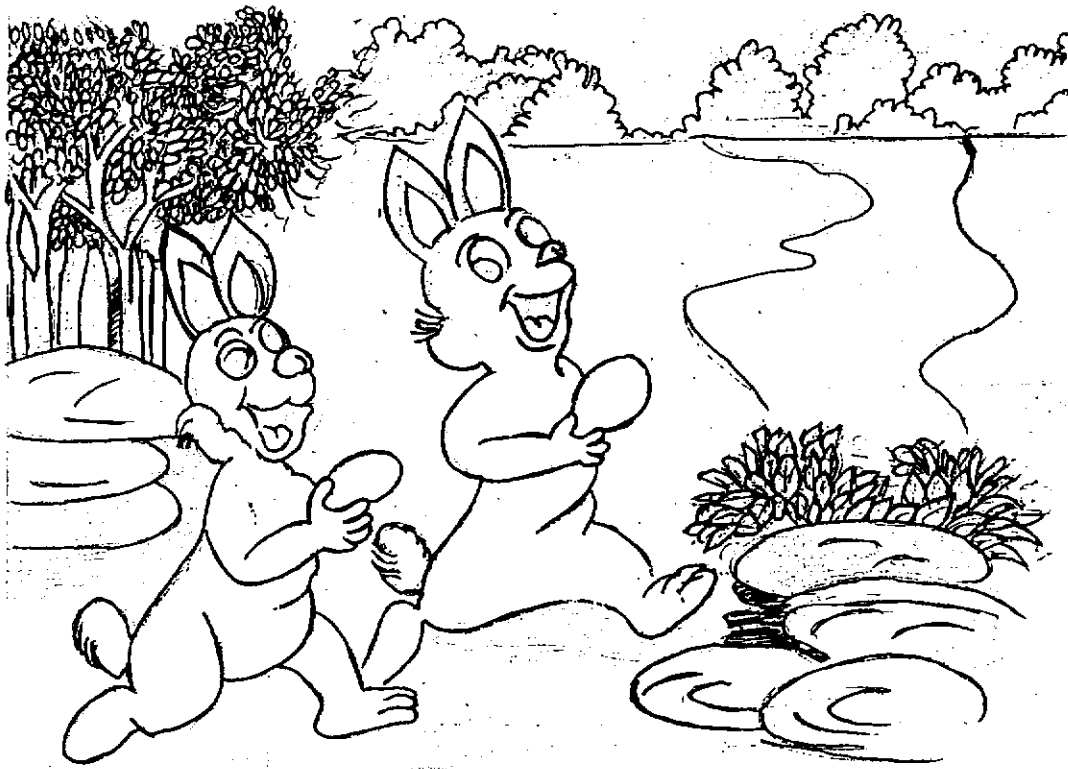
๑. เริ่มเรื่อง
๒. ชี้ปัญหาปม
๓. เหตุที่เกิดปัญหา
๔. เล่าเหตุการณ์ทั้งกาละ เทศะ
๕. ลงท้ายเรื่องมีคติสอนใจ

คำนำ

เรื่องกระต่ายน้อย นั้นลักษณะกลอนหก คำประพันธ์ของ รัชนี้ ศรีไพรวรรณ คัดมาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๒ เพื่อสร้างเป็นแบบเรียนประกอบการสอน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เนื้อเรื่องแสดงถึงความกรุณาปรานี ที่ลูกกระต่าย มีต่อราชสีห์ ทำให้ได้รับคำชมเชย ซึ่งควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์จริย์ สุวดี อาจารย์สนั่น มีชันหมาก ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำและขอขอบคุณ อาจารย์เมตตา ปลั่งเจริญศรี และอาจารย์พรชัย พิมพ์โคตร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการวาดภาพประกอบเนื้อเรื่องและจัดทำรูปเล่มไว้ ณ โอกาสนี้

มยุรี เราะห์ดี

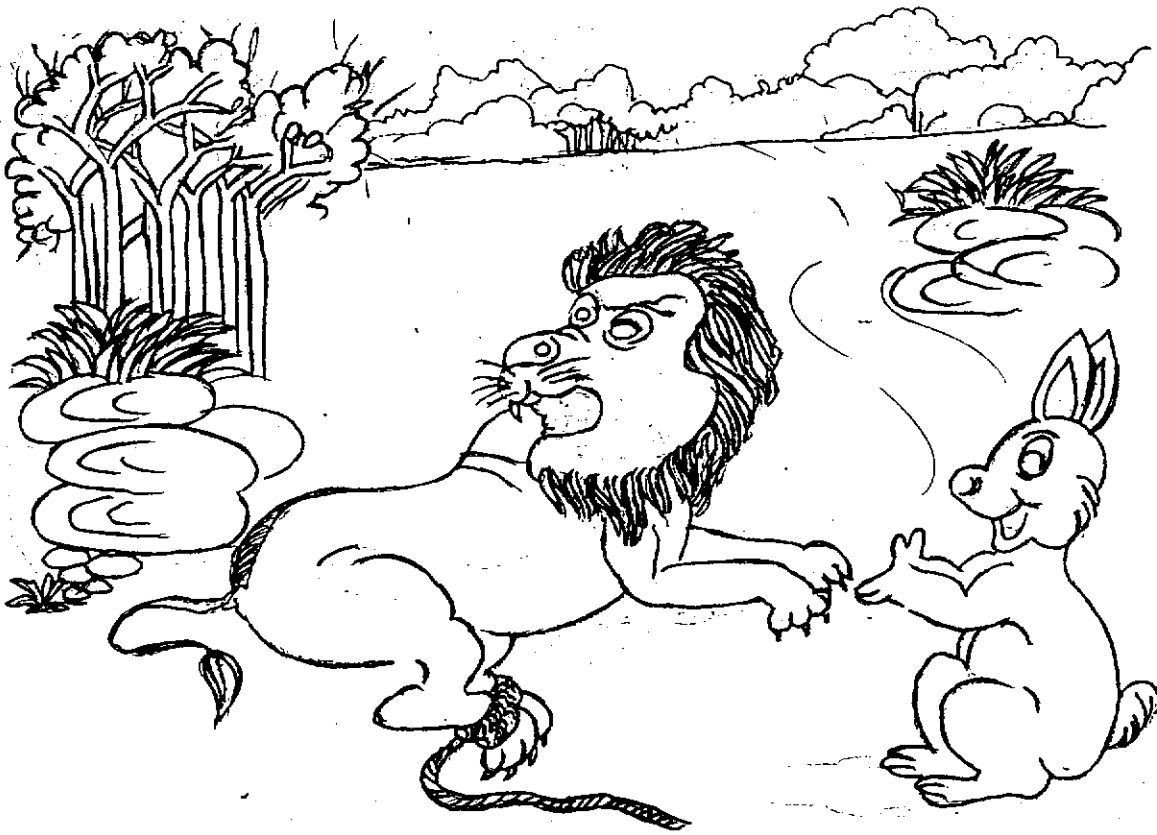
ป่าดงพงไพรใหญ่กว้าง
 กลางพงดงละเมาะเหมาะใจ
 แม่กระต่ายกายขาวราวปุยฝ้าย
 อยากเที่ยวป่าใหญ่มานาน
 แม่ว่ายังเด็กเล็กนัย
 กลางเถื่อนเกลื่อนสัตว์หลากหลายพันธุ์
 กระต่ายน้อยวิ่งวอนอ่อนหวาน
 แต่งตัวลูกน้อยกลอยใจ
 แม่เดินนำหน้าพาบุตร
 กระต่ายน้อยเพลิดเพลिनเดินทาง

รกร้างต่ำสัตว์อาศัย
 ฝูงกระต่ายน้อยใหญ่สำราญ
 มีลูกชายชาญฉลาดอาจหาญ
 วอนขานมารดาทุกวัน
 มิรู้จักป่าใหญ่ไพรสัณฑ์
 ลูกยาจะพริ้นหวนใจ
 จนมารดาอ่อนผ่อนให้
 ป่าใหญ่เจ้าไม่เคยทาง
 ห่วงสุดสายใจมิให้ห่าง
 จากละเมาะเหาะอย่างกลางพนา

ป่าสูงผุงสัตว์น้อยใหญ่
ไม้ดอกออกดอกดาษดา
ชมนกชมไม้ชมสัตว์
ไม่เห็นเรียกหาเท่าไร

ตื่นตาตื่นใจนักหนา
ผีเสื้อบินมาบินไป
จนพลัดกับแม่แลไหน
ตกใจแทบสิ้นชีวา

กระต่ายน้อยค่อยควบคุมสติ
 เดินคุ่มสุมเที่ยวเปลี่ยวเอกา
 บัดคลได้ยินเสียงกรวญ
 กระต่ายน้อยตื่นตระหนกตกใจ
 แลเห็นราชสีห์ติดบ่วง
 รอบกายสัตว์หลายล้อมคูกัน
 สนเทห์เล่ห์ไฉฉิ่งไฉฉาม
 สัตว์ผองร้องตอบวาจา

ดำริทางกลับคูหา
 เข้าป่าลึกแสนแดนไกล
 โหยหวนลั่นป่าหวาดไหว
 ดับกลัวฝืนใจไปพลัน
 พรานลวงบ่วงรัดกระสัน
 ยืมเยาะเย้ยหยันลั่นพนา
 เยาะหยามไยไพไยหนา
 ราชสีห์อำรรมภ์ควรตาย

ต่างจับกระบี่ร่ำร้อง
 ป่านี่สิ้นทุกข์สุขสราญ
 แม่กระต่ายรู้ความตามมา
 กรุณาปรานีดีไม่เบา

แซ่ซ้องชมเชยเอ๋ยขาน
 อันธพาลสูญสิ้นถิ่นเรา
 ลูกเอ๋ยช่างกล้าจริงหนาเจ้า
 ฝึกเอาไว้เถิดประเสริฐเอ๋ย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางมยุรี ชื่อสกุล เคราะหัตต์

เกิดวันที่ 11 เดือนมิถุนายน พุทธศักราช 2488

สถานที่เกิด อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 3 ถนนศรีพัฒนา อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์ 32000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์ 32000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2503 ม.6 โรงเรียนสตรีสุรินทร์ (สิรินธร)

พ.ศ.2505 บ.กศ. จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา

พ.ศ.2507 บ.กศ.สูง (วิชาเอกคณิตศาสตร์ ภาษาไทย)จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา

พ.ศ.2520 พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

พ.ศ.2526 ค.บ. (การประถมศึกษา) จากวิทยาลัยครูสุรินทร์

พ.ศ.2535 กศ.ม. (การประถมศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรอง
ในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วย
กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

บทคัดย่อ
ของ
มยุรี เกราะหัตถ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
เมษายน 2535

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ และเจตคติด้านร้อยกรองในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากห้องเรียนทั้งหมด 9 ห้องเรียน แล้วจับสลากอีกครั้งหนึ่งให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ โดยผู้วิจัยทำการสอนเองทั้งสองกลุ่มใช้เวลาในการสอน กลุ่มละ 72 คาบ คาบละ 20 นาที แบบแผนในการทดลองครั้งนี้คือ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test แบบ Independent ในรูปของ Difference Scores

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เจตคติต่อการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON ON CREATIVE WRITING ABILITY AND ATTITUDES
TOWARDS POETRY IN THAI OF PRATHOM SUKSA IV STUDENTS
THROUGH THE CONCENTRATED LANGUAGE ENCOONTER
AND TRADITIONAL METHODS

AN ABSTRACT

BY

MAYUREE CROCHDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Elementry Education
at Srinakharinwirot University
April 1992

The purpose of this study was to compare the creative writing ability and attitudes towards poetry in Thai of Prathom Suksa IV students through the Concentrated Language Encounter and Traditional Methods

The subjects were Prathom Suksa IV students at Muang Surin school, Amphoe Muang, Changwat Surin during the Second Semester of the 1991 academic year. Two classes were simply randomized from 9 classes as the experimental group and control group with 30 students in each.

The experimental group was taught through the Concentrated Language Encounter Method and the control group was taught through the Traditional Method. Both groups were taught by the researcher for 72 periods. Each period was 20 minutes. The research design of the experiment was the randomized control group pretest - posttest design. The data were statistically analyzed by using the t - test difference scores.

The results of the study indicated that :

1. The creative writing ability towards poetry in Thai of students through the Concentrated Language Encounter Method and the Traditional Method was statistically different at the .01 level.
2. The attitudes towards poetry in Thai of students through the Concentrated Language Encounter Method and the Traditional Method was statistically different at the .05 level.